

**ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
DRAŽKOVCE**

NÁVRH NA PREROKOVANIE

NOVEMBER 2021

O B S A H**I. Textová a tabuľková časť****A. Základné údaje**

A.1 Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi	4
A.2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši	4
A.3 Zhodnotenie doterajšej územnoplánovacej dokumentácie obce	5
A.4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním	5

B. Riešenie územného plánu

B.1 Vymedzenie riešeného územia	7
B.2 Vázby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu	13
B.3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	17
B.4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia	22
B.5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania územia	23
B.6 Návrh funkčného využitia územia obce.....	25
B.7 Návrh ochrany kultúrnych hodnôt	26
B.8 Návrh riešenia bývania, občianskej vybavenosti, výroby a rekreácie	31
B.9 Vymedzenie zastavaného územia obce	39
B.10 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných prepisov	39
B.11 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami	41
B.12 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení	42
B.13 Návrh verejného dopravného a technického vybavenia územia	61
B.14 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	76
B.15 Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov	80
B.16 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	80
B.17 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch	82
B.18 Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov	88

C. Doplňujúce údaje

89

D. Dokladová časť

89

Záväzná časť riešenia

1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia na funkčné a priestorovo homogénne jednotky	Zč - 1
2. Prípustné, obmedzujúce a vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch a intenzita ich využitia	Zč - 2
3. Zásady a regulatívy pre umiestnenie bývania a rekreácie	Zč - 16
4. Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia	Zč - 16
5. Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia výroby	Zč - 17
6. Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia územia	Zč - 17
7. Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia územia	Zč - 20
8. Zásady a záväzné regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt, pre ochranu prírody a tvorbu krajiny, pre ochranu a využívanie prírodných zdrojov, pre vytváranie a udržiavanie ekologickej stability vrátane plôch zelene	Zč - 23
9. Zásady a záväzné regulatívy starostlivosti o životné prostredie a krajinnno-ekologické opatrenia	Zč - 25
10. Vymedzenie zastavaného územia obce	Zč - 37
11. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov	Zč - 37
12. Plochy pre verejnoprospešné stavby, pre vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, pre asanáciu a pre chránené časti krajiny	Zč - 39
13. Určenie, pre ktoré časti obce je potrebné obstarat' a schváliť územný plán zóny	Zč - 40
14. Zoznam verejnoprospešných stavieb	Zč - 40
15. Schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb	

II. Grafická časť

1. Širšie vzťahy	M 1 : 50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - katastrálne územie, s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami, ochrana prírody a tvorba krajiny a prvky ÚSES	M 1 : 10 000
3. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia - zastavané územie (súčasnú a navrhované), s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami a prvky ÚSES	M 1 : 5 000
4. Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia územia	M 1 : 5 000
5. Výkres riešenia verejného technického vybavenia územia	M 1 : 5 000
6. Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde a lesných pozemkoch	M 1 : 5 000

Riešiteľský kolektív

Spracovateľ:	Ing. arch. Ján Kubina, ARCHITEKTÚRA - URBANIZMUS
Hlavný riešiteľ :	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, 1629 AA SKA
Urbanizmus :	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, Ing. arch. Roman Jančo
Technická infraštruktúra :	Ing. Vladimír Otto – vodné hospodárstvo
:	Ing. Lukáš Stránsky - energetika_zásobovanie elektrickou energiou
:	Tatiana Bičanovská - energetika_zásobovanie plynom
Doprava :	Ing. Iveta Kolenčíková
Krajinno-ekologický plán :	Ing. Milan Baláž PhD. a kol.

Obstarávateľ

Obec Dražkovce,
v zastúpení: Ing. arch. Eva Zaťková - odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD

Dátum

November 2021

Zoznam použitých skratiek:

BD - bytový dom, **b. j.** - bytová jednotka, **BPEJ** - bonitovaná pôdno-ekologická jednotka, **Bpv** - Balt po vyrovnání, **CR** - cestovný ruch, **EP** - ekostabilizačné prvky, **GKÚ** - Geodetický a kartografický ústav, **GL** - genofondová lokalita, **HBV** - hromadná bytová výstavba, **IBV** - individuálna bytová výstavba, **KEP** - krajinnoekologický plán, **KD** - kultúrny dom, **KPÚ** - Krajský pamiatkový úrad, **k. ú.** – katastrálne územie, **LHC** – lesný hospodársky celok, **LP**- lesná pôda, **MBc** - miestne biocentrum, **MBk** - miestny biokoridor, **MIP** - miestny interakčný prvok, **MŠ** - materská škola, **MÚSES** - miestny územný systém ekologickej stability, **MV** - Ministerstvo vnútra, **MZ** - Ministerstvo zdravotníctva, **MŽP** - Ministerstvo životného prostredia, **NDV** - nelesná drevinová vegetácia, **NKP** - národná kultúrna pamiatka, **NN** - nízke napätie, **OP** – ochranné pásmo, **OSO** – odborne spôsobilá osoba, **OÚ** – obecný úrad, **OV** - občianska vybavenosť, **OZ** – obecné zastupiteľstvo, **PD** – poľnohospodárske družstvo, **PHO** - pásmo hygienickej ochrany, **PP** – poľnohospodárska pôda, **PSL** – program starostlivosti o les, **RBk** - regionálny biokoridor, **RD** – rodinný dom, **RÚSES** – regionálny územný systém ekologickej stability, **SAŽP** - Slovenská agentúra životného prostredia, **SDĽB** - Sčítanie domov, ľudí a bytov, **SHMÚ** - Slovenský hydrometeorologický ústav, **SKŠ** - súčasná krajinná štruktúra, **SODB** - sčítanie obyvateľov, domov a bytov, **SPP-D** - Slovenský plynárenský priemysel - distribúcia, **SSD** - Stredoslovenská distribučná, **SSE** - Stredoslovenská energetická, **STN** - Slovenská technická norma, **STL** - strednotlaký, **SVP** - Slovenský vodohospodársky podnik, **ŠOP SR** - Štátna ochrana prírody SR, **ŠÚ SR** - Štatistický úrad Slovenskej republiky, **TP** - Technický predpis, **TR** – trafostanica, **TTP**- trvalý trávnatý porast, **ÚPD** – územnoplánovacia dokumentácia, **ÚPN-O** – územný plán obce, **ÚSES** – územný systém ekologickej stability, **ÚPP** – územnoplánovací podklad, **ÚZPF** - Ústredný zoznam pamiatkového fondu, **VN** - vysoké napätie, **VPS** - verejnoprospešná stavby, **VÚC** – veľký územný celok, **VVN** - veľmi vysoké napätie, **VZN** - všeobecne záväzné nariadenie, **ZaD** - zmeny a doplnky, **z. ú.** – zastavané územie, **ZPN** - zemný plyn naftový, **ŽSK** - Žilinský samosprávny kraj

I. Textová a tabuľková časť**A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE****A.1 ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI A SPRACOVATEĽOVI**

Názov dokumentácie:	ÚZEMNÝ PLÁN OBCE DRAŽKOVCE
Obstarávateľ:	Obec Dražkovce, v zastúpení: Ing. arch. Eva Zaťková - OSO na obstarávanie ÚPP a ÚPD, reg. č. 289
Spracovateľ:	Ing. arch. Ján Kubina, ARCHITEKTÚRA - URBANIZMUS
Hlavný riešiteľ :	Ing. arch. Eleonóra Hejzlarová, 1629 AA SKA

A.2 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI**A.2.1 DÔVODY OBSTARANIA ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE**

Obec Dražkovce má platný Územný plán obce Dražkovce - Diaková, schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Dražkovciach č.8/95 zo dňa 10.11.1995 a uznesením Obecného zastupiteľstva v Diakovej č.7/1995 zo dňa 22.11. 1995.

Potreba obstarania novej územnoplánovacej dokumentácie

Dôvodom pre obstaranie novej územnoplánovacej dokumentácie pre obec Dražkovce je potreba získať aktuálny a prehľadný územnoplánovací nástroj na stanovenie zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce. V dôsledku riešení viacerých zmien a doplnkov územného plánu, došlo k neprehľadnému riešeniu komplexného rozvoja obce Dražkovce a Diaková.. Preto sa obec rozhodla pristúpiť k obstaraniu nového územného plánu samostatne pre obec Dražkovce.

Obec má menej ako 2000 obyvateľov, ale podľa platného zákona č.50/ /1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení (stavebný zákon (§ 11, ods. 2, pís. a) zákona) je povinná mať územný plán obce, ak je treba:

- riešiť koncepciu územného rozvoja obce,
- uskutočňovať rozsiahlu novú výstavbu,
- umiestniť verejnoprospešné stavby.

Ďalšími dôvodmi pre obstaranie územného plánu obce sú:

- potreba získať právne záväzný dokument, usmerňujúci rozvoj obce na základe odborných kritérií a dohody všetkých zainteresovaných (občanov, samosprávy, štátnej správy a pod.),
- aktuálna potreba premietnuť súčasné a budúce rozvojové zámery obce do jej územno-priestorového potenciálu tak, aby bola urbanistickou koncepciou zabezpečená komplexnosť a únosnosť rozvoja obce,
- potreba vytvoriť podmienky pre rozvoj obce spolu s jej katastrálnym územím, zabezpečiť bezkolízny rozvoj jednotlivých funkcií,
- blízkosť okresného mesta Martin - obec Dražkovce sa stala, spolu s obcou Dolný Kalník a Diaková, veľmi žiadaným a exponovaným územím pre výstavbu rodinných domov - počet obyvateľov sa za posledných 20 rokov zdvojnásobil.

Vzhľadom na potrebu koncepčného riešenia rozvoja obce pre strednodobý horizont (cca 20 rokov), začala obec uvažovať o vypracovaní nového strategického dokumentu, ktorý by vytvoril platformu pre diskusiu nad problémami v území a možnosťami ich riešenia, rozdiskutoval možné perspektívy rozvoja rôznych funkčných zložiek v území a v neposlednom rade odzrkadlil záujmy a predstavy väčšiny obyvateľov obce. ÚPN-O stanoví zásady a regulatívy funkčného využitia všetkých plôch tak, aby nedochádzalo k nežiaducim kolíziám jednotlivých funkcií, vzájomnú koordináciu činností v území, a tak zabezpečí účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru.

Územný plán obce Dražkovce je spracovaný na základe objednávky od obce. Cieľom procesu obstarania a spracovania ÚPD je vypracovať pre obec územný plán (ďalej len ÚPN-O), ktorý určí základnú koncepciu priestorového usporiadania a funkčného členenia územia tak, aby po jeho schválení všetky funkčné zložky v území boli vo vzájomnej koordinácii pri zachovaní kultúrno-historických a krajinných hodnôt a v konečnom dôsledku priniesli vyšší životný štandard obyvateľom obce.

Vzhľadom na vyššie uvedené Obecné zastupiteľstvo obce Dražkovce rozhodlo o vypracovaní ÚPN-O Dražkovce na svojom zasadnutí dňa 14.02.2020, Uznesením č.9/2020.

A.2.2 Hlavné ciele riešenie územného plánu

Riešenie a návrh územného plánu sleduje a naplňuje hlavne tieto ciele:

- *hlavným cieľom územného plánu bude zabezpečenie územných a technických podmienok pre rozvoj obce a jej katastrálneho územia pre plánovaný rast počtu obyvateľov do roku 2040,*
- *komplexné riešenie a určenie zásad priestorového usporiadania a funkčného využívania územia,*
- *stanovenie limitov využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny, dosiahnutie a udržanie ekologickej stability,*
- *stanovenie regulatívov, zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine,*
- *vzájomná koordinácia činností v území, zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru,*
- *vytvorenie ponuky využiteľných voľných plôch, napomáhajúcej rozvoju všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce.*

A.3 Zhodnotenie doterajšej územnoplánovacej dokumentácie obce

Obec Dražkovce má platný Územný plán obce Dražkovce - Diaková, schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Dražkovciach č.8/95 zo dňa 10.11.1995 a uznesením Obecného zastupiteľstva v Diakovej č.7/1995 zo dňa 22.11. 1995. Územný plán bol v čase platnosti Stavebného zákona č.50/1976 Zb. ako územný plán zóny (malý sídelný útvar - § 15 zák.č.50/76 Zb. v znení zákona č.103/90 Zb. a 262/92 Zb.), ktorý tak podľa súčasne platného stavebného zákona č.237/2000 Z z. spĺňa náležitosti Územného plánu obce. V súlade s terminológiou podľa súčasne platného znenia stavebného zákona bola uznesením Obecného zastupiteľstva v Dražkovciach č.2/2004 zo dňa 25.3. 2004 a uznesením Obecného zastupiteľstva v Diakovej č.8/2008 zo dňa 10.09.2008 schválená zmena názvu na Územný plán obce. ÚPN-O Dražkovce - Diaková bol následne pre katastrálne územie Dražkovce, resp.Diaková aktualizovaný zmenami a doplnkami :

- ÚPN obce Dražkovce - Diaková , Doplnok č.1 – schválený uznesením OZ v Dražkovciach č.5/2004 zo dňa 24.06. 2004
- ÚPN obce Dražkovce - Diaková , Zmeny a doplnky č. 2 – schválený uznesením OZ v Dražkovciach č.6/2009 zo dňa 17. 09. 2009
- ÚPN obce Dražkovce - Diaková , Zmeny a doplnky č. 3 – schválený uznesením OZ v Dražkovciach č.7/2009 zo dňa 17. 09. 2009
- ÚPN obce Dražkovce - Diaková , Zmeny a doplnky č. 4 – schválený uznesením OZ v Diakovej č.3/2011 zo dňa 14. 4. 2011, záväzná časť vyhlásená VZN č.2/2011.
- ÚPN obce Dražkovce - Diaková , Zmeny a doplnky č. 5 – schválený uznesením OZ v Diakovej č.1/2018 zo dňa 20. 10. 2018, záväzná časť vyhlásená VZN č.1/2018.

A.4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

Návrh je spracovaný v súlade so Zadaním pre spracovanie Územného plánu obce Dražkovce, ktoré bolo schválené v Obecnom zastupiteľstve (OZ) v Dražkovciach Uznesením č.10 zo dňa 18.02.2021. Následne bolo začaté spracovávanie návrhu riešenia ÚPN-O Dražkovce, dokončené v 10/2021. Obsah ÚPN-O bol vypracovaný v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z. z.

Návrhovým rokom je r. 2040.

Súpis použitých územnoplánovacích a iných podkladov

Pri spracovaní návrhu územného plánu obce boli použité nasledovné podklady :

- Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja (ďalej len ÚPN VÚC ŽK) v znení neskorších Zmien a doplnkov č.1 - 5, M 1: 50 000, záväzná časť ÚPN VÚC Žilinského kraja vyhlásená nariadením vlády SR a VZN Žilinského samosprávneho kraja v znení všetkých ZaD,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Uznesenie vlády SR č.148/2014, 26.03.2014,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, Uznesenie vlády SR č.478/2018,
- Aktualizovaná Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku, Uznesenie vlády č. 12/2014,
- Koncepcia ochrany prírody a krajiny, schválená uznesením vlády SR č. 471 z 24.5. 2006 a návrh aktualizácie z r.2019,
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin, SAŽP Banská Bystrica (07/2012),
- Územný generel cestovného ruchu ŽSK, arch. Toman a kol., 2007,

-
- Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“, Ing. arch. Kubina, 02/2014,
 - Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja, 2010,
 - Plán rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca, 2002,
 - Krajinnno-ekologický plán obce Dražkovce, Ing. Igor Kmeť a kol., 2020,
 - podklady ŠOP SR o sústave chránených území Natura 2000,
 - Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dražkovce 2019 – 2026 s výhľadom do r.2026, Regionálna rozvojová agentúra Turiec, Martin, 2019,
 - údaje o BPEJ a kvalite poľnohospodárskej pôdy, Národné poľnohospodárske a lesnícke centrum - Výskumný ústav pôdoznectva a ochrany pôdy, Banská Bystrica,
 - Ústredný zoznam pamiatkového fondu SR, 2020,
 - údaje o parcelách, mapový klient ZBGIS, www.geodesy.sk, 2020,
 - výsledky sčítania ľudu, domov a bytov z roku 1980, 1991 a Sčítania obyvateľov, domova bytov z roku 2001, 2011, ŠÚ SR,
 - obecná štatistika obce Dražkovce,
 - prieskumné práce v teréne za účelom zistenia skutkového stavu objektov, skutočného funkčného využitia plôch, negatívnych javov, ...
 - vyjadrenia dotknutých orgánov a organizácií, získane v etape prípravných prác ÚPN-O,
 - platné zákony, vyhlášky, nariadenia,
 - internetové portály - www stránky.

Ako mapový podklad bola použitá digitálna katastrálna mapa obce Dražkovce, poskytnutá GKÚ Bratislava.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

B.1.1 RIEŠENÉ ÚZEMIE

Obec Dražkovce z hľadiska územno-správneho členenia patri do Žilinského samosprávneho kraja, do okresu Martin. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň LAU 2 (do r.2002 NUTS V).

Rozhodnutím MV RR SR č.3/2007 zo dňa 06.06.2007 bola obec Dražkovce zaradená do skupiny mimo kohéznych pólův rastu ležiacich v záujmovom území inovačného pólu rastu.

Obec Dražkovce leží v severovýchodnej časti Turčianskej kotliny, východne od okresného mesta Martin vo vzdialenosti okolo 3,0 km, v doline pravostranného prítoku rieky Turiec, v eróznej kotlinke Sklabinského potoka.

Riešené územie obce pozostáva zo zastavaného územia obce a ostatného katastrálneho územia. Zastavané územie je v súčasnosti legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990. Celková výmera riešeného katastrálneho územia je 439 ha. Plocha zastavaného územia obce k 1.1.1990 je 49,79 ha.

Územný plán obce Dražkovce rieši celé katastrálne územie obce v mierke 1:10 000 a ťažiskové územie obce v rozsahu zastavaného územia a predpokladaných rozvojových plôch v mierke 1:5 000.

Tab. č.1 - Základné údaje charakterizujúce územie obce (k 30.06.2020) :

	Dražkovce
Rozloha riešeného katastrálneho územia	439 ha
Počet obyvateľov	1.040
Počet trvalo obývaných bytov	350
Počet súpisných čísiel	380

*zdroj: Obecná štatistika obce Dražkovce, 2020

B.1.2 GEOGRAFICKÝ OPIS A PRÍRODNÉ PODMIENKY RIEŠENÉHO ÚZEMIA

zdroj: *KEP, Ing. M. Baláž PhD. a kol., 2020

B.1.2.1 Abiotické vlastnosti krajiny - vybrané prírodné faktory územia

Geologické pomery, vlastnosti geologického substrátu

Podľa regionálneho geologického členenia (Vass et al. 1988) môžeme v záujmovom území vyčleniť oblasť:

Jednotka I. rádu (oblasť, pásmo):	vnútrohorské panvy a kotliny
Jednotka II. rádu (podoblasť, zóna):	vnútorné kotliny
Jednotka III. rádu:	Turčianska kotlina

Turčianska kotlina je vyplnená neogénnymi sedimentmi (Vestenický et al. 1986). Sedimentácia v priestore kotliny prebiehala od neogénu až do súčasnosti. Výrazne ju ovplyvňovali tektonické pohyby po súbežných a priečných zlomoch, ktoré diferencovali sedimentačný priestor na čiastkové oblasti, často s prínosom materiálu z bezprostrednej blízkosti – z okrajových pohorí, takže sedimenty majú lokálny charakter netriedených splachov. Prejavuje sa tu rýchle striedanie klasických a pelitických sedimentov vo vertikálnom a horizontálnom smere. Je to následok sedimentačných procesov a zlomovej tektoniky.

Základnými geochemickými typmi hornín sú (Lexa & Marsina 1995) :

- íly, prachy, piesky, štrky až zlepenca, sloje lignitu, sladkovodné vápence, tufy – väčšina k. ú.,
- pieskovce, ílovce, flyš - východ k. ú.

Najrozšírenejšie základné geologické jednotky v k. ú.: neogén a sedimenty paleogénu a vrchnej kriedy.

Geomorfologické členenie územia

V zmysle geomorfologických jednotiek Slovenska je riešené územie tvorené nasledovne:

Sústava:	Alpsko-Himalájska
Podsústava:	Karpaty
Provincia:	Západné Karpaty
Subprovincia:	Vnútorné Západné Karpaty
Oblasť:	Fatransko-tatranská oblasť
Celky:	Turčianska kotlina
Podcelky:	Mošovská pahorkatina

Turčianska kotlina

Je typom hlbokaj, celistvej tektonickej depresie s rázom priekopovej prepadliny, vyplnenej prevažne kvartérnymi sedimentami. Začala vznikáť v mladších treťohorách - v neogéne, v ktorých prebiehali mladšie fázy alpínskeho vrásnenia sprevádzané intenzívnou sopečnou činnosťou. Vtedy ju ohraničili pohoria Malá a Veľká Fatra. V ďalšom geologickom období v neogéne, v bádene až sarmate bola od Podunajskej nížiny oddelená vyzdvihnutím Žiaru a vulkanickou činnosťou vzniknutých Kremnických vrchov. Vodné toky, ktoré do toho času odvodňovali kotlinu juhozápadným smerom, od sarmatu zmenili smer na sever. Celá kotlina, naklonená v smere od juhu (700 m n.m.) na sever (370 m n.m.), sa s okolitými horstvami domodelovala v starších štvrťohorách - pleistocéne pri viacnásobnom vystriedaní ľadových dôb sprevádzaných intenzívnym mrazovým zvetrávaním a soliflukčným (pôdotokovým) prenosom materiálu. Súčasný tvar a sedimentačné prostredie kotliny boli teda dobudované iba v pliocéne a od stredného pleistocénu je riečny sedimentačný bazén jednotný a v celom rozsahu orientovaný na sever do Váhu (RÚSES okresu MT, SAŽP 2014).

Charakteristika hlavných typov reliéfu

Riešené územie je málo diferencované podľa sklonu reliéfu. Sklon je najnižší v údolí potokov a ich prítokov. Najnižšia nadmorská výška v katastri je 412,5 m n. m. a najvyššia je 470 m n. m.

Tab. č. 2 Základné typy eróznno-denudačného reliéfu

reliéf kotlinových pahorkatín	negatívne morfoštruktúry: priekopové prepadliny a morfoštruktúrne depresie kotlin	vrásovo-bloková fatransko-tatranská morfoštruktúra
-------------------------------	---	--

Sklonitosť reliéfu

Sklonitosť reliéfu determinuje výskyt reliéfových procesov, charakter pôdneho krytu a spôsob využívania krajiny. Severozápadná časť katastra má sklon prevažne nepresahujúci 7°, južná a juhovýchodná časť územia presahuje sklonitosť 17°.

Orientácia reliéfu

Reliéf obce nie je moc členitý, čo má vplyv na orientáciu georeliéfu. V severnej časti je zastúpená prevažne rovina, južnejšia časť územia je viac členitá. Najmenej je v k. ú. zastúpené južné a juhovýchodné orientované územie

Klimatické podmienky

Z hľadiska podnebných podmienok sa k. ú. Dražkovce rozprestiera v jednej z troch klimatických oblastí rozlišovaných na území Slovenska: M mierne teplá oblasť a okrsok mierne teplý, vlhký, s chladnou až studenou zimou (január ≤ -3 °C, júl ≥ 16 °C) (Lapin et al. 2002).

Priemerný ročný úhrn zrážok je 800 mm (priemer za r. 1961-1990). Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 80 dní a maximálna hrúbka snehovej pokrývky dosahuje 30-50 cm v stredných polohách. Rozdiely podľa rokov sú značné a môžu sa vyskytnúť prípady, keď snehová prikrývka i v nižších polohách trvá extrémne dlho, alebo sa naopak nevytvorí.

V riešenom území sa zrážkomerná stanica priamo nenachádza, Najbližšia zrážkomerná stanica k riešenému k.ú: (IND 24240) Belá – Dulice v nadmorskej výške 483 m n.m. (Zdroj: RÚSES okresu MT, SAŽP 2014).

Tab. č.3 Distribúcia zrážok v skúmanom území a jeho okolí (údaje zrážkomernej stanice Belá –Dulice)

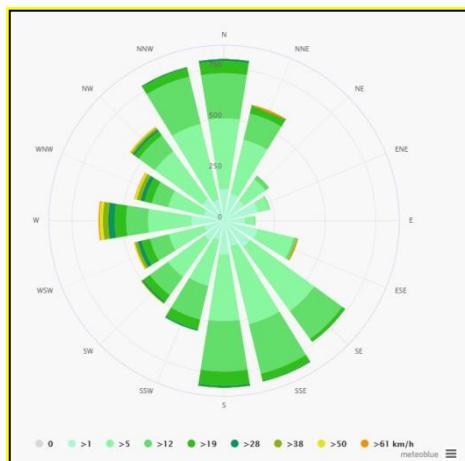
pozorované obdobie	zrážky [mm stĺpca]												Rok	L	Z	V súčasnosti sú známe
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
24240 Belá-Dulice [483 m n.m.]																
1981-2004	46	38	46	49	83	99	96	80	71	59	57	52	772	478	294	
MIN	8	5	9	16	22	41	33	16	20	6	18	22	624	273	148	
MAX	99	82	130	123	171	186	236	189	186	139	111	109	970	688	450	

trendové zmeny bilančných úhrnov zrážok pre celé povodie, kotlinu a pohoria za obdobie 1901-1990. Z analýz SHMÚ vyplynulo, že v celom povodí dochádza k úbytku ročných bilančných hodnôt zrážok o 5 %, pričom výraznejšie zmeny boli zaznamenané v kotline (RÚSES okresu MT, SAŽP 2014).

Veterné pomery

Turčianska kotlina, s ohľadom na geografické a geomorfologické danosti, sa radí medzi kotliny s nevhodnými rozptylovými podmienkami. Jedná sa o pomerné úzku vysočinnú kotlinu, výrazne ohraničenú vrstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. Sledovaná oblasť je charakteristická veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s, čo predstavuje až 74 % týchto situácií v roku, 30- 36 % je veľmi slabý vietor do rýchlosti 1 m/s až bezvetrie. Prevládajúce smery vetra, ktoré podmieňujú pohyby vzdušných mäs zohrávajú dôležitú úlohu aj pri distribúcií zrážok. V hlavnej časti kotliny prevládajú vetry

severného, južného a západného smeru, v časti kotliny v údolí Váhu zase východo-západného smeru. (RUSES okresu MT, SAŽP 2014).

Obr. č.1 Diagram rýchlosti vetra pre obec Dražkovce zobrazuje počet dní v mesiaci, kedy sa očakáva dosiahnutie istej rýchlosti vetra (zdroj: www.meteoblue.com).

Teplota vzduchu

Pre územie Turčianskej kotliny (Atlas krajiny SR 2002) za roky 1961 až 1990 sú uvádzané priemerné teploty v januári od - 3 do - 4°C, zonálne na okrajoch kotliny - 4 až - 5°C. Priemerná teplota v júli za uvedené obdobie dosahuje 16 až 18°C, na okrajoch 14 až 16 °C. Priemerná ročná teplota sa za roky 1961 až 1990 pohybuje v rozsahu 7 až 8°C, v úzkej zóne po krajoch 6 až 7°C. V údolných častiach sa vyskytuje okolo 30 až 40 letných dní, vo vrcholových častiach sa takmer nevyskytujú. (RUSES okresu MT, SAŽP 2014).

Tab. č. 4 Distribúcia teplôt v skúmanom území a jeho okolí (údaje meteorologickej stanice Martin)

pozorované obdobie	Teplota [°C]												Rok	L	Z
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
11893 Martin 411 [m n.m.]															
1931-1960	-4,3	-2,5	1,8	7,5	12,7	15,7	17,5	16,7	13,1	7,8	3,2	-1,0	7,4	13,9	0,8
1992-2004	-2,4	-0,6	2,7	8,0	13,3	15,8	17,5	17,6	12,5	8,3	3,9	-1,1	8,4	14,7	1,7
1979-2008	-3,0	-1,4	2,8	7,8	13,3	15,8	17,5	17,1	12,7	8,3	2,8	-1,5	7,7	14,0	1,3

V obci Dražkovce sa nenachádza meteorologická stanica a najbližšia stanica k riešenému územiu je v Martine, preto nie je možné uviesť reálne namerané hodnoty. Simulačné klimatické údaje (meteorologické diagramy) s vysokou predvídateľnosťou môžu nahradiť merania.

Hydrologické a hydrogeologické podmienky

K. ú. Dražkovce patrí do základného povodia č. 4-21-05 Váh od ústia Oravy po ústie Varínky - odvodňuje ho rieka Váh so svojimi prítokmi.

Režim odtoku (Malík & Švasta, 2002) :

- vo vrchovinno-nížinnej oblasti je charakterizovaný ako *dažd'ovo-snehový* s akumuláciou vody v decembri až februári, vysokou vodnosťou v marci až apríli a nízkymi stavmi v septembri.

a) Vodné toky

V prílohe č. 1 k vyhláske č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa v k. ú. nachádza 1 vodohospodársky významný vodný tok s p.č. 156:

- tok IV. rádu, hydrologické poradie 4-21-05-106 – **Sklabinský potok**, dĺžka 17,4 km. Pramení na severozápadnom úpätí Končitého vrchu (1 096,8 m n. m.) vo Veľkej Fatre. Ústi do Turca v k.ú. Martin (m.č. Priekopa).

Zastavanou časťou obce preteká Sklabinský potok z východu na západ, v celom k.ú. má dĺžku cca 3,918 km. V riešenom území sa ďalej nachádzajú dva drobné vodné toky - potok **Kalník** ním preteká v dĺžke cca 2,877 km a následne vteká do Sklabinského potoka a potok **Silava**, ktorý pramení v južnom okraji katastra, v území je dlhý cca 3,905 km a má jeden bezmenný pravostranný prítok.

b) Hydrogeológia

Podzemná voda je definovaná ako voda vyplňujúca dutiny zvodnených hornín. Základnou jednotkou pre hodnotenie podzemných vôd je hydrogeologický rajón. Hranice hydrogeologických rajónov sa nekryjú s hranicami povodí povrchových tokov (Malík & Švasta 2002). Podľa poslednej hydrogeologickej rajonizácie (1984) bolo územie Slovenska rozdelené na 142 hydrogeologických rajónov.

Z 8 hydrogeologických regiónov v okrese Martin sa v riešenom území nachádza 1: paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny

V k. ú sa vyskytujú z hľadiska genézy 3 typy podzemnej vody:

1.

HG index	VKPhz
Litológia	hutianske-zuberecké súvrstvie, ílovcovo-pieskovcová litofácia
Vek	paleogén
Typ priepustnosti	puklinová
HG funkcia	regionálny izolátor
Koeficient prietochnosti T [m ² .s ⁻¹]	T = 1.10 ⁻⁶ až 1.10 ⁻⁵
Variabilita prietochnosti	nedá sa zistiť

2.

HG index	dQ
Litológia	deluviálne sedimenty - svahoviny vcelku
Vek	kvartér
Typ priepustnosti	medzizrnová
HG funkcia	kolektor
Koeficient prietochnosti T [m ² .s ⁻¹]	T = 3.10 ⁻⁴ až 1.10 ⁻³
Variabilita prietochnosti	sY= 0,6 - 0,9

3.

HG index	fQ
Litológia	fluviálne sedimenty dolinných nív: niva Váhu a dolného - stredného Turca
Vek	kvartér
Typ priepustnosti	medzizrnová
HG funkcia	kolektor
Koeficient prietochnosti T [m ² .s ⁻¹]	T > 3.10 ⁻³
Variabilita prietochnosti	sY= 0,3 - 0,6

(zdroj: <https://apl.geology.sk/hydrogeol/>).

Pramene a hydrogeologické vrtý

V k. ú. Dražkovce je evidovaný 1 hydrogeologický vrt úzkoprofilový s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou o hĺbke 14 m, štandardná merná výdatnosť vrtu je 2,333 l.s⁻¹. V území vyvierajú 3 pramene, dva s výdatnosťou 0,03 l.s⁻¹ a jeden s výdatnosťou 0,03 - 0,31 l.s⁻¹.

B.1.2.3 Prírodné stresové javy

Stresové javy sú prírodné, antropogénne (človekom podmienené) a antropické (človekom priamo vyvolané) javy, ktoré aktívne alebo potenciálne ohrozujú životné prostredie človeka. Stresové javy a zdroje podstatne obmedzujú, príp. až znemožňujú využívanie územia na daný účel.

a) Seizmicita

Obce v okrese Martin boli v 15 storočí postihnuté silnými zemetraseniami, (r. 1443 až 1445 a 1453) Ďalšie zemetrasenia boli zaznamenané v rokoch 1578 a 15. januára 1858. Podľa STN 73 0036 - „Seizmické zaťaženie stavieb“ - príloha A2 "Seizmotektonická mapa Slovenska" sa predmetné územie nachádza v seizmickej oblasti 6 a 7° MSK-64. Základné seizmické zrýchlenie zodpovedá zemetraseniu s periódou výskytu 450 rokov a vzťahuje sa na objekty so súčiniteľom významnosti $g_l=1,0$ s priemernou životnosťou 50 -100 rokov (RÚSES okresu MT, SAŽP 2014).

b) Prírodná rádioaktivita - radónové riziko

Pre rádioekologické hodnotenie územia je dôležité poznať úroveň prirodzenej rádioaktivity hornín a vôd a radónové riziko. Prírodnou rádioaktivitou je spontánny rozpad rádionuklidov. Prírodná rádioaktivita sa v k.ú. nevyskytuje nad rámec prirodzeného žiarenia prostredia. Väčšia časť zastavaného územia a severozápadná časť katastra je zaradená medzi územia so stredným radónovým rizikom. Na ostatnom riešenom území je nízke radónové riziko.

V súčasnosti je známe, že ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách. Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podloží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. Pred výstavbou obytných budov a pobytových miestností je povinnosťou investorov

zabezpečiť stanovenie radónového rizika v súlade s § 47 ods.7 zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

c) Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia. Samotný eróznny proces zahŕňa čiastkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresióch). Potenciálne extrémnou vodnou eróziou a veľmi silnou vodnou eróziou sú ohrozené plochy južne od zastavaného územia obce. Veľmi silne ohrozené pôdy sú aj menšie plochy na severozápade územia a na juhu katastra (viď. obr. č. 2).

Obr. č.2 Ohrozenie vodnou eróziou (*zdroj: RÚSES SAŽP 2014)

d) Svahové pohyby a deformácie

Pri rôznych antropogénnych činnostiach, najmä tých, ktoré sú spojené s hĺbením výkopov, zárezov a odrezov, môže byť ohrozená stabilita svahov. Týka sa to najmä svahov, na ktorých spodnú vrstvu delúvií tvoria flyšoidné sedimenty s podstatným zastúpením ílovcových a slieňovcových hornín. V riešenom území sa eviduje časť jedného potenciálneho zosuvu - svahová deformácia nachádzajúca sa juhozápadne od zastavaného územia.

B.1.3 KRAJINNÁ EKOLÓGIA, KRAJINÁRSKE HODNOTENIE ÚZEMIA

a) Krajinná-estetické hodnoty územia

Estetické vnímanie krajiny je mimoriadne subjektívne a závisí od rôznych faktorov. Patrí k nim napríklad preferencia a zameranie hodnotiaceho, ako aj jeho osobný vzťah k danému územiu. Existuje však niekoľko prvkov v krajine, ktoré je možné do istej miery objektívne popísať, prípadne ktoré pôsobia určitým dojmom (pozitívnym, či negatívnym) na širokú škálu ľudí. Krajina a jej estetické pôsobenie je úzko spätá so spôsobom jej využitia človekom, ktorý krajinu pretváral a naďalej pretvára. Prítomnosť drevín v krajine, meandrujúce toky a ich brehové porasty, lúky, pasienky, prípadne polia, ale i stavby dodávajú krajine jej typický ráz

Riešené územie je výrazne ovplyvnené ľudskou činnosťou. Ide o poľnohospodársky využívanú, odlesnenú krajinu, čo jej dáva jej charakteristický ráz. Intravilán je obklopený veľkoblukovými poliami, pasienkami a lúkami, v ktorých môže človek často naraziť na poľné hnojiská. Opticky územie predeľujú len línie tokov Sklabinského potoka a Silavy s ich brehovými porastami, upútajú tiež lesíky a menšie plôšky nelesnej drevinovej vegetácie, aj časť s názvom Dolina obkolesená stromami. Intravilán je charakteristický pomerne hustou a spleťou zástavbou, upravenými pozemkami okolo rodinných domov, niekoľkými zelenými plochami

(ostrovčeky medzi cestami, plocha cintorína a jej okolie a podobne) a tiež zelenými trávnikmi s drevinami okolo Sklabinského potoka. Na druhej strane esteticko rušivým dojmom pôsobí nadmerné využitie priestoru intravilánu na výstavbu, pričom miestami výstavba siaha až celkom k vodnému toku.

Jednotlivé prvky v krajine môžu vo všeobecnosti pôsobiť negatívne až rušivo alebo naopak pozitívne, harmonicky, oku lahodiaco; prípadne neutrálne - ako súčasť krajiny, ktorá človeka svojou prítomnosťou nijako esteticky neruší, ale ani pozitívne neupúta.

K rušivo pôsobiacim prvkom v riešenom území patria najmä cesty III. triedy ako i ostatné cestné komunikácie bez vegetačnej bariéry; odlesnená krajina takmer bez stromov so širokými monotónnymi lánmi poľnohospodárskej pôdy a prašnými cestami medzi nimi, často nijako nezabezpečené poľné hnojiská s do voľnej krajiny vytekajúcou, zápachajúcou hnojovicou, obnažená pôda na intenzívnejšie využívaných pasienkoch, husto zastavaný intravilán a vysoko regulované brehy potokov so stavbami natlačenými na vodný tok, plochy s narušenou pôdou, či navezeným stavebným a záhradným odpadom zarastajúce ruderálnou vegetáciou, aj miesta s pozostatkami po ľudskej činnosti (staré válovy na mieste niekdajšieho napájania dobytká...) a podobne.

Harmonicky pôsobia brehové porasty, starý porast dubov, 2 lesíky, ako aj tie lúky a pasienky, ktoré sú obhospodarované extenzívne, čo sa prejavuje na väčšej diverzite a výskyte rôznofarebných kvetnatých bylín.

Riešené územie je poznačené odlesnením poľnohospodársky využívaných častí Turca. Práve to vytvára dominantný dojem pri jeho estetickom vnímaní. Pri hodnotení estetickej stránky pôsobí pomerne jednotvárne bez dostatku rôznorodých vegetačných prvkov, ktoré by spestrovali krajinu. Do diaľky sa rozprestierajú monotónne lány poľí a trvalých trávnych porastov, len miestami prerušené líniami tokov s drevinnou vegetáciou alebo plôškami lesa a nelesnej drevinovej vegetácie, či stavbami intravilánu. Územie je hojne využívané cyklistami, cyklotrasy však vedú po prašných cestách bez v letnej páľave vítaného tieňa, pomedzi veľkoblukové lány poľí a lúk. Prijemne pôsobí zeleňou obkolesená časť s názvom Dolina.

Estetickú monotónnosť krajiny by zmiernilo vizuálne oddelenie poľnohospodárskych pozemkov a vytvorenie mozaiky menších poľí, pasienkov a lúk, predelených medzami, širšími aj užšími líniovými výsadbami drevín, prípadne solitérne stromy ako i malé lesíky v krajine. K podporení harmonického vnímania krajiny by prispelo aj vysadenie alejí stromov, ktoré by izolovali cestné komunikácie, vrátane prašných ciest využívaných ako cyklotrasy, doplnenie brehových porastov v častiach, kde chýbajú a tiež podpora extenzívneho využívania trvalo trávnych porastov.

Kataster obce Dražkovce, s upravenými pozemkami okolo rodinných domov, svedčiacimi o estetickom cítení jeho obyvateľov, ako aj hojne navštevovaný turistami a výletníkmi, je síce výrazne poznačený hospodárením v minulosti, no pri vyššie popísanom zvýšení mozaikovitej štruktúry má veľký potenciál na vytvorenie esteticky atraktívnej, príjemnej krajiny pre jeho obyvateľov i návštevníkov.

b) Krajinnno-ekologická významnosť územia

Krajinnnoekologická významnosť územia bola hodnotená na základe významnosti prvkov SKŠ. Všeobecne by mal stupeň ekologickej významnosti vyjadrovať:

- zachovanie genofondu, biologickej a krajinnnoekologickej diverzity,
- udržanie ekologickej stability krajiny,
- ochranu a tvorbu prírodných zdrojov (najmä vodných, lesných a pôdných)
- plnenie rôznych úžitkových funkcií v krajine, ako napr. funkcie pôdoochranné, zdravotno-hygienické, estetické, liečebné, poznávacie a pod.

Hodnotenie slúži pre stanovenie limitov súčasného využitia územia.

Ekologická významnosť územia sa hodnotí z hľadiska výskytu chránených území, prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) a ostatných ekostabilizačných prvkov krajiny. V riešenom území sa chránené územia nevyskytujú a zastúpenie v súčasnosti existujúcich prvkov ÚSES ako i ekostabilizačných prvkov je veľmi malé. Priemerný koeficient ekologickej stability pre okres Martin je 2,297, čo je krajina s vysokou ekologickou stabilitou, avšak **stupeň ekologickej stability pre k.ú. Dražkovce je 1**, čo znamená, že ekologická stabilita riešeného územia je veľmi nízka (RÚSES okresu Martin, 2014) a patrí ku katastrom s najnižšou ekologickou stabilitou. Rovnako nízka je biologická a krajinnnoekologická diverzita, vzhľadom na jednotvárnosť odlesnenej poľnohospodárskej krajiny s prevažne veľkoblukovými poliami, lúkami a pasienkami. *Biologickú diverzitu ako i ekologickú stabilitu však možno zvýšiť pomocou biologicky a ekologicky hodnotných krajinných prvkov, keďže potenciál krajiny poskytuje priestor na uplatnenie mozaiky pomerne širokej škály biotopov.*

Vo všeobecnosti medzi **ekologicky najvýznamnejšie prvky SKŠ** patria prirodzené a prírodné lesy, lúčne spoločenstvá s vysokou biodiverzitou, mokrade, neregulované vodné toky s brehovými porastmi a podobne; **stredný význam** má napr. líniová nelesná drevinná vegetácia, či extenzívne využívané lúky, malý význam má maloplošná orná pôda, **veľmi malý význam** má veľkoplošná orná pôda a zastavané plochy a komunikácie, či iné človekom významne pozmenené a narušené plochy nemajú z hľadiska zvýšenia ekologickej stability význam. (Paudišová et al. 2007)

Aj v súčasnej krajine riešeného územia sa nachádza niekoľko významných prvkov, ktoré prispievajú k jej krajinnoekologickej významnosti a sú zahrnuté do návrhu MÚSES.

Krajinno – ekologický plán je spracovaný osobitne krajinný ekologom Ing. Petrom Balážom, PhD. s kolektívom a záväzné výstupy z neho sú zapracované do návrhu UPN-O Dražkovce.

B.2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

V rámci Slovenska patri obec Dražkovce do Žilinského samosprávneho kraja, ktorého územný rozvoj sa riadi platným Územným plánom veľkého územného celku Žilinského kraja.

Pri riešení ÚPN-O Dražkovce je nutné rešpektovať Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja a jeho Zmeny a doplnky, resp. jeho záväznú časť - Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 223/1998 Z.z. z 26. mája 1998, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj, Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov, Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 17/2009 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 3, Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 26/2011 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 4 a Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja číslo 49/2018 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č. 5 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja.

Riešeného územia sa dotýkajú nasledovné body (číslovanie je totožné s číslovaním v ÚPN-VÚC ZaD, resp. NV SR č.223/1998 Z. z., VZN č.6/2005, VZN č.17/2009, VZN 26/2011, VZN 49/2018):

Návrhový rok 2015 uvedený v záväznej časti platného Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja sa nahrádza návrhovým rokom 2025 v celom rozsahu záväznej časti. Výhľadový rok sa posúva po roku 2025.

I.ČASŤ - ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 1.8 podporovať vznik a posilnenie suburbánnych pásiem okolo miest Žilina, Martin, Čadca, Liptovský Mikuláš, Ružomberok a Dolný Kubín,
- 1.9. podporovať ako ťažisko osídlenia najvyššej úrovne žilinsko-martinské ťažisko osídlenia ako aglomeráciu celoštátneho a medzinárodného významu s významným postavením v Euroregióne Beskydy, zahŕňajúcom príhraničné územie styku troch štátov: SR, ČR a PR,
- 1.11 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,
- 1.12 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
- 1.13 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov - sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej komplexnosti regionálnych celkov,
- 1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie,
- 1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva, založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami:
 - 1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
 - 1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
 - 1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie,
 - 1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrá, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

- 1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr, a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA),
- 1.21 ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce; v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň.

2. V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 2.5 zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb občanov v každom sídle okresu,
- 2.6 podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolovacích zariadení na území kraja,
- 2.12 riešiť nedostatočné kapacity zariadení sociálnej starostlivosti a ich zaostalú materiálnotechnickú základňu v regiónoch,
- 2.14 zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasť existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

3. V oblasti rozvoja rekreácie, turistiky, cestovného ruchu a kúpeľníctva a

- 3.1 vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno - priestorový subsystém turistiky, rekreácie a cestovného ruchu v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest a ktorý vytvorí optimálnu ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú,
- 3.2 podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja,
- 3.11 podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach najmä na Kysuciach, Orave a v Turci,
- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistály.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany pôdneho fondu, ochrany prírody a krajiny a ochrany kultúrneho dedičstva

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
 - 4.1.4 biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu podľa schváleného územného plánu regiónu,
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
 - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov, zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinová vegetácia a vylúčiť všetky aktivity, ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
- 4.7 podporovať extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorských častí, s cieľom zachovania krajinárskeho a ekologicky hodnotných území s rozptýlenou vegetáciou,
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
 - 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniovom zábere krajiny, alebo inom technickom diele :
 - a) dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu - krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
 - b) dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnej panorámy miesta alebo línie,
 - c) bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu,
 - d) prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (diaľnice),
 - e) dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
 - f) dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov,
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénosť,

- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory, pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.17 rešpektovať zásady rekreačnej funkcie krajinných celkov a limity rekreačnej návštevnosti podľa schválených územných plánov obcí, aktualizovaných územnoplánovacích podkladov a dokumentov a koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí kraja a obcí v záujme trvalej a objektívnej ochrany prírodného prostredia Žilinského kraja,
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v ochranných pásmach národných parkov) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru. Uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov,
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovísk v alúviách vodných tokov,
- 4.21 zabezpečiť pri ochrane pamiatkových území ich primerané funkčné využitie, zachovanie, údržbu a regeneráciu historického pôdorysu a parcelácie, vylúčenie veľkoplošných asanácií, zachovanie objektovej skladby, výškového a priestorového usporiadania objektov, uličného parteru, zachovania charakteristických pohľadov, siluety a panorámy, rešpektovanie historických a architektonických dominánt, zachovanie archeologických nálezísk.

5. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

5.1 dopravná regionizácia

5.1.1 v návrhovom období realizovať opatrenia, stabilizujúce pozíciu Žilinského kraja v dopravno - gravitačnom regióne Severozápadné Slovensko a v tejto súvislosti premyslene a koordinovane uprednostňovať dopravné stavby, podporujúce efektívnu dopravnú obsluhu územia Severozápadného Slovenska ako jedného kompaktného územia, hlavne dopravno - gravitačného centra Žilina - Martin,

5.2 paneurópska dopravná infraštruktúra ITF a TEN-T

5.2.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF, ktoré je nástupníckou organizáciou Európskej konferencie ministrov dopravy CEMT) a dopravných sietí TEN-T, c) rešpektovať cestnú infraštruktúru alokovanú v trasách doplnkových sietí TEN-T Martin - Turčianske Teplice - Šášovské Podhradie - Zvolen - Šahy - Maďarská republika, schválené pre rýchlostnú cestu R3,

5.3 infraštruktúra cestnej dopravy

5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovanú pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,

5.3.6 v návrhovom i výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať rýchlostnú cestu R3, cieľový stav podľa záťaže úsekov v kategórii R 24,5/120 - 80, v trase a úsekoch :

b) križovatka s cestou I/18 Martin - Horná Štubňa, súčasť doplnkovej siete TEN-T, sieť AGR č. E77, trasa TEM 5,

5.6 infraštruktúra leteckej dopravy

5.6.2 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územie aeroklubových letísk regionálneho významu s rozvojovými možnosťami pre medzinárodnú dopravu v lokalitách: Martin v k. ú. Tomčany a Ružomberok v k. ú. Lisková,

6. V oblasti vodného hospodárstva

6.4 podporovať rozvoj skupinových vodovodov pre zásobovanie obyvateľov a uvažovaný územný rozvoj zabezpečením výstavby týchto stavieb:

6.4.22 rekonštrukcie a rozšírenia verejných vodovodov v obciach s cieľom znížiť straty vody a zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou pre uvažovaný územný rozvoj,

6.6 zabezpečiť rozvoj verejných kanalizácií v súlade s vecnými požiadavkami smernice 91/271/EHS (trasponovanými do zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách), vrátane časového harmonogramu, s cieľom vytvoriť podmienky pre zabezpečenie dobrého stavu vôd do roku 2025. To znamená :

- 6.6.1 zabezpečiť zodpovedajúcu úroveň odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd s odstraňovaním nutričov z aglomerácií s produkciou organického znečistenia väčšou ako 10 000 EO v časovom horizonte do 31. 12. 2010 v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- 6.6.4 zabezpečiť realizáciu opatrení pre zmiernenie negatívneho dopadu odľahčovaní a odvádzania vôd z povrchového odtoku na ekosystém recipienta,
- 6.6.5 vylúčiť vypúšťanie čistiarenskeho kalu a obsahu žúmp do povrchových vôd a podzemných vôd,
- 6.8 podporovať rozvoj kanalizácií a ČOV v obciach a miestnych častiach, ktoré nie je možné riešiť formou skupinových kanalizácií,
- 6.11 v súlade s Plánom manažmentu čiastkového povodia Váh realizovať opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vôd do roku 2025,
- 6.12 zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať protipovodňové opatrenia na tokoch v území, ktoré je ohrozované povodňovými prietokmi s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí,
- 6.13 na ochranu územia pred povodňami po dohode s ochranou prírody:
 - 6.13.2 vytvoriť podmienky účasti obcí na riešení povodňovej ochrany v zmysle Organizačnej smernice č. 5/2008 Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. Žilina a možnosti financovania v rámci Operačného programu Životné prostredie, Prioritná os 2 „Ochrana pred povodňami“, operačný cieľ: 2.1. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami,
 - 6.13.4 komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh; úpravy tokov realizovať tak, aby nedochádzalo k napriameniam tokov,
 - 6.13.5 rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov a v území ohrozovanom povodňami,
 - 6.13.6 rešpektovať preventívne protipovodňové opatrenia navrhované v pláne manažmentu povodňového rizika,
- 6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb.

7. V oblasti nadradenej energetickej infraštruktúry :

- 7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetickeho zásobovania kraja,
- 7.3 zabezpečiť spoľahlivú a bezpečnú dodávku a prenos elektrickej energie dobudovaním elektrizačnej rozvodnej sústavy kraja v nadväznosti na sústavu SR a sústavu medzištátnu,
- 7.4 v energetickej náročnosti spotreby :
 - 7.4.2 minimalizovať využívanie elektrickej energie na výrobu tepla,
- 7.7 podporovať rozvoj plynifikácie územia kraja, chrániť koridory existujúcich a navrhovaných plynovodov a plynárenských zariadení,
- 7.8 zvýšiť percento plynifikácie obcí v kraji v ekonomicky efektívnych oblastiach a v územiach so zvýšenými požiadavkami na ochranu životného a prírodného prostredia (Národné parky, ich OP, CHKO a pod.),
- 7.11 vytvoriť územné podmienky pre realizáciu plynárenských zariadení, prípadne ich rekonštrukciu a pri využívaní územia chrániť vybudované plynárenské zariadenia predpísanými ochrannými pásmami,
- 7.12 presadzovať v oblasti zásobovania teplom uplatnenie energetickej politiky SR a regionálnej energetickej politiky Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK); s využitím kompetencie miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla tam, kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom,
- 7.13 vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok,
- 7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát.

8. V oblasti odpadového hospodárstva

- 8.2 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia,
- 8.3 zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach, určených v územnom pláne,
- 8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov obcí, určených v ÚPD,

9. V oblasti usporiadania územia z hľadiska hospodárskeho rozvoja

9.1 zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja.

10. V oblasti telekomunikácií

10.1 zabezpečiť realizáciu hlavných a strategických cieľov, stanovených v telekomunikačných projektoch,

11. V oblasti pôšt

11.1 rešpektovať koncepčné materiály schválené vládou SR a MDPT SR,

II. ČASŤ - VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. STAVBY NA SLEDOVANIE STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA – sieť sledovacích, dokumentačných a výskumných staníc (stanovišť) v blízkosti, resp. v areáloch nadregionálnych biocentier a biokoridorov a lokalít medzinárodného významu.

2. DOPRAVNÉ STAVBY

2.1 stavby cestnej dopravy:

2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzace, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 (po prečíslovaní III/2176) a I/14.

3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

3.1 vodohospodárske stavby

3.1.2 skupinové vodovody pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a s nimi súvisiace stavby :
v) rekonštrukcie a rozšírenia verejných vodovodov v obciach,

3.1.10 odstraňovanie povodňových škôd,

3.1.11 preventívne protipovodňové opatrenia v povodiach drobných tokov,

3.2 energetické stavby

3.2.4 stavby súvisiace s plynifikáciou v okresoch Žilinského kraja,

3.4 stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov

3.4.2 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb je možné, podľa platného znenia stavebného zákona, pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B.3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE**B.3.1 DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA**

Povojnový rozvoj obce trval do 80-tych rokov 20.storočia. Bol založený na pracovných príležitostiach hlavne v blízkom okresnom meste Martin, kde sa rozvíjal ťažký priemysel s veľkými nárokmi na pracovné sily. Obec sa stala satelitným sídlom Martina. Pre potreby vzhľadom na ÚPN-O sú dôležité údaje o počtoch obyvateľov z posledného obdobia (SODB 2011-základné údaje, Žilinský kraj) a súčasné a predpokladané trendy rastu.

Obec Dražkovce mala pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 849 obyvateľov, z toho 418 žien a 431 mužov. Pri sčítaní k v roku 2001 mala obec 519 trvale bývajúcich obyvateľov. V období od sčítania v roku 2001 do sčítania v roku 2011 sa počet obyvateľov obce zvýšil takmer o 60 %, priemerný ročný prírastok mal hodnotu 5,95 %.

Katastrálne územie obce má rozlohu 438,72 ha. Hustota osídlenia v r.2011 bola 189,4 obyv./km², k 31.12.2019 vzrástla na 238,31 obyv./km² a je vyššia ako okresný priemer, ktorý dosahuje hodnotu 130,9 obyvateľov na km².

Tab. č. 5 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov

Rok (k 31.12.)	Počet obyvateľov	Index rastu
1970	507	
1980	522	
1990	475	
2001	519	100,0
2011	849	163,9

Rok (k 31.12.)	Počet obyvateľov	Index rastu
2013	876	169,1
2015	936	180,7
2016	960	185,3
2017	971	187,5
2018	987	190,5
2019	1.060	204,7

Pozn. Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

Po stagnácii a miernom poklese počtu obyvateľov obce v období v rokoch 1980 - 1996, začal počet obyvateľov stúpať. Po roku 1997 počet obyvateľov neustále stúpa a v období od r.2001 do r.2019 sa počet obyvateľov obce zdvojnásobil. K 31.12.2019 mala obec 1060 obyvateľov. V období od 1.1.2011 do 31.12.2019 stúpol počet obyvateľov obce o 247 obyvateľov - priemerný ročný prírastok v tomto období je 3,38 %, čo vysoko prekračuje hodnoty priemerného prírastku za okres Martin, Žilinský kraj a SR. Možno konštatovať, že záujem o bývanie v obci je veľký, v súčasnosti je limitovaný nedostatkom pripravených stavebných pozemkov na bytovú výstavbu.

Tab. č. 6 Pohyb obyvateľstva za posledné obdobie od r.2009

rok	narodení	zomrelí	prirodzený prírastok/ úbytok	prist'ahovaní	vyst'ahovaní	migračné saldo	celkový prírastok	počet obyvateľ. k 31.12.
2009	8	9	-1	45	2	43	42	753
2010	5	1	4	34	6	28	32	785
2011	10	7	3	48	15	33	36	849
2012	5	7	-2	31	2	29	27	876
2013	6	5	1	39	8	31	32	908
2014	11	7	4	38	14	24	28	936
2015	9	7	2	37	15	22	24	960
2016	5	4	1	29	19	10	11	971
2017	10	8	2	33	18	15	17	987
2018	10	7	3	50	9	41	44	1031
2019	11	6	5	36	12	24	29	1060
Spolu	90	68	+22	420	120	+300	+322	

Pozn. Tabuľka bola spracovaná bez korekcií s použitím údajov ŠÚ SR

V období rokov 2009 – 2019 počet obyvateľov obce vzrástol o 322 osôb, t.j. priemerne 32,2 obyv/rok. Počet obyvateľov obce od roku 2009 mierne stúpol prirodzeným prírastkom (+22 obyv.) a zároveň výrazne rástol kladným migračným saldom (+300 obyv.).

Základné údaje o obyvateľstve

Tab. č. 7 Veková štruktúra obyvateľstva v obci k 31.12.2019

Obec	Počet trvale bývajúcych obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					nezist.
	Celkom	Muži	ženy	0 – 14	15-64 muži	15-64 ženy	65+ muži	65+ ženy	
Dražkovce	1.060	531	529	193	386	378	41	63	-

*Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva je 49,9 %.

Osoby v produktívnom veku: spolu 764, z toho 378 žien, 386 mužov.

Podiel obyvateľov v produktívnom veku z trvale bývajúceho obyvateľstva je 72,1 % .

Tab. č. 8 Vývoj zloženia obyvateľstva v obci podľa charakteristických vekových skupín, index vitality

Rok	Počet obyvateľov k 31.12.	Podiel osôb v predprodukt. veku v %	Podiel osôb v produkt. veku v %	Podiel osôb v poprodukt. veku v %	Priemerný vek obyv.	Index vitality
1996	499	20,64	64,33	15,03	37,19	137,3
2001	519	17,34	69,17	13,49	38,20	128,5
2011	849	18,61	71,61	9,78	36,42	190,3

Rok	Počet obyvateľov k 31.12.	Podiel osôb v predprodukt. veku v %	Podiel osôb v produkt. veku v %	Podiel osôb v poprodukt. veku v %	Priemerný vek obyv.	Index vitality
2019	1060	18,20	72,08	9,72	37,91	187,3

Z tabuľky vyplýva, že od roku 2001 sa mierne zvýšil podiel osôb v predproduktívnom a produktívnom veku, znížil sa podiel osôb v poproduktívnom veku. Index vitality sa od roku 2001 podstatne zlepšil, napriek tomu je v celom sledovanom období v pásme stabilizovaného typu populácie (120 - 200). Možno konštatovať, že veková skladba obyvateľov sa v poslednom období zlepšila najmä v dôsledku novej bytovej výstavby (pristáhovali sa mladé rodiny s deťmi).

Tab. č. 9 Veková štruktúra obyvateľstva vo vyšších územných celkoch (SODB, 2011)

Veková skupina	Dražkovce		Okres Martin		Slovenská republika	
	poč. obyv.	v %	poč. obyv.	v %	poč. obyv.	v %
Predprodukt.vek	197	18,61	17 474	17,9	1 015 493	18,9
Produktívny vek	759	71,61	62 403	63,8	3 349 231	62,3
Poprodukt. Vek	104	9,78	17 475	17,9	967 207	18,0
Nezistený	-	-	461	0,4	47 524	0,8
Spolu	1.060	100,0	97 813	100,0	5 379 455	100,0
Index vitality	187,3		100,0		105,0	
Priemerný vek	37,91		31,4		38,7	

*Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

Z hľadiska priemerného veku je veková štruktúra obyvateľov obce porovnateľná s vekovou skladbou obyvateľov Slovenska. Z hľadiska typu populácie, vyjadrenej indexom vitality, je stav v obci podstatne priaznivejší v porovnaní s populáciou okresu Martin aj Slovenska.

V Žilinskom kraji sa v období do roku 2015 predpokladá postupné zhoršovanie vekovej skladby obyvateľov kraja aj okresu. Z hľadiska typu populácie predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 index vitality bude v pásme stabilizovaného typu populácie.

Index maskulinity

K 31.12.2019 bolo v obci 531 mužov a 529 žien (zdroj: ŠÚ SR). V prepočte na 1000 mužov v obci pripadalo 996 žien, čo sa nepokladá za porušenie početnej rovnováhy medzi mužmi a ženami.

Obyvateľstvo podľa národností

Tab. č. 10 Obyvateľstvo podľa národnostného zloženia

Národnosť	Počet osôb	Podiel v %
Slovenská	780	94,2
Rómska	4	0,5
Ukrajinská	1	0,1
Česká	9	1,1
Poľská	1	0,1
Ruská	1	0,1
Moravská	1	0,1
Iná	2	0,2
Nezistená	29	3,5
Spolu	828	100,0

*Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

V obci je najviac zastúpená obyvateľstvo slovenskej národnosti až 94,2 %.

Štruktúra obyvateľstvo podľa vierovyznania

Tab. č. 11 Obyvateľstvo podľa vierovyznania (SODB, 2011)

Vierovyznanie	Počet osôb	Podiel v %
Rímsko-katolícka cirkev	299	36,11
Gréckokatolícka cirkev	4	0,48
Pravoslávna cirkev	1	0,12
Evanjelická cirkev a.v.	250	30,19
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,12
Evanjelická cirkev metodistická	6	0,72
Starokatolícka cirkev	1	0,12
Bez vyznania	194	23,43
Iné	2	0,24

Vierovyznanie	Počet osôb	Podiel v %
Nezistené	70	8,45
Spolu	828	100,0

*Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

V obci je veriacich okolo 68,1 %, z toho 36,1% je rímsko-katolíckeho vyznania a 30,2 % vyznania evanjelického a. v. Podiel ostatných vierovyznaní je menší ako 2%, bez vyznania je 194 osôb (23,4 %), nezistené vierovyznanie bolo u 70 osôb (8,5%).

Prognóza demografického vývoja

V Žilinskom kraji sa podľa ÚPN VÚC predpokladalo postupné zhoršovanie vekovej skladby obyvateľov a zmena typu populácie zo stabilizovanej až stagnujúcej (index vitality v rozmedzí 120 – 200) na ubúdajúcu (index vitality menší ako 120) v období po r.2005. V najbližších rokoch sa predpokladá ďalšie zhoršovanie vekovej skladby obyvateľov kraja aj okresu.

Z hľadiska typu populácie v obci predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 index vitality bude v pásme stabilizovaného typu populácie. V prijateľnej dochádzkovej vzdialenosti od obce je dostatok pracovných príležitostí a obec poskytuje vhodné prostredie na bývanie, čo sa prejavuje záujmom o výstavbu nových rodinných domov. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam predpokladáme v budúcich rokoch pokračujúci nárast počtu obyvateľov obce, najmä v závislosti na novej výstavbe rodinných domov (prísťahovaním). Predpokladom stabilizácie obyvateľstva je vytvorenie dobrých podmienok pre bytovú výstavbu v obci a dobudovanie vybavenosti na zodpovedajúcu úroveň. Vzhľadom k ponuke pracovných príležitostí v blízkom okolí, predpokladáme aj v budúcich rokoch nárast počtu obyvateľov obce najmä prísťahovaním. Potrebne je najmä vytvoriť dobré podmienky pre bytovú výstavbu a dobudovanie vybavenosti na zodpovedajúcu úroveň.

Na základe vyhodnotenia uvedených východísk **predpokladáme nasledovný vývoj počtu obyvateľov obce:**

Tab.č. 12 - Prognóza demografického vývoja počtu obyvateľov obce

Rok	Počet obyvateľov	%	Priemerný ročný prírastok v %
2019	1060	100,0	-
2030	1300	122,6	2,26
2040	1500	141,5	1,54

B.3.2 EKONOMICKÁ AKTIVITA A NEZAMESTNANOSŤ

V súčasnej dobe má SR priaznivý ekonomický rast, čo sa prejavuje aj znižovaním nezamestnanosti.

Pri sčítaní v roku 2011 bolo v obci 432 ekonomicky aktívnych osôb, z toho 198 žien a 234 mužov. Z celkového počtu obyvateľov obce bolo ekonomicky aktívnych 52,2 %, z obyvateľov v produktívnom veku bolo ekonomicky aktívnych 71,4 %. Z ekonomicky aktívnych osôb odchádzalo z obce za prácou 371 osôb (85,9 %), priamo v obci bolo zamestnaných 52 osôb, z toho v primárnom sektore 3 osoby, v sekundárnom sektore 24 osôb a v terciárnom sektore 25 osôb. Za prácou do obce prichádzalo spolu 36 osôb, z toho pracovalo v primárnom sektore 15 osôb, v sekundárnom sektore 5, v terciárnom sektore 16 osôb. Z celkového počtu ekonomicky aktívnych osôb bolo zamestnaných v primárnom sektore 17 osôb (3,9 %), v sekundárnom sektore 136 osôb (31,5 %) a v terciárnom sektore 249 osôb (57,6 %), zvyšok v nezistených odvetviach.

V roku 2019 bolo v obci evidovaných 70 podnikateľov - fyzických osôb a 44 právnických osôb, z toho 9 neziskových.

Tab. č. 13 - Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

	r.2012	r.2013	r.2014	r.2015	r.2016	r.2017	r.2018	r.2019
muži	22	21	13	15	11	8	8	5
ženy	16	12	15	12	8	10	10	4
Spolu	38	33	28	17	17	18	18	9

* tabuľka bola spracovaná zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2020

Najvyšší počet uchádzačov o zamestnanie bol v rokoch 2012 - 2014, v posledných rokoch je počet uchádzačov o zamestnanie relatívne nízky, s klesajúcou tendenciou. Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v obci kopíruje vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie na celonárodnej úrovni.

Podľa SODB v r.2011 bolo v obci 37 ľudí nezamestnaných, nezamestnaných žien bolo 15, nezamestnaných mužov 22. V r.2019 bolo v obci evidovaných 9 uchádzačov o zamestnanie.

V primárnom sektore je hlavným zamestnávateľom PD Dražkovce (22 zamestnancov), sekundárny sektor je v obci zastúpený právnickými a fyzickými osobami a v terciárnom sektore sú to základná, materská škola a obecný úrad (23 zamestnancov), penzión U Martina (10).

Obec Dražkovce môžeme charakterizovať ako obec s malou podnikateľskou aktivitou. Pre nedostatočný počet pracovných príležitostí v obci veľká časť pracujúcich odchádza za prácou do iných sídel, najmä do Martina (190) - zamestnaní sú najmä v sekundárnom a v terciárnom sektore. V ďalších rokoch predpokladáme mierne navýšenie počtu pracovných príležitostí najmä v sekundárnej a terciárnej sfére.

B.3.3 CHARAKTERISTIKA BYTOVÉHO A DOMOVÉHO FONDU

Podľa výsledkov sčítania v roku 2001 bolo v obci 150 domov, z toho trvale obývaných 132 (88,0 %). Ku dňu sčítania v r.2011 bolo na území obce Dražkovce 228 trvalo obývaných domov, z toho trvale obývaných 221 (96,9 %). V r. 2011 bolo v obci 246 bytových jednotiek, z toho 240 (97,6 %) trvalo obývaných bytov. Z celkového počtu 240 trvalo obývaných bytov bolo 192 v rodinných domoch. Neobývaných domov bolo 6 (2,4 %).

V obci prevažujú individuálne formy bývania, hromadné formy bývania sú zastúpené len v 2 bytových domoch, v ktorých sa nachádza 12 b. j.

Počet trvale obývaných bytov dosiahol v obci 290/1000 obyvateľov (priemer SR 307/1000 obyv., priemer EÚ je viac ako 400 bytov/1000 obyv.).

Tab. č. 14 - Základné údaje o domovom a bytovom fonde (SODB, 2011)

Obec	Domy spolu	Trvalo obývané domy		Neobývané domy	Byty spolu	Trvale obývané byty		Neobývané byty
		spolu	z toho rodinné			spolu	z toho v rod. domoch	
Dražkovce	228	221	216	7	246	240	192	6

*tabuľka bola spracovaná zo zdroja : Štatistický úrad SR,2020

Tab. č. 15 - Vývoj domového a bytového fondu)

Rok	Trvale obývané domy		Trvale obývané byty	
	Počet domov	Index rastu	Počet bytov	Index rastu
1980	122	100,0	124	100,0
1991	126	103,3	142	114,5
2001	132	108,2	154	124,2
2011	221	181,1	240	193,5

*tabuľka bola spracovaná s použitím údajov zo zdroja: Štatistický úrad SR (SDLB 1980,1990, SODB 2001, 2011)

Tab. č. 16 Štruktúra bytov podľa veľkosti (SODB, 2011)

Veľkosť bytu	Počet bytov	%
1 obytná miestnosť	2	0,8
2 izby	14	5,8
3 izby	77	32,1
4 izby	61	25,4
5 a viac izieb	85	35,5
Nezistené	1	0,4
Spolu	240	100,0

*tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

V obci Dražkovce prevládajú 5+ izbové byty, ktoré tvoria 35,5% z celkového počtu všetkých obývaných bytov. Pomerne veľké percentuálne zastúpenie majú však aj byty 3 izbové-32,1 a 4 izbové-25,4%. Byty s 1 obytnou miestnosťou sú v obci zastúpené minimálne, len 0,2%.

Tab. č. 17 Byty podľa veľkosti obytnej plochy v m² (SODB, 2011)

Ukazovateľ	Počet bytov
Počet bytov s obytnou plochou < 40 m ²	12
Počet bytov s obytnou plochou 40 - 80 m ²	124
Počet bytov s obytnou plochou 81 - 100 m ²	51
Počet bytov s obytnou plochou 100 + m ²	52

*tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

V obci najviac prevládajú byty s plošnou výmerou od 40 do 80 m².

Tab. č.18 Charakteristika bytového fondu v obci

Ukazovateľ	
Počet osôb na 1 byt v r.1991	3,57
Počet osôb na 1 byt v r.2001	3,37
Počet osôb na 1 byt v r.2011	3,45

*tabuľka bola spracovaná s použitím údajov o bytoch zo zdroja: Štatistický úrad SR, 2020

Na 1 trvale obývaný byt pripadalo Dražkovce 3,45 obyvateľa pri sčítaní v roku 2011, 3,37 obyvateľa na 1 trvale obývaný byt pri sčítaní v roku 2001. Koeficient obývanosti sa v obci oproti roku 2001 zhoršil o 0,08 obyv./byt. V Žilinskom kraji pripadalo pri sčítaní v roku 2011 pripadalo 3,20 obyvateľa/1 byt, v okrese Martin 2,94 obyvateľa/1 byt. Obývanosť bytového fondu v obci bola v r.2011 vyššia ako v Žilinskom kraji aj ako v okrese Martin. K 31.12.2019 sa obývanosť mierne znížila na 3,39 obyv./ 1 byt.

V najbližších rokoch predpokladáme v súlade so všeobecným trendom vo vyspelých štátoch a prognózami v ÚPN-VÚC Žilinského kraja **znižovanie koeficientu obývanosti v obci nasledovne:**

v roku 2001	3,37 obyv. / 1 byt
v roku 2011	3,45 obyv./ 1 byt
v roku 2019	3,39 obyv./ 1 byt
v roku 2030	3,20 obyv. / 1 byt
v roku 2040	3,00 obyv. / 1 byt

Záujem o výstavbu rodinných domov v obci je enormný a pretrváva. Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2040 sa bude potreba nových bytov v obci uspokojovať predovšetkým výstavbou rodinných domov.

Dôvody záujmu o výstavbu rodinných domov v obci Dražkovce sú nasledovné :

- blízkosť okresného mesta Martin - dobré dopravné napojenie (verejná doprava, osobná automobilová doprava, cyklistická doprava)
- obec má optimálne geografické a morfológické podmienky pre rozvoj bývania - na blízka poloha aglomerácie Martin-Vrútky,
- blízkosť pracovných príležitostí vo výrobe - priemyselné parky (Martin - Sučany, Košťany nad Turcom) a v službách,
- v obci sú optimálne podmienky na bývanie s kvalitným životným prostredím, v minimálnej miere zaťaženým negatívnymi civilizačnými vplyvmi.

B.3.4 SÚČASNÝ DOPYT PO BYTOCH

Vzhľadom na blízkosť okresného mesta Martin je záujem o výstavbu v obci enormný. Za posledných 20 rokov vzrástol počet obyvateľov obce na takmer dvojnásobok.

Obecný úrad eviduje žiadosti na výstavbu nových rodinných domov. Ročne vydá obec priemerne 8 - 9 nových stavebných povolení (2013 - 9, 2014 - 8, 2015 - 9, 2016 - 10, 2017 - 7, 2018 - 12, 2019 - 5) a skolauduje priemerne 13 nových domov (2013 - 13, 2014 - 13, 2015 - 17, 2016 - 15, 2017 - 12, 2018 - 16, 2019 - 8). Predpokladáme, že v návrhovom období do roku 2041 sa bude výstavba nových bytov realizovať výlučne formou rodinných domov.

Z hľadiska nákladov na technickú infraštruktúru je najvýhodnejšou formou využitie jednak prieluk medzi jestvujúcou zástavbou pozdĺž existujúcich komunikácií a intenzifikácia súčasných obytných plôch, jednak plochy priamo nadväzujúce na obytné územie.

V obci sa nachádzajú 2 bytové domy. Obec má záujem aj o výstavbu nájomných bytov.

Pre predpokladaný počet 1.500 obyvateľov obce v roku 2040 a pre dosiahnutie obývanosti 3,0 obyvateľa/1 byt **je v roku 2040 potrebný celkový počet 500 trvale obývaných bytov.** Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (3 %) **je do roku 2040 potrebné postaviť v obci približne 200 nových bytov.**

Na základe predpokladu, že k cieľovému roku 2040 budú niektoré lokality len rozostavané, je v územnom pláne potrebné pripraviť obytné plochy väčšie o primeranú urbanistickú rezervu.

B.4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

B.4.1 FUNKCIA A POLOHA OBCE V SÍDELNEJ ŠTRUKTÚRE

Obec Dražkovce má dobrú geografickú, leží v severovýchodnej časti Turčianskej kotliny, východne od okresného mesta Martin vo vzdialenosti cca 3,0 km, v doline pravostranného prítoku rieky Turiec, v eróznej kotlinke Sklabinského potoka a spadá medzi malé vidiecke sídla Turca. Leží v rurálnej poľnohospodárskej

krajine, s minimálnymi lesnými porastmi. Cez obec vedie cesta III/2145, ktorá vedie z Martina do Záboria. Z hľadiska širších územných vzťahov je súčasťou Žilinského samosprávneho kraja. Najbližším krajským mestom je Žilina (32 km).

Územie sa rozprestiera v nadmorských výškach od 424 m n. m. až po 477 m n. m. Stred obce leží v nadmorskej výške 427 m n. m.

Vymedzené katastrálne územie hraničí: zo severu s k. ú. Martin, z východu s k. ú. Diaková, Záborie, Dolný Kalník a Horný Kalník, z juhu s k. ú. Žabokreky a zo západu s k. ú. Martin a Tomčany.

Obec je súčasťou Združenia miest a obcí Turca, ktoré združuje mestá a obce Turca, s hlavným cieľom chrániť zákonné práva a záujmy miest a obcí, aktívne ovplyvňovať rozvoj ich samosprávnych funkcií, zjednocovať postup obcí pri vykonávaní im zverených úloh. Zároveň je aj členom občianskeho združenia "Partnerstvo pre Miestnu akčnú skupinu Turiec", ktoré združuje právnické a fyzické osoby, pôsobiace na území, tvorené katastrami členských obcí za účelom zostavovať, realizovať, riadiť, monitorovať a hodnotiť integrovanú stratégiu rozvoja územia a Regionálnej rozvojovej agentúry Dolný Turiec.

Riešené územie má veľmi dobré dopravné napojenie na okresné mesto Martin a tým aj na hlavné cestné trasy Slovenska a to cestou č. III/2145 spájajúcu Martin a Záborie, z nej na cestu I/65 - Martin - Kremnica - Žarnovica a ďalej pomocou I/65 smerom na sever na diaľnicu D1 Dubná Skala - Turany, ako aj na cestu I/18 Bratislava - Košice, smerom na juh cestou I/65 na rýchlostnú cestou R1 - Banská Bystrica - Trnava, resp. Prievidzu.

Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Martin. Regionálne letisko sa nachádza v Martine v Tomčanoch, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu v Žiline, v Poprade a Sliači, v k. ú. obce Košťany nad Turcom sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve.

Katastrálne územie obce má význam z hľadiska poľnohospodárskeho.

B.4.2 VZŤAH K ŤAŽISKÁM A CENTRÁM OSÍDLENIA

ÚPN-VÚC Žilinského kraja v súlade s Koncepciou územného rozvoja Slovenska člení ťažiská osídlenia podľa významu do štyroch kategórií:

1. Ťažiská osídlenia celoštátneho až medzinárodného významu (6 ťažísk v SR). Na území Žilinského kraja je to žilinsko-martinské ťažisko, ktoré je vytvorené okresmi: Žilina, Čadca, Kysucké Nové Mesto, Bytča, Považská Bystrica, Púchov, Martin a Turčianske Teplice.

Poloha na rozvojových osiach

Obec Dražkovce možno identifikovať v rámci Žilinského kraja:

- na okraji zvolensko-turčianskej rozvojovej osi 1. stupňa: Banská Bystrica - Turčianske Teplice - Martin, prechádzajúca Turčianskou kotlinou v smere S - J
- zároveň spadá do jadrového pásma ťažiska osídlenia prvej úrovne

Vzťah k sídelným centrá

Sídelná štruktúra územia kraja pozostáva z 315 administratívnych sídel, so 16 centrami s nasledovným významom:

- **Martin** - centrum osídlenia 1. skupiny, 2. podskupiny, celoštátneho významu

B.4.3 ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE

Zájmové územie je územie priľahlé k územiu obce, v ktorom prevládajú súčasné alebo výhľadové vzťahy k obci a ktorého usporiadanie je potrebné riešiť vo vzájomnej funkčnej a technickej súvislosti s územím obce. Z hľadiska funkčných a technických súvislostí je za takéto územie možné pokladať:

- Územie susedných obcí Diaková, Dolný Kalník, Horný Kalník, Záborie a mesto Martin, ktoré sú s obcou Dražkovce prepojené sústavou sietí dopravnej (cesty) a technickej infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, elektrina, plyn, spoje, ap.). Vzhľadom na možnú cykloturistiku a turistiku, aj obce Trebstovo, Blatnica a Belá - Dulice, ktoré sú východiskovými obcami do Lúčanskej Malej Fatry a Veľkej Fatry. Obyvatelia obce využívajú niektoré služby, ktoré sa nachádzajú v meste Martin (zdravotnícke služby, sociálne služby, a pod.)

B.5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

B.5.1 ZHODNOTENIE MOŽNOSTÍ ROZVOJA OBCE

Obec leží v tesnej blízkosti mesta Martin, ktoré je centrom osídlenia regionálneho významu. Vlastné zastavané územie obce leží v centrálnej časti katastra, v poľnohospodárskej krajine, v blízkosti potokov Kalník a Sklabinský, prevažne na sever od cesty III. triedy. Prevažnú časť katastra tvorí odlesnená poľnohospodárska krajina: lúky a pasienky. Možnosti rozvoja obce, sú dané jej geografickou polohou. Obec má, vzhľadom na svoju polohu ako aj terénne danosti, dobré predpoklady hlavne pre rozvoj bývania. Plochy pre doplnenie urbanistickej štruktúry sa nachádzajú v minimálnej miere v z. ú., hlavne v priamom dotyku s ním - jednak s existujúcim z. ú. obce Dražkovce ako aj navrhovaným z. ú. obce Dolný Kalník..

Vzhľadom na svoju polohu, dobré dopravné napojenie, ako aj na relatívne zachovalé prírodné prostredie, má obec dobré predpoklady aj na dobudovanie občianskej vybavenosti a služieb súvisiacich aj s cestovným ruchom.

Budúci rozvoj obce je zameraný hlavne na rozvoj bývania a služieb súvisiacich s cestovným ruchom. Katastrálne územie má dobré prírodné podmienky pre poľnohospodárstvo. Vzhľadom k možnostiam dopravného napojenia má obec veľmi obmedzené možnosti rozvoja výroby, hlavne priemyselnej.

B.5.2 URBANISTICKÁ KONCEPCIA PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA

B.5.2.1 Súčasný stav

Miestne prírodné podmienky v minulosti určili situovanie a počiatočnú formu osady ako aj komunikačnú väzbu s jeho vzdialenejším aj bližším okolím, predovšetkým poľami a pastvinami. Obec vznikla v blízkosti sútoku Sklabinského potoka a potoka Kalník (v minulosti nazývaný Jordán) a starej cesty, ktorá viedla cez Žabokreky, Dražkovce, na Turčiansku Štiavničku a Podhradie smerom na Krpeľany.

Pôdorys určila prírodná poloha miesta podľa údolnej osi, medzi potokom Kalník a Sklabinským potokom a pozdĺž cesty, ktorá viedla zo Žabokriek do Turčianskej Štiavničky. Dnes fragmenty tejto cesty máme v podobe nespevnených poľných ciest. Nahradila ju cesta III/2145, okolo ktorej sa sústredil aj vývoj obce až po obec Diaková.

Názov obce sa počas jej histórie výrazne nemenil. Používané názvy boli Draskocz, Drasskowce, Draschkóc, Dráskóc, Szenthelena és Draskóc, Draskócdolina, Draskócvolgye až po dnešné Dražkovce.

V urbanistickej štruktúre je jasne rozoznateľný historický vývoj - pôvodná parcelácia v najstaršej, centrálnej časti zastavaného územia, je dodnes pomerne dobre zachovaná i s časťou pôvodnej zástavby. V najstaršej časti obce je dodnes dobre identifikovateľná typická zástavba domov priechliami smerovanými k uliciam, súčasťou ktorých bol dvor a ostatné hospodárske príslušenstvo. Obydlia (domy, hospodárstva) zodpovedali klimatickým pomerom a stavebnému materiálu, ktorý bol "po ruke" (najstaršie stavby - drevo, novšie - kameň, tehla, ap.) a boli postavené tesne vedľa seba.

Po vojne, a neskôr hlavne v 70-tych rokoch 20.stor., sa začala uskutočňovať výstavba nových rodinných domov, najprv v blízkosti pôvodnej zástavby. V severnej časti zastavaného územia obce bol v 50-tych rokoch 20.stor. situovaný hospodársky dvor, v blízkosti zástavby rodinných domov. V posledných rokoch sa výstavba presunula na západnú stranu za futbalové ihrisko a na východnú stranu - nová ulica vznikla medzi hospodárskym dvorom a k. ú. Diaková. Nové domy sú väčšinou štvorcového pôdorysu so šikmou alebo valbovou strechou.

Obec tvorí v krajine svojou kompaktnou zástavbou ucelený priestorový útvar, urbanisticky prerastený a spojený s obcou Diaková. V rámci starej urbanistickej štruktúry nedisponuje dostatočným potenciálom na ďalšiu zástavbu.

B.5.2.2 Navrhovaný stav

Obec Dražkovce plní vo svojej sídelnej štruktúre funkciu mikroregionálneho významu s úzkymi väzbami na mesto Martin a obce Diaková a Dolný Kalník a širšími väzbami na obce Záborie, Horný Kalník a Turčianske Jaseno.

V rámci urbanistickej štruktúry nie je jednoznačne definovaný centrálny verejný priestor. Za centrum obce – kostru verejného priestoru môžeme považovať ulicu, na ktorej leží obecny úrad, základná škola, miestny obchod a končí pri kostole a začína pri hasičskej zbrojnici a futbalovom ihrisku. Mimo tohto centra sa nachádzajú miestny obchod situovaný v ulici popri obecnom úrade, reštaurácia, situovaná pri hlavnej ceste a materská škola situovaná severne od kostola. Výšková zástavba je vyrovnaná, dominantou je kostol Sv. Heleny.

Za hlavnú kompozičnú os je treba považovať urbanistickú štruktúru okolo ulice rovnobežnej s cestou III. triedy, od športového areálu až po kostol a materskú školu, kde sa nachádza *centrálny ťažiskový priestor* obce s kultúrnym domom a obchodom. Na hlavnej osi navrhujeme umiestniť zmiešané funkcie bývania a občianskej vybavenosti, so zastúpením plôch verejnej zelene. Na posilnenie významu a zatraktívnenie ťažiskového priestoru centra obce, navrhujeme doplniť plochy zmiešaných území vybavenosti a bývania, čím dôjde k posilneniu a vyzdvihnutiu centra obce.

V urbanistickom riešení nevytvárať polycentrický systém obce, ktorý nie je vhodný pre obec tejto veľkosti. V rámci vytypovaných plôch vytvoriť podmienky pre formovanie kvalitných verejných priestorov ako miest pre spoločenské kontakty obyvateľov, ich každodenný relax a oddych. Stváranie verejných priestorov a ich mierka by mali zodpovedať charakteru malého vidieckeho sídla.

V rámci formovania urbanistickej štruktúry je potrebné vychádzať z drobnej mierky vidieckej zástavby, charakteristickým prvkom obce by mala zostať drobná zástavba rodinných domov a občianskej vybavenosti. Nová zástavba by mala rešpektovať existujúce prostredie a okolitú zástavbu, s použitím súčasných výrazových architektonických prvkov. Je potrebné zachovať hodnoty urbánneho, prírodného a krajinného prostredia, eliminovať v čo najväčšej možnej miere negatívny dopad jednotlivých činností v území, vytvárať podmienky pre koordináciu vidieckeho prostredia a moderného spôsobu života. Dôležitá je harmonizácia urbanistickej štruktúry s okolitým krajinným prostredím. Charakter obce v rámci krajiny by mal byť zachovaný, panoráma by nemala byť narušená ďalšími výškovými dominantami. Na pohľadovo exponovaných polohách je potrebné zabezpečiť

nenarušenie súčasnej sídelnej štruktúry nevhodnou schématickou zástavbou. Urbanistickou koncepciou vytvorí podmienky aj pre uplatnenie prírodných dominánt, sídelnej a krajinej zelene.

B.6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE, VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO VYUŽÍVANIA

B.6.1 SÚČASNÝ STAV

Z hľadiska funkčného využívania pozemkov môžeme konštatovať, že prevažnú časť súčasného zastavaného územia obce Dražkovce tvorí obytné územie s nízkopodlažnou zástavbou. Urbanistická štruktúra tvorí kompaktný celok - miestne komunikácie sú rovnomerne obostavané nízkopodlažnou zástavbou - 1-2 podlažné rodinné domy. Prevažnú časť bytového fondu tvoria domy v dobrom a vyhovujúcom stavebno-technickom stave. Výškové zónovanie zástavby je pomerne vyrovnané, v území sa nachádza výšková dominanta - kostol Sv. Heleny.

V rámci organizmu obce nachádzame štruktúry občianskej vybavenosti v primeranom rozsahu, ktoré sú zastúpené obecným úradom, základnou školou, materskou školou, hasičskou zbrojnicou, predajňami potravinárskeho tovaru, pohostinskými a ubytovacími zariadeniami.

Športová funkcia je v zastavanom území zastúpená plochou futbalového ihriska a tenisových kurtov.

Z hľadiska rekreačnej funkcie cez k. ú. vedie niekoľko cykloturistických trás a niektoré objekty v časti Dolinka sú využívané na rekreačný účel.

Plochy výroby sú v štruktúre sídla najvýznamnejšie zastúpené areálom poľnohospodárskeho družstva Dražkovce, nachádzajúce sa v severnej časti zastavaného územia obce.

Plochy zelene reprezentuje najmä sprievodná zeleň cesty III/2145, meandrujúcich vodných tokov Sklabinského potoka a potoka Kalník a ich drevitá zeleň. Plochy zelene sú doplnené v z. ú. plochami vzrastlej zelene v areáli kostola, materskej školy, športového areálu ako aj záhradami rodinných domov. V území sa nachádzajú aj významné solitéry zelene. Možno konštatovať, že verejná zeleň je v rámci územia obce málo zastúpená.

Plochy poľnohospodárskej krajiny, nadväzujúce na zastavané územie, sa využívajú na poľnohospodárske účely – poľnohospodárska pôda, lúky a pasienky.

Z hľadiska funkčného členenia plôch je územie v prevažnej miere monofunkčné - prevažujú obytné plochy s výstavbou rodinných domov a k nim prislúchajúcimi záhradami a hospodárskymi objektmi. Výškové zónovanie zástavby je vyrovnané.

B.6.2 NAVRHOVANÝ STAV

Návrh rozvoja funkčných plôch zodpovedá súčasnému využitiu územia a nadväzuje naň, zároveň zohľadňuje všetky požiadavky a obmedzenia vyplývajúce z platnej legislatívy tak, aby územie obce bolo využité čo najoptimálnejšie.

Rozvoj obytnej funkcie

je navrhnutý hlavne v priamej nadväznosti na z. ú. obce Dražkovce - smerom západným, ako aj na navrhované z. ú. obce Dolný Kalník smerom juhozápadným. Min. je možnosť doplnenia prieluk urbanistickej štruktúry v hraniciach zastavaného územia obce.

Rozvoj občianskej vybavenosti

je navrhnutý hlavne na funkčne zmiešanom území (bývanie a občianska vybavenosť) v centrálnom ťažiskovom priestore hlavnej urbanizačnej osi, ďalej v plochách navrhovanej novej výstavby v rámci prízemných domov (rodinných, bytových) resp. v samostatných objektoch občianskej vybavenosti. V blízkosti s hranicou k. ú. Dolný Kalník smerom na juhovýchod od z. ú. obce Dražkovce je navrhnutá plocha pre umiestnenie objektu sociálnych služieb.

Rozvoj plôch výroby

výroba je stabilizovaná vo forme prvovýroby v areáli hospodárskeho dvora, neuvažuje sa s jej rozvojom. Plochy navrhujeme oddeliť od obytného územia vhodnou izolačnou zeleňou.

Rozvoj športovej vybavenosti

navrhujeme jej doplnenie formou ihrísk pre rôzne vekové kategórie detí v lokalitách navrhovaných na bývanie, ako aj v plochách navrhovanej verejnej zelene.

Rozvoj rekreačnej a oddychovej funkcie

je možný v rámci časti Dolina, kde sú dobré predpoklady na jej doplnenie. V rámci existujúcej a navrhovanej obytnej štruktúry navrhujeme umiestniť oddychové zóny v plochách navrhovanej verejnej zelene. Rekreačné zázemie pre obec bude naďalej rekreačné územie neďalekej Jasenskej doliny a NP Veľká Fatra. Navrhujeme vybudovať multifunkčné vychádzkové trasy.

Rozvoj plôch zelene

je navrhnutý v blízkosti Sklabinského potoka, cintorína, v rámci navrhovaného obytného územia. Plochy izolačnej zelene sú navrhnuté, ako hygienický filter, medzi areálom poľnohospodárskeho družstva a obytným územím. Vzhľadom na nízku ekologickú stabilitu sú navrhnuté v rámci MÚSESu plošné a líniové vegetačné ekostabilizačné prvky.

B.6.3 PRÍPUSTNÉ, OBMEDZUJÚCE A ZAKAZUJÚCE VYUŽÍVANIE ÚZEMIA**B.6.3.1 Prípustné využívanie územia**

- a) v rámci obytného územia sa pripúšťa umiestňovanie neprevládajúcej doplnkovej občianskej vybavenosti, nevýrobných služieb, oddychových a športových plôch a objektov, pri dodržaní podmienok príslušnej legislatívy, vrátane noriem a predpisov, či hygienického obmedzovania okolitej výstavby,
- b) chalupárska rekreácia v miestnej časti Dolina,
- c) dobudovanie siete bežeckých, peších príp. cyklistických trás, prepojených do susedných k. ú.

B.6.3.2 Obmedzujúce využívanie územia

- a) v území zachovať a nenarúšať charakteristické pohľady, siluety a panorámy,
- b) v rámci obytného územia sa pripúšťa chov drobných hospodárskych zvierat a spoločenských zvierat pri dodržaní hygienických podmienok a všeobecne platných noriem, v obvyklom množstve, aby nedochádzalo k vytváraniu zdroja hygienického znečistenia a obmedzeniu funkcie bývania na okolitých pozemkoch,
- c) výškové zónovanie a mierka okolitého prostredia,
- d) v prípade umiestnenia aj funkcie drobnej občianskej vybavenosti v stavbách s bývaním (bytových domoch a rodinných domoch) akceptovať podmienku umiestnenia len prevádzok služieb nevýrobného charakteru a takých funkcií, ktoré nebudú mať negatívny vplyv na pohodu a kvalitu bývania a ktoré nebudú zdrojom akýchkoľvek škodlivých faktorov pracovného a životného prostredia,
- e) rýchlostná cesta R3 vo výhlade s ochranným pásmom,
- f) ochranné pásma Letiska Martin,
- g) prvky regionálneho a miestneho systému ekologickej stability,
- h) hospodársky dvor.

B.6.3.3 Zakazujúce využívanie územia

- a) nie je dovolené umiestniť novú obytnú zástavbu vo voľnej krajine a je neprípustné vytvárať nové izolované urbanistické celky,
- b) na vyvýšených, pohľadovo exponovaných polohách je zakázané narušenie súčasnej sídelnej štruktúry nevhodnou schématickou zástavbou, príp. novými dominantami,
- c) v obytnom území nie je prípustný veľkochov hospodárskych zvierat a je vylúčený chov kožušinových zvierat, okrem spoločenských zvierat a králikov,
- d) v obytnom území je neprípustné umiestňovať žiadne závadné výrobné a iné prevádzky, služby a funkcie, ktoré budú mať negatívny vplyv na kvalitu bývania a zaťažovali by využívanie územia, najmä aktivitami produkujúcimi nadmerný hluk, zápach, prašnosť a ktoré by si vyžadovali pravidelnú alebo aj občasnú dopravnú obsluhu územia vozidlami s hmotnosťou nad 12,0 t (kategória N2) alebo funkcie spôsobujúce estetické závady v území; služby v obytnom území umiestňovať zásadne len tie, ktoré majú charakter osobných služieb, ktoré svojimi vplyvmi v žiadnom prípade neohrozia zdravé bývanie a pohodu bývania.

Prípustné, obmedzujúce a zakazujúce využívanie územia je bližšie špecifikované a zaregulované v časti Závazná časť riešenia a verejnoprospešné stavby.

B.7 NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT**B.7.1 VZNIK A VÝVOJ OBCE**

*zdroj: www.obecdrazkovce.sk

Vznik obce

Naša obec vznikla na území zvanom Sclouna, podľa historika Jána Šikuru Sclouna pravdepodobne znamená Sklabiňa, kráľovský hrad. Neskôr ju Ondrej Ivanka pomenoval Jurdánskou zemou a v jej strede medzi potokmi, ktoré pomenoval Jordán a Cedrón vznikla obec Dražkovce. (Pozn. Ondrej Ivanka sa v roku 1218 s uhorským kráľom Jeruzalemským zúčastnil na výprave v Svätej zemi proti pohanom. Šťastlivo sa vrátil z výpravy domov a bol za hrdinskosť odmenený majetkom medzi týmito potokmi. Tiež dal postaviť na blízkom kopci kostol a pomenoval ho kostolom Sv. Heleny, ktorá našla kríž Ježiša Krista).

Táto krajina bola rozdrobená a znovu delená za panovania kráľa Bela IV po prehratej bitke proti Tatárom pri Jelšave. Za preukázané služby kráľovi Belovi IV dostali synovia Ivankovi, bratia Dražkov a Mikola, v roku 1242 600 jutár zo severozápadnej časti Jordánskej zeme a tým, že sa usadili na severnej časti obce Jordánföld položili základ obce Dražkovce, pomenujúc ju podľa staršieho z nich, Dražka.

Potomci Dražka a Mikolu za priezvisko používali spočiatku meno Dražkov, neskôr Dražko, a od roku 1487 sa ich obec i potomci menujú Dražkovitš. Neskôr prevzmú meno Dražkovský a nakoniec Dražkóczy. Potomci Dražkovcov sa natoľko rozmnožili, že miesto priezviska Dražkóczy začali užívať mená Krasnec a Ilgo, ktoré až dodnes nesprávne užívajú, zanechajúc svoje pôvodné priezvisko. V polovici XIII. storočia vznikli na území Jordána osady Dolné Jaseno, Tomčany a v bezprostrednej blízkosti Dražkovskej osady sa usadili Ivankovci a Bohunkovci. Odtiaľ aj pomenovania Dražkoviec – Ivankovská a Bohunkovská strana.

V roku 1263 kráľ Belo IV daroval najjužnejšiu časť zeme Jordánskej Nackovi, jeho syn bol Boock (dnes Buoc). Obec bola pomenovaná podľa polohy zeme, Dolinou. Táto bola samostatnou obcou až do roku 1886, kedy bola pripojená k Dražkovciam. Bohunkovci sa spomínajú až v 15. storočí. Najstarší známy praotec tejto rodiny je Bohunka, ktorý sa spomína v roku 1414 ako majiteľ na Doline. Rodina Bohunkovská mala vždy záujem o dražkovské veci a bola spriaznená s dražkovskými zemanmi a Ivankovcami. V XV. storočí prijali medzi seba rodinu Ceperovskú, ktorá sa usadila na Doline a odtiaľ do Dražkoviec, kde sa spomínajú od roku 1477. Ceperovci sa dostali medzi dražkovskými zemanmi do popredia, hoci ani neboli z pokolenia Dražkovho, ako sa to mylne uvádza. Z tohto pokolenia pochádzali len rodina Krasnecová a Ilgová.

Kráľ Belo IV v roku 1249 daroval 450 jutár zo severozápadnej časti Jordánskej zeme trom bratom, Thomovi, Masthiovi a Benovi, pod podmienkou, že vstúpia do jeho armády. Podľa mena najstaršieho brata dostala obec meno Thomkaháza. Neskôr, v XVI. storočí sa už menuje Tomčany. Členovia všetkých rodín už od XV. storočia pôsobia vo verejnom živote (notári, advokáti, vedci).

13. – 19. storočie

Jordánska zem bola behom 200 rokov, končiac v roku 1405, jej obyvateľmi rozkúskovaná. V XV. storočí, za panovania Husitov na Slovensku, i naša obec prijala učenie Husovo. V kostole bola zavedená bohoslužba v jazyku českom, zrozumiteľnom pre ľudí. V tomto období bola pristavená aj veža ku chrámu Sv. Heleny. Veža bola trojitej kupoly, krytá šindľom, na vrchu s kohútom. Tieto kupoly stáli až do roku 1900, kedy boli r.k. cirkvou zborené.

Zásluhou husitstva bolo že česká reč sa tešila aj v Uhorsku veľkej úcte a vládla i na kráľovskom dvore 150 rokov (1387 – 1526). Po Husitoch však zostala pre dražkovské rodiny zlá spomienka, pretože Husiti vypálili Sklabinský zámok, kde mali uschované listiny od roku 1242. V roku 1460 boli Husiti kráľom Matejom Korvínom vytisnutí z územia a tak sa turčianske rodiny obrátili s prosbou na kráľa, aby ich výsady potvrdil. Kráľ Matej so súhlasom svojej manželky Beátrice žiadosti vyhovel a potvrdil rodiny Juraja Moravčíka – Dražkovitša, Eliáša Krasneca Ilgu, Ladislava a Ondreja Milku, Jána Vanovitsa, Ladislava Blahutu a Antona Feje ako pôvodné rodiny Dražkoviec. Členovia všetkých spomenutých rodín už od XV. storočia pôsobia vo verejnom živote ako služobníci, stoličný notári, vedátori a advokáti.

V roku 1582 bola založená prvá ev. a. v. cirkev v sv. Heleny a tiež evanjelická škola, ktorá jestvovala až do r. 1710, teda 128 rokov. Od toho času je v rukách r. k. cirkvi – až do roku 1847.

20. storočie

Prvou veľkou organizovanou stavbou v obci bola elektrifikácia obce v roku 1936. Staré domy boli stavané ako gazdovské a hospodárske budovy. Popri prvých gazdovských domoch bola v obci v r. 1902 postavená ľudová škola, zbrojnica PO a budova fary pri rímsko-katolíckom kostole. V tomto období sa postavil aj mlyn, ktorý slúžil na svoje účely do r. 1962.

Veľká výstavba rodinných domov novšieho typu sa začala po parcelácii obce r. 1946, kedy sa obec značne rozrástla. V r. 1949 bolo v jeseni založené JRD I. typu kde obhospodarovalo 460 ha poľa. Od tohto roku sa začalo z výstavbou poľnohospodárskych budov, ku ktorým v r. 1980 pribudli aj 2 družstevné bytovky. Najväčšia výstavba rodinných domov sa začala r. 1957, kedy sa začali budovať aj miestne komunikácie.

V r. 1949 sa v obci začal budovať miestny rozhlas, ktorý bol postupne rozširovaný do nových ulíc. Nový KD začala obec stavať v r. 1959 a dokončený bol v r. 1967, v ktorom mali sídlo MNV, PD, pošta a knižnica. K dispozícii bola veľká sála, kuchynka, sklady riadu. V r. 1960 bola prestavaná fara rímsko-katolíckej cirkvi na MŠ.

Pre športové využitie občanov a mládeže bolo v r. 1950 vybudované futbalové ihrisko. V tomto roku rozširovalo výstavbu svojich objektov aj JRD kedy postavili novú ošipáreň a hydináreň.

V r. 1977 bol v obci vybudovaný vodovod a o rok neskôršie sa predviedla novšia regulácia potokov. Obec v týchto rokoch započala z výstavbou komunikácií aj mimo obec a to k obci Diaková, do lesa Bôrová a na osadu Dolina. V r. 1978 bola postavená administratívna budova JRD. Stará fara kde bola umiestnená MŠ sa musela v r. 1973 zbúrať pre zlý stav budova a na tom mieste sa v r. 1974 začala stavať nová MŠ, ktorá bola otvorená 1976. V r. 1979 sa začalo s výstavbou futbalového ihriska, ktoré bolo dokončené v r. 1981.

V r. 1984 sa začal stavať Dom smútku, ktorý bol dostavaný v r. 1985. V roku 1989 sa započalo sa z výstavbou nového obchodu z rozličným tovarom, ktorý bol dostavaný v r. 1990. Rok 1990 priniesol rôzne politické zmeny a tie nastali aj v rozvoji miest a obcí čo sa konkrétne dotklo aj našej obce. Obecný úrad si stanovil nové kritériá na rozvoj hospodárskeho a sociálneho rozvoja, podľa ktorých sa dali do popredia najdôležitejšie stavby. Najväčšia výstavba nových rodinných domov nastala v našej obci od r. 1957 a pokračovala aj po zmenách v r. 1990 preto bolo potrebné stavať inžinierske siete a miestne komunikácie pre výstavbu nových rodinných domov. Či to už bolo pre rodinné domy na starom ihrisku ale aj v nových lokalitách.

V r. 1999 sme začali s výstavbou tenisových kurtov a detského ihriska a chodníkov v areáli štadiónu TJ, ktoré sme dostávali v r. 2001. Výstavba plynovodu v obci sa začala v r. 2003 a ukončená bola v r. 2004. V októbri 2004 bola dokončená aj výstavba kanalizácie v obci.

Súčasná urbanistická forma sa vyvinula z historického pôdorysu, z ktorého sa presúva ťažisko novej výstavby do okrajových častí. Urbanizácia obce je obrazom daností prostredia, ktoré obyvatelia využívali pre svoju potrebu posledných približne tisíc rokov. Obec je členená do typických okrskov starej – pôvodnej a novej časti. Do starej časti patrí stred obce, ktorý je z historického hľadiska najstarší. Nová časť sa buduje v nadväznosti na zastavané územie starej obce.

B.7.2 STAVEBNÉ A KULTÚRNE PAMIATKY

* zdroj: Krajský pamiatkový úrad Žilina, pracovisko Martin

Obec Dražkovce sa prvýkrát spomína v r.1266 pod názvom Sclouna. Do obce patria aj 4 miestne časti, ktoré boli pôvodne samostatnými obcami: Dolina - spomína sa apo prvýkrát v r.1279 pod názvom Jordan, Ivankovská strana - sa spomína prvýkrát v r.1351 pod názvom Jordanfelde, Bohunková sa spomína prvýkrát v r.1415 pod názvom Bohunka a Svätá Helena sa prvýkrát spomína v r.1477 pod názvom S. Helena. Rozlohou chotára ide o menšiu obec nachádzajúcu sa v severnej časti turčianskej kotliny.

Obyvatelia sa v minulosti živili poľnohospodárstvom, tkáčstvom a spracovaním ovčej vlny. V dávnej minulosti sa živili tiež ako chýrni turčianski olejári, neskôr šafraníci.

B.7.2.1 Stavebné a kultúrne pamiatky

Na území obce sa nenachádza vyhlásená pamiatková zóna ani rezervácia.

V katastrálnom území obce sa nachádza národná kultúrna pamiatka evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len ÚZPF SR):

- Kostol sv. Heleny, súpisné č. 157, situovaná na parc. č. KNC 172, k. ú. Dražkovce, č. ÚZPF 542/1 - nachádza sa na cintoríne v jeho východnej časti obce pri ceste do Diakovej. Doba vzniku je koncom 13. storočia a prešiel viacerými zmenami vykonanými v roku 1611, v 1. pol. 17. st., 19. st., a v 2. polovici 19. storočia. Jedná sa o stavbu s jednolodňovou dispozíciou s jednou vežou v dobrom stavebno-technickom stave. V súčasnosti patrí pod farnosť Rímskokatolíckej cirkvi v Martine a slúžia sa v ňom bohoslužby.

B.7.2.2 Archeologické náleziská

V k. ú. obce Dražkovce sa nachádza niekoľko evidovaných a potenciálnych archeologických nálezísk, ktoré možno rozdeliť do 2 skupín:

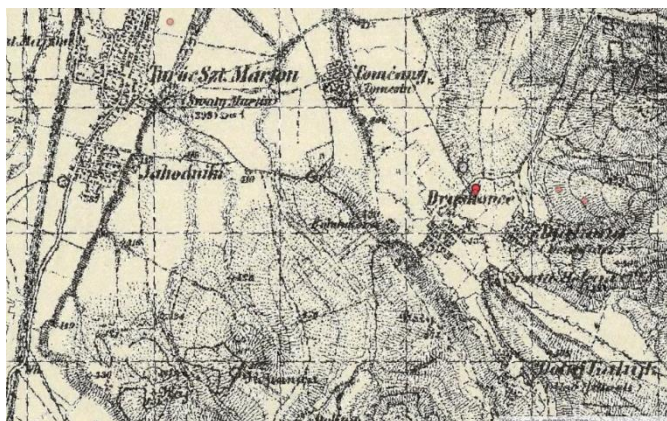
- 1) okolie pamiatky zapísanej v ÚZPF SR ako nehnuteľná národná kultúrna pamiatka:
 - a. DRAŽKOVCE, poloha „Svätá Helena, stavba reg. KN-C parcela č. 172“ - koniec 13. storočia, KOSTOL, číslo ÚZPF 542/1, zaužívaný názov: filiálny kostol sv. Heleny
- 2) z dostupnej odbornej literatúry a na základe historických prameňov a terénnych názvov môžeme vyčleniť nasledujúce archeologické, resp. potenciálne archeologické náleziská:
 - a. DRAŽKOVCE, poloha „Ivankovská Strana, pozemok reg. KN-C parcela C. 82 a 83“ – 18. storočie, kúria Ferdinanda, Juraja, Ľudovíta a Jozefa Lehockých a Anny Tomcsányiovej
 - b. DRAŽKOVCE, poloha „Ivankovská Strana, pozemok reg. KN-C parcela C. 61/14 a bezprostredne susediace parcely“ – 1. polovica 19. storočia, zaniknutá kúria vdovy po Mikulášovi Ilgovi a jej hospodársky areál.
 - c. DRAŽKOVCE, poloha „neznáma“ - eneolit, kamenný sekeromlat, náhodný nález.
 - d. DRAŽKOVCE, poloha „Na juh od polohy Bôry – kóty 477, pozemok reg. KN-C parcela č. 387/1“ – púchovská kultúra, sídlisko.
 - e. DRAŽKOVCE, poloha „Mohylky, pozemok reg. KN-C parcela C. 380/6“ -včasný stredovek, mohylové pohrebisko.
 - f. DRAŽKOVCE, poloha „Svätá Helena, Sklabinský potok bezprostredne na východ od Kostola sv. Heleny“ -19.storočie, zaniknutý vodný mlyn.
 - g. DRAŽKOVCE, poloha „severovýchod obce, na juhovýchode areálu bývalého JRD, resp. v jeho blízkosti“ – novovek a 19. storočie, dva zaniknuté vodné mlyny.

obr.3 Historické územie obce Dražkovce na I. vojenskom mapovaní (1783)
zdroj: www.staremapy.sk

obr.4 Historické územie obce Dražkovce na II. vojenskom mapovaní (1839)

obr.5 Historické územie obce Dražkovce na III. vojenskom mapovaní (1889)

Niektoré z uvedených archeologických nálezísk a potenciálnych nálezísk sú známe len z historických prameňov a nie sú dodnes presne verifikované v teréne. Vychádzame preto len z opisu polohy, čo v praxi znamená, že uvedenie parciel je v niektorých prípadoch orientačné.

Ako plochy s predpokladaným značným výskytom archeologických nálezov a nálezísk treba ponímať aj historické časti chotára obce Dražkovce a jej miestnych častí, kedysi samostatných obcí – Ivankovská Strana, Bohunkova, Svätá Helena a Dolina, ktoré sa dajú rekonštruovať na základe I. (1769), II. (1824), III. vojenského mapovania (1882) a historickej ortofotomapy, ktorá pozostáva z leteckého snímokovania v 40. a 50. rokoch 20. storočia.

V historickom jadre obce a jej všetkých miestnych častiach je predpoklad archeologických nálezov aj v interiéroch jestvujúcich domov.

Vo vyššie uvedenom súpise sa neuvádza množstvo ďalších nehnuteľných objektov (zväčša zaniknutých) a pozemkov, kde je archeologicky vysoký potenciál. Ide najmä o cestné mosty (často kamenné stavby z 19. storočia v súčasnosti zaliate betónom), zaniknuté domy jednotlivých miestnych častí.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že obec Dražkovce má bohatý archeologický potenciál a vzhľadom k tomu, že v jej katastri sa doteraz nerealizoval systematický archeologický prieskum je veľký predpoklad, že sa tu nachádzajú doteraz neevidované a nám neznáme archeologické náleziska, ktoré môžu byť narušené akoukoľvek stavebnou činnosťou.

V ÚPN-O je potrebné rešpektovať:

- pri objektoch, ktoré sú zapísané v ÚZPF SR, je nutné dodržať požiadavky základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle §27 a §32 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,
- pred začatím obnovy NKP je vlastník povinný krajskému pamiatkovému úradu predložiť žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy,
- v bezprostrednom okolí NKP (10 m buď od obvodového plášťa stavby, ak je kultúrnou pamiatkou stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok) nemožno vykonávať stavebnú ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky
- pri zemných prácach v rámci stavebnej činnosti môže dôjsť k narušeniu doteraz neznámej archeologickej lokality a zisteniu ďalších archeologických nálezov. Z toho dôvodu je povinnosťou investora prípadný archeologický nález ohlásiť podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu (v súčasnosti §40 zákona č. 49/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) a platného zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (v súčasnosti podľa § č.127 zákona č.50/1976 Zb.) Krajskému pamiatkovému úradu,
- podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu (§30 ods.1) každý subjekt je povinný správať sa tak, aby svojim konaním neohrozil základnú ochranu neodkrytých archeologických nálezísk a nespôsobil nepriaznivé zmeny ich stavu,
- je nevyhnutné, aby v územných a stavebných konaniach akejkoľvek stavby, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu (zakladanie stavieb všetkého druhu, líniové podzemné vedenia, komunikácie, hrubé terénne úpravy, rekultivácie, ap.) bol oslovený Krajský pamiatkový úrad Žilina, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia, to isté platí pre realizáciu hospodárskych činností,
- v územnom a stavebnom konaní rešpektovať ustanovenia platného zákona o ochrane pamiatkového fondu (§30 ods. 4) o postavení KPÚ v týchto konaniach; v opodstatnených prípadoch môže KPÚ rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum a o podmienkach jeho vykonávania podľa platného zákona o ochrane pamiatkového fondu (§35 ods.7), §36 ods.2) a 3) a §39 ods.1),
- podľa §40 ods.2 a 3 zákona č. 49/2002 Z. z. - pamiatkový zákon a § č.127 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov v prípade zistenia, resp. narušenia archeologických nálezov počas doby stavby, musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác ihneď ohlásiť nález KPÚ; do doby obhliadky KPÚ je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchran nálezu, najmä ho zabezpečiť proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu pokiaľ o ňom nerozhodne stavebný úrad po dohode s KPÚ; archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí len oprávnená osoba metódami archeologického výskumu.

B.7.2.3 Historická zeleň

V riešenom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V riešenom území sa však vyskytujú významné solitéry zelene, ktorý si zaslúžia pozornosť a ochranu v rámci obce:

- v areáli ZŠ sa nachádza významný solitér zelene - stará lipa,
- v juhovýchodnej časti územia sa nachádza porast dubov, ktorý zasahuje aj do susedného katastra obce Dolný Kalník. Dominujú v ňom mohutné, staršie jedince duba letného (*Quercus robur*), ktoré sú veľmi cenným zdrojom genetického materiálu (semien) pre oblasť; aj samotný porast ako taký, tvorený staršími drevinami je v riešenom území vzácnym a ojedinelým prvkom a poskytuje významný biotop pre rôzne druhy organizmov a plní aj viaceré ekologické funkcie,
- významnejšie skupinky a línie drevín nájdeme ešte v južnej časti katastra v časti zvanej Dolina - za zmienku stojí mohutná hruška v juhovýchodnej časti Doliny, ktorá by si vzhľadom na svoje výnimočné rozmery a impozantný habitus zaslúžila pozornosť a ochranu v rámci obce, prípadne aj vyhlásenie za chránený strom.

B.7.2.4 Významné osobnosti obce

Leopold Ján Belohorský – evanjelický kňaz, zberateľ piesní

Ján Vanovič – politik, advokát, signatár Martinskej deklarácie

Július Vanovič – spisovateľ, publicista, redaktor Slovenských pohľadov, redaktor Mladej tvorby a pracovník Ústavu slovenskej literatúry SAV v Bratislave

B.8 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI, VÝROBY A REKREÁCIE**B.8.1 NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA**

Plochami pre bývanie sú v zmysle vyhl.č.55/2001 Z.z. plochy, ktoré sú určené pre obytné domy a k nim prislúchajúce nevyhnutné zariadenia, napr. garáže, stavby občianskeho vybavenia, verejné dopravné a technické vybavenie, zeleň a detské ihriská. Pre riešenie funkcie bývania sú v schválenom Zadaní obsiahnuté nasledovné požiadavky :

- plochy, potrebné na bývanie navrhnuť v rozsahu, vyplývajúcom z predpokladaného počtu obyvateľov obce a vývoja obývanosti bytového fondu - uvedený rozsah obytných plôch zväčšiť o primeranú urbanistickú rezervu,
- s prihliadnutím na doterajší vývoj a všeobecné trendy uvažovať s postupným znižovaním koeficientu obývanosti, t.j. počtu obyvateľov, pripadajúcich na jeden trvale obývaný byt z 3,45 pri sčítaní v roku 2011 na 3,00 obyvateľa/1 byt v roku 2040,
- pozemky na pokrytie potreby výstavby nových bytov riešiť najmä na výstavbu samostatne stojacich, príp. skupinových foriem rodinných domov, vo vhodných polohách je prípustné umiestnenie nízkopodlažnej bytovej výstavby,
- bytovú výstavbu orientovať prednostne na využiteľné prieluky v intraviláne i mimo intravilánu, plochy s vybudovanou alebo ľahko dostupnou dopravnou a technickou infraštruktúrou a voľné plochy v kontakte so súčasnými obytnými plochami,
- návrhom jednoznačných funkčných a priestorových regulatívov a limitov vylúčiť možné kolízie pri využití územia a zabezpečiť vytváranie harmonického obytného prostredia,
- obytné územia umiestňovať na plochách mimo možných negatívnych vplyvov na bývanie (z výroby, dopravy, a pod.).

Celková potreba bytov, návrh novej bytovej výstavby

Podľa základných demografických údajov a schváleného Zadania pre predpokladaný počet 1500 obyvateľov obce a pre dosiahnutie obývanosti 3,0 obyvateľa/1 byt **je v roku 2040 potrebný celkový počet 500 trvale obývaných bytov**. Pri zachovaní súčasného podielu trvale neobývaných bytov (3 %) **je do roku 2040 potrebné postaviť v obci približne 200 nových bytov**.

Na základe predpokladu, že k cieľovému roku 2040 budú niektoré lokality len rozostavané, je v územnom pláne potrebné pripraviť obytné plochy aj s primeranou urbanistickou rezervou - urbanistická rezerva predstavuje ďalších **20 bytov**, spolu je pre návrhové obdobie potrebné pripraviť stavebné pozemky pre približne **220 bytov**.

Vzhľadom na zachovanie vidieckeho charakteru obce, terénnym danostiam a charakteru urbanistickej štruktúry navrhujeme nízkopodlažnú zástavbu rodinnými domami, resp. nízkopodlažné bytové domy. Z hľadiska pôsobenia sídla v rámci krajiny je potrebné zachovať jeho súčasný charakter a nepripustiť nevhodnú, krajine neprirodzenú štruktúru zástavby (pravouhlú, schématickú).

Rozvoj plôch pre výstavbu rodinných domov v **návrhovom** období do r.2040, vychádzajúci zo Zadania, je možné rozčleniť na:

a) plochy v rámci z. ú. obce, vytýčenému k 1.1.1990 - doplnenie stavebných prieluk - IBV:

- BI01 - 5 RD
- BI03 - 5 RD

Spolu je v z. ú. možné umiestniť cca 10 nových stavebných pozemkov. V centrálnej časti obce je predpoklad úbytku bytového fondu, vzhľadom na návrh zmiešanej funkcie - bývanie+OV.

b) plochy mimo z. ú. obce

b1) nová zástavba IBV:

- BI01 - 3 RD
- BI05 - 10 RD
- BI06 - 90 RD
- BI07 - 7 RD
- BI09 - 8 RD
- BI10 - 2 RD

b2) nová zástavba HBV

- BI06 - 60 b.j.
- BI09 - 27 b.j.

Na navrhovaných plochách je spolu možné umiestniť zhruba taký počet RD a BD (celkovo 205 b.j.) ako je potrebné na predpokladaný nárast obyvateľstva k r.2040 (200). Obec sa nachádza v bezprostrednej blízkosti okresného mesta, a je reálny predpoklad, že keď budú vytvorené podmienky pre výstavbu, tak stúpne ešte viac počet záujemcov o výstavbu.

B.8.2 NÁVRH RIEŠENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU

Vzhľadom na charakteristiku zariadení občianskej vybavenosti, môžeme ich zaradiť do nasledujúcich jednotlivých skupín:

B.8.2.1 Sociálna infraštruktúraŠkolstvo a výchova✓ *Materská škola*

Nachádza sa v samostatnej budove jednopodlažnej budove (je zateplená a má vymenené okná a dvere) vo východnej časti obce v samostatnom areáli, vo vlastníctve obce. Materská škola je dvojtriedne účelové zariadenie. Deti sú rozdelené do dvoch tried s celodennou prevádzkou od 6, 00 do 16, 15 hod. Veková hranica detí, ktoré navštevujú našu MŠ je od 2 do 6. rokov. MŠ v obci začala svoju prevádzku už v r.1949, ktorá bola však v r.1974 zbúraná a na tom istom mieste bola v r.1976 otvorená nová MŠ. V MŠ v súčasnosti fungujú 2 triedy – malá trieda 23 detí a veľká trieda 24 detí. Stravovanie je zabezpečené z jedálne s kuchyňou v areáli MŠ, žiaci zo ZŠ sa stravujú v jedálni MŠ.

MŠ má 4 pedagogických a 3 nepedagogických zamestnancov a v zimnom období sezónny pracovník - kurič. Budovu zariadenia obklopuje školská záhrada s trávnatým povrchom, okrasnými drevinami, listnatými a ihličnatými stromami. Trávnatá plocha je dostatočne veľká a využívaná na individuálne i kolektívne hry. Okolie MŠ poskytuje dobré možnosti vychádzok a výletov. MŠ sa realizuje v projekte Škola podporujúca zdravie, uplatňovanie prvkov ľudovej kultúry vo výchovno-vzdelávacom procese detí predškolského veku. Skúsenosti a poznatky získavajú prostredníctvom záujmových činností v krúžkoch – tanečnom, výtvarnom, anglického jazyka. V areáli MŠ sa nachádza tiež dopravné ihrisko.

V súčasnosti navštevujú škôlku aj deti z obcí Diaková a Dolný Kalník, ktoré nemajú vlastné zariadenia - je potrebné zvýšiť kapacitu.

Stavebnotechnický stav objektu je plne vyhovujúci. *Pozemok je plošne vyhovujúci aj pre zvýšenie kapacity škôlky.*

Navrhujeme:

– *v nových lokalitách BI06 a BI09 umiestniť nové materské škôlky v rámci občianskej vybavenosti*

✓ *Základná škola*

V obci sa nachádza nepľnoorganizovaná základná škola, ktorú navštevujú žiaci 1. – 4. ročníka. Škola má viac než storočnú históriu, keď v roku 1898 vznikla ako štátna ľudová škola. Škola leží uprostred obce, v samostatnom areáli, vo vlastníctve obce. Školu navštevujú žiaci z obcí Dražkovce, Diaková, Dolný Kalník, Horný Kalník a Turčianske Jaseno. V areáli sa nachádza aj ihrisko. V súčasnosti školu navštevuje 65 žiakov, z toho 1. ročník 16 žiakov, 2. ročník 19 žiakov, 3. ročník 21 žiakov a 4. ročník 9 žiakov. V škole pracuje 6 pedagogický zamestnancov, z toho 4 učiteľky a 2 vychovávateľky a 1 nepedagogický pracovník. Škola má 4 triedy a 1 odbornú učebňu - počítačovou. Budovy a pozemky sú vo vlastníctve obce. V škole fungujú krúžky, ktoré sa každoročne menia podľa záujmu žiakov a rodičov. Sú to : Šmudlo, tanečný krúžok, výtvarný krúžok, pohybové hry, hudobný krúžok (klavír), školská klub detí (ŠKD) a raz do mesiaca Tuláčik.

V areáli školy chýba atletické vybavenie pre skok do výšky, skok do diaľky, vrhačský sektor a uzatvorená bežecká dráha dl.250 m., chýba telocvičňa.

Areál je plynfokovaný. Budova má 55 rokov, stavebnotechnický stav je čiastočne vyhovujúci - na budove sú vymenené okná, zrekonštruovaná je strecha. *Vzhľadom na trend v úspore energií je v budúcnosti potrebné uvažovať so zateplením obvodového plášťa.*

Pozemok školy je plošne vyhovujúci a umožňuje v budúcnosti dostavbu telocvične, resp. doplnenie otvorených športovísk, príp. aj zvýšenie počtu žiakov.

✓ *Stredné a vysoké školy*

V obci sa nenachádzajú. Stredné školy sídlia hlavne v meste Martin, Vrútky a Turčianske Teplice, resp. Turany a v Sučanoch. Nadregionálny význam má Lekárska fakulta so sídlom v Martine, ktorá zabezpečuje vysokoškolské vzdelávanie, celoslovenský význam má Žilinská univerzita.

Zdravotníctvo

V obci Dražkovce sa nenachádza zdravotné stredisko ani ambulancia lekára. Základnú zdravotnícku starostlivosť zabezpečujú zdravotné ambulancie v Martine. Za vyššou zdravotnou starostlivosťou a špecializovaným zdravotníckym vyšetrením dochádzajú obyvatelia do polikliník a Univerzitnej nemocnice v Martine, resp. do súkromných ambulancií v meste Martin. Nemocnica poskytuje zdravotnú starostlivosť pre spádovú oblasť, tak isto v oblasti záchranej zdravotnej služby, do ktorej spadá aj obec Dražkovce.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

✓ *Lekárneň*

V obci Dražkovce sa nenachádza lekáreň.

Sociálna starostlivosť

V obci sa nenachádza žiadne sociálne zariadenie. Obec v súčasnosti zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov v podobe opatrovateľskej služby a rozvozu stravy. V minulosti obec plánovala výstavbu takéhoto zariadenia na pozemku MŠ. Obyvatelia obce, ktorí sú starší a prejavia záujem o starostlivosť v sociálnom zariadení, majú v súčasnosti možnosť umiestnenia v sociálnych zariadeniach v meste Martin, ktoré však disponujú nedostatočnými kapacitami.

Vzhľadom na postupné starnutie obyvateľstva je potrebné uvažovať o forme sociálnej pomoci pre starších spoluobčanov v spolupráci so susednými obcami (dom sociálnej starostlivosti, dom s opatrovateľskou službou, ap.).

Navrhujeme:

- *umiestniť zariadenie sociálnych služieb v lokalite Hustvica, v blízkosti k. ú. Dolný Kalník*

B.8.2.2 Obchod a služby

Maloobchod

V centre obce sa nachádzajú 2 predajne:

- ✓ *COOP Jednota* – predajňa rozličného tovaru, umiestnená v centre obce za budovou obecného úradu
 - stavby sú umiestnené na vlastnom pozemku a cesta pre zásobovanie je umiestnená na obecnom pozemku
 - parkovanie je umožnené na plochách okolo predajne a obecného úradu
 - zamestnanci - 5 ľudí
- ✓ *Potraviny u Liany* – predajňa rozličného tovaru, umiestnená v centre obce
 - stavby, plochy pre parkovanie sú umiestnené na vlastnom pozemku
 - parkovanie je umožnené na plochách okolo predajne
 - zamestnanci - 3 ľudí

Stav obchodnej siete sa javí ako dostačujúci.

Verejné stravovanie a ubytovanie

V obci sa nachádzajú zariadenia:

- ✓ *Penzión a reštaurácia U Martina* s celoročnou prevádzkou – reštaurácia ponúka aj denné menu. Pozemok aj budova vo vlastníctve majiteľa.
 - reštaurácia - celková kapacita 130 stoličiek (vrátane letnej terasy)
 - kapacita penziónu - 31 osôb v 11 dvojlôžkových a 3 trojlôžkových izbách s prístelkou
 - v rámci penziónu spoločenská miestnosť s kapacitou 45 osôb, kuchynka, terasa
 - wellnes - sauny, vírivka
 - parkovanie - dostatočný počet parkovísk v areáli
 - zamestnanci - 10 ľudí
- ✓ *Poctivý Dražkovský výčap* - pozemok aj budova je vo vlastníctve firmy. Budova je spoločná s Potravinami u Liany.
 - reštaurácia - celková kapacita 50 stoličiek, k dispozícii aj letná terasa
 - parkovanie - dostatočný počet parkovísk v areáli - 10
 - zamestnanci – 4-5

Kapacity ubytovacích a stravovacích zariadení budú postačovať aj pre návrhové obdobie.

Pošta

V obci Dražkovce sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty. Pošta sídli v budove obecného úradu a celkový počet zamestnancov je 3.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Výrobné a nevýrobné služby

V obci sídli viacero fyzických osôb, právnických osôb a živnostníkov zameraných na šport – 2, v oblasti poradenstva o oblasti podnikania, pomocných obchodných činností, reklamných a fotografických služieb – 12, v oblasti stavebných prác a výroby – 28, kadernícke a kozmetické služby – 2, služby súvisiace s krajinou úpravou – 2, služby súvisiace s prenájmom a správou nehnuteľností – 3, účtovnícke služby – 2, služby IT – 2, priemysel a výroba - 14, oprava elektrických prístrojov - 1, obchod, služby a sprostredkovateľská činnosť - 10, zábavné činnosti - 2, poľnohospodárstvo a chov hospodárskych zvierat – 2, služby pre tlač a médiá a vydateľská činnosť – 1 a služby súvisiace s opravou motorových vozidiel a nákladná automobilová doprava – 4.

Navrhujeme:

- *doplniť ďalšie služby súvisiace s rozvojom cestovného ruchu*
- *v rámci zmiešaného a obytného územia uvažovať o službách nevýrobného charakteru*

B.8.2.3 Ostatná vybavenosťKultúra

✓ Dom kultúry

Obec má vlastný kultúrny dom s kapacitou 250 sedadiel, ktorý sa nachádza v centre obce. Je v ňom integrovaných viacej prevádzok a služieb - obecný úrad, pracovisko Slovenskej pošty a miestna knižnica. V roku 2010 prebehla kompletná rekonštrukcia kultúrneho domu – zateplenie, výmena okien, kúrenie, elektrorozvody.

✓ Knižnica

V obci funguje miestna ľudová knižnica, sídli v budove Kultúrneho domu, v ktorej sa uvažuje do budúcnosti zabezpečiť internet pre verejnosť.

✓ Kostoly, náboženské služby

Na území sa nachádza Rímskokatolícky kostol sv. Heleny, ktorý pochádza z konca 13. storočia. V súčasnosti sa v ňom slúžia omše a patrí pod farnosť Martin, má kapacitu cca 100 ľudí. V obci sa konajú aj evanjelické a. v. bohoslužby 1x za 2 týždne (v páru nedeľu) v spoločenskej sále kultúrneho domu, evanjelickí a. v. veriaci dochádzajú za náboženskými službami do Martina.

Tento stav sa javí ako vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Záujmové združenia

Medzi najstaršie záujmové združenia a organizácie v obci patrí: Klub dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, založený v r.1894 - v súčasnosti má 64 členov, Slovenský Červený kríž, Únia žien, Telovýchodná jednota, Zväz mladých

Obec je súčasťou združení - ZMOS Združenie miest a obcí Turca, občianskeho združenia "Pre náš Turiec" a Miestnej akčnej skupiny Turiec.

Amatérsky divadelný súbor – 30 členný súbor, zložený zo študentov a dospelých členov. Dosahoval veľmi dobré výsledky – skoro vždy postúpil z okresnej súťaže na krajskú, kde boli ocenení aj jednotlivci, či už v mužskom alebo ženskom obsadení.

Významné kultúrno-spoločenské podujatia

uvítanie Nového roka pred kultúrnym domom, fašiangy, stavenie Mája pred kultúrnym domom, deň matiek, deň otcov, deň detí, futbalový turnaj dospelých a pohár starostky a Obecného zastupiteľstva, zahájenie školského roku v Základnej škole, posedenie s dôchodcami, posedenie s Dedom Mrázom, uvítanie detí do života, návšteva jubilujúcich spoluobčanov

Telovýchova a šport

V obci sa nachádza vybudovaný športový areál, ktorý ponúka záujemcom širokého okolia priestor pre športové aktivity. V areáli sa nachádza futbalové ihrisko, ktoré bolo vybudované v roku 1950 a následne po roku 1999 pribudli aj tenisové kurty, v rámci areálu je situované nohejbalové ihrisko a ihrisko pre deti. V areáli sa nachádza sociálna budova, v ktorej sú umiestnené šatne, sociálne zariadenia a miestnosť pre stolný tenis.

Obyvatelia majú v obci celkom dobré možnosti športového vyžitia. K dispozícii je :

- futbalové ihrisko, umiestnené v športovom areáli – hracia plocha 68x103 m s trávnatým povrchom. Na západnej strane sú tribúny so šatňami, WC a miestnosťou pre stolný tenis
- viacúčelové ihrisko s umelým trávnikom s rozmermi 40x20 m
- tenisové kurty – dve hracie plochy, v blízkosti futbalového ihriska, s povrchom z antuky a rozmermi 10x25 m
- detské ihrisko v rámci športového areálu
- detské ihrisko s dopravným ihriskom v rámci MŠ
- detské ihrisko v rámci ZŠ
- cyklistické trasy:
 - č. 5428 Martin – Diaková,
 - č. 032 Turčianska cyklomagistrála,
 - č.5415 Žabokreky – Dražkovce.

Obec má výhodnú polohu z pohľadu dostupnosti turistických trás Veľkej aj Malej Fatry.

V obci sídli Aeroklub Martin, ktoré prevádzkuje verejné vnútroštátne letisko Martin. Okrem poskytovania služieb v oblasti leteckej dopravy, organizuje kurzy k získaniu kvalifikácie pilota bezmotorových lietadiel.

Navrhujeme:

- v novonavrhovaných obytných územiach (rodinné, príp. bytové domy) situovať ihriská pre hry detí a mládeže rôznych vekových kategórií
- v území dobudovať oddychové plochy
- vybudovať novú športovú plochu pre lokalitu Bôry (BI 09)

Správa a riadenie

Zo zariadení verejnej správy v obci sú :

- ✓ **Obecný úrad** je umiestnený v centre obce, v budove kultúrneho domu, spolu s poštou a knižnicou, priestor je kapacitne postačujúci. Obec zamestnáva 23 zamestnancov. Priestory obecného úradu sú plošne vyhovujúce, objekt je vo vyhovujúcom stavebnotechnickom stave so zateplenou fasádou a vymenenými oknami, bol kolaudovaný v roku 1994 a zrekonštruovaný v roku 2010.
- ✓ **Zariadenie požiarnej ochrany** = požiarňa zbrojnica - je umiestnená v samostatnej budove, pri športovom areáli, postavená v roku 2016, v objekte je garáž, toalety, sklad materiálu. V obci sa nachádza aj stará požiarňa zbrojnica postavená v roku 1902, v minulosti už bola rekonštruovaná, je naplánovaná celková rekonštrukcia v roku 2021. Požiarňa siréna je umiestnená na kultúrnom dome, s dosahom 1.500 m.

Cintorín a dom smútku

Nachádza sa na východnom okraji z. ú. obce na ceste III/2147 smerom na Diakovú, na hranici s k. ú. Záborie a je spoločný pre obec Dražkovce, Diaková a Dolný Kalník.

V súčasnosti je na ňom evidovaných 370 hrobových miest. Podľa štatistických údajov priemerne ročne zomrie okolo 6 ľudí. Pre návrhové obdobie do r.2041 bude potrebných pre obec Dražkovce okolo 120 nových hrobových miest. Kapacita nie je pre návrhové obdobie postačujúca.

V areáli cintorína sa nachádza dom smútku s kapacitou 80 miest. Je v dobrom technickom stave.

Vzhľadom na fakt, že obec nemá dostatok pozemkov na rozšírenie cintorína, tak po dohode s obcou Záborie je naplánované v ÚPN-O Záborie rozšírenie cintorína do k. ú. Záborie pre obce Dražkovce, Diaková a Dolný Kalník, spolu s umiestnením parkovacích plôch.

Zberný dvor - zberné zariadenie na separovaný odpad

Obec nemá zberné zariadenie na separovaný odpad a nemá záujem ho ani vybudovať, vzhľadom na dobrý systém zberu separovaného odpadu.

Na území obce sa nachádza 20 zberných miest (stojísk) s nádobami na separovaný odpad (papier, sklo, plasty, bioodpad) o objeme 1100 l. Tento stav sa javí ako vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Navrhujeme:

- v nových rozvojových lokalitách rezervovať územie pre umiestnenie nádob na separovaný odpad

B.8.3 NÁVRH RIEŠENIA VÝROBY**B.8.3.1 Primárny sektor - poľnohospodárstvo****Organizácia poľnohospodárskej výroby**

Na území obce má sídlo Poľnohospodárske družstvo Dražkovce, ktoré sa nachádza v severovýchodnej časti zastavaného územia obce. V areáli sa nachádza: administratívna budova, dielne, senník, maštale, sklad, maštale sú situované v časti družstva ďalej od zastavaného územia. V PD pracuje 22 zamestnancov

V živočíšnej výrobe chovajú 220 kusov hovädzieho dobytku (kravy) a 320 ks oviec.

PD Dražkovce hospodári na 910 hektároch pôdy, pričom orná pôda z toho predstavuje 152 hektárov (zvyšná plocha ostáva na lúky a pasienky). V rastlinnej výrobe pestuje zemiaky na konzum na výmere 10 hektárov, obilniny – pšenicu na ploche 50 hektárov a kukuricu na siláž na ploche 50 hektárov.

Navrhujeme:

- rešpektovať zábery PD Dražkovce do budúcnosti - udržať chod družstva, aj naďalej chov kráv a oviec.

V k. ú. sa nachádza:

- ✓ samostatne hospodáriaci roľník v počte 1, ktorý sa zaoberá :
 - chovom hovädzieho dobytku mäsového typu

B.8.3.2 Primárny sektor - lesné hospodárstvo

V k. ú. Dražkovce je lesná pôda zastúpená na ploche s malou výmerou. Z toho vyplýva, že lesníctvo má v obci menej významnú úlohu. V obci sa nachádza Urbárske lesné a pozemkové spoločenstvo Dražkovce, ktoré sa zaoberá ťažbou dreva.

V k. ú. Dražkovce sa lesné pozemky vyskytujú iba v malej miere a to v juhovýchodnej časti územia. Ich celková výmera je 25,94 ha, pričom zaberajú len 6 %-ný podiel z riešeného územia. Z hľadiska kategorizácie lesov patria do kategórie hospodárske lesy. (zdroj: www.nlcsk.org).

*Les na lesných pozemkoch sa v riešenom území nachádza len na malej ploche na juhovýchode územia. Oproti prirodzeným lesom je jeho drevinové zloženie výrazne zmenené. V súčasnosti tu prevažuje smrek obyčajný (*Picea abies*), ďalej sa vyskytujú duby okruhu duba zimného (*Quercus petraea* agg.), buk lesný (*Fagus sylvatica*), v menšom zastúpení ďalšie dreviny. V bylinnom podraze je na severnom okraji lesa zaznamenný výskyt invázneho druhu hviezdnik ročný (*Stenactis annua*).*

Les tvoria prevažne mladé lesné porasty do 40 rokov so zvyšnými fragmentami starších, 80 – 120 ročných porastov, ktoré však podľa platného programu starostlivosti o les majú byť v tomto decéniu obnovené. Bolo by vhodné postupne pracovať na rekonštrukcii lesného porastu v prospech prirodzeného zloženia a chrániť staršie stromy, ktorých je v území nedostatok.

V aktuálne platnom programe starostlivosti o les je pre zvyšky pôvodného porastu plánovaná obnovná ťažba maloplošným holorubom, čo v kontexte najnovších poznatkov a skúseností nie je vhodná metóda ani v prípade dominantne ihličnatých porastov s prevahou smreka. Vhodnejším spôsobom by bola postupná premena cez podsadby vhodných drevín kombinované s prípadnou prirodzenou obnovou, ktoré by boli postupným periedovaním hornej vrstvy prevedené na následný porast. Súčasne je vhodné chrániť staršie stromy, obzvlášť duby a iné pôvodné listnaté stromy.

V území sa nachádza ešte jedna súvislejšia plocha porastená náletovými drevinami, ktorá z časti dosahuje charakter lesa, nepatrí však do lesného pôdneho fondu. Zvyšok územia je prakticky odlesnený.

Tab. č. 19 Druhovú skladbu lesného porastu

Drevina	Percento
Dub	14,1%
Buk	10,6%
Breza	3,7%
Ostatné listnaté	1,4%
Listnaté spolu	29,8%
Smrek	66,9%
Smrekovec	2,6%
Borovica	0,7%
Ihličnaté spolu	70,3%

*zdroj: www.nlcsk.org

B.8.3.3 Sekundárny sektor

ÚPN VÚC Žilinského kraja uvádza vo svojej smernej časti princípy rozvoja priemyselnej výroby a stavebníctva v okrese Martin:

- podporovať podnikateľské iniciatívy vedúce k vytvoreniu malých a stredných prevádzok, ktoré sú nositeľom adaptability, vysokej miery flexibility a osvojenia si inovačných zmien,
- klásť dôraz na environmentálnu kvalitu a výrobkov,
- rozvoj priemyselnej výroby, výrobných služieb a skladového hospodárstva realizovať najmä v rámci stávajúcich územno-výrobných zoskupení,
- pri zakladaní nových výrobných prevádzok prihliadať na vhodné dopravné napojenie na D1

V obci nie je v súčasnosti rozvinutý sekundárny sektor.

V obci sídli viacero fyzických osôb, právnických osôb a živnostníkov zameraných na pilovanie a obrábanie dreva – 2, stavebné práce a výstavba budov – 28, strojárka výroba – 7, zámočníctvo – 4, priemyselné stroje – 1.

Vzhľadom na blízkosť dostatku pracovných príležitostí v sekundárnom sektore (Martin, Sučany, Košňany nad Turcom,...), obec nemá záujem o vybudovanie areálu súvisiaceho s výrobou sekundárneho charakteru.

B.8.3.4 Terciárny sektor

Je v obci rozvinutý na bežnej úrovni - predstavuje ho občianska vybavenosť - školstvo, obchody a služby. V terciárnom sektore je najväčším zamestnávateľom základná škola s počtom zamestnancov 7 a materská škola s počtom zamestnancov 7. Ďalšími zamestnávateľmi sú COOP jednota – 5 zamestnancov, potraviny u Liany – 3 zamestnanci, Penzión u Martina - 10 zamestnancov, Poctivý Dražkovský výčap - 2 zamestnanci.

V obci sídli viacero fyzických osôb, právnických osôb a živnostníkov zameraných maloobchod a sprostredkovateľská činnosť – 28, oprava elektrických strojov – 2, doprava – 3, oprava a údržba automobilov – 1, autoškola – 1, textilná výroba – 2, inžinierske činnosti a technické poradenstvo – 3, krajinná úprava – 2, v oblasti IT – 2, kadernícke a kozmetické služby – 2, fotografické služby – 1, reklamné agentúry – 6, vydavateľská činnosť – 1, zábavné činnosti a voľnočasové aktivity – 2, účtovníctvo – 2, správa a prenájom nehnuteľností – 3, poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia a ostatné obchodné pomocné služby – 5, ostatné služby - 2.

Predpokladáme zvýšenie pracovných príležitostí najmä službách (hlavne nevýrobných).

B.8.4 NÁVRH RIEŠENIA REKREÁCIE A CESTOVNÉHO RUCHU

B.8.4.1 Širšie súvislosti

➤ V ÚPN VÚC Žilinského kraja sa uvádza:

Rekreačný potenciál okresu Martin je veľmi veľký a umožňuje široké spektrum ponuky. Prejavuje sa vzácna vyváženosť veľmi atraktívnych prírodných i civilizačných daností. Tieto a s nimi spojené rekreačné a turistické aktivity majú prevažne celoštátny až medzinárodný význam. Umožňujú ďalej rozvíjať všetky pohybové, pasantné a migračné formy horského, mestského a vidieckeho turizmu. Blízkosť kúpeľného mesta Turčianske Teplice dáva možnosť participovať aj na kúpeľnom turizme a liečbe. Martin ako štatutárne Národné kultúrne centrum, spolu s okolitým historickým osídlením Turca disponujú množstvom daností, ktoré vytvárajú jedinečnú ponuku pre poznávací, kultúrny, spoločenský, ale aj nákupný, obchodný a kongresový turizmus. V bezprostrednej návaznosti na mesto vzniká významné centrum horského turizmu a zimných športov Martinské Hole s komplexom vysoko nadštandardnej vybavenosti.

Okres patrí do navrhovanej regionálnej priestorovej a funkčnej štruktúry Turčianskej oblasti cestovného ruchu. Jeho územie pokrývajú rekreačné krajinné celky (RKC): Martin a Martinské hole, Lúčanská Malá Fatra, Veľká Fatra – juh, Veľká Fatra – sever a Kriváňska Malá Fatra. Obec patrí do RKC Martin a Martinské hole. V jej katastrálnom území nie sú v ÚPN VÚC ŽK navrhnuté žiadne rekreačné útvary. Hlavným turistickým a nástupným centrom oblasti a okresu a tiež východiskovým centrom svojho RKC je mesto Martin. Participujúcim je aj mesto Vrútky.

Možnosti ďalšieho rozvoja turizmu v okrese sú veľmi dobré, ale územne silne limitované. Okres má výnimočne dobré podmienky pre všetky formy horskej pešej a lyžiarskej turistiky. Horskú cykloturistiku je treba obmedziť podľa požiadaviek orgánov ochrany prírody len na vyhradené cestné komunikácie. Cestnú cyklo, moto a výhľadove aj hipoturistiku je treba ďalej rozvíjať vo forme okruhov a trás, s vybavenosťou etapových a cieľových miest. Spolu s okresom Turčianske Teplice je treba dobudovať vybavenosť trasy tzv. cesty SNP. V meste Martin a v okolitých sídlach je treba hlavný dôraz klásť na rozvoj aktuálnych foriem mestského turizmu, hlavne poznávacieho a kultúrneho a na zachytenie tranzitného cestného i železničného turizmu.

Pri riešení územného plánu obce Dražkovce je nutné rešpektovať záväznú časť Územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj, ktorá bola vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č.223/1998 zo dňa 26.5.1998 v znení všetkých jeho Zmien a doplnkov a súvisiace VZN o záväzných častiach zmien a doplnkov ÚPN VÚC Žilinského kraja. Riešeného územia sa dotýkajú nasledovné body :

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.1 vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno-priestorový subsystém turistiky a rekreácie v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest, a ktorý vytvorí optimálnu ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú,
- 3.2 podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja,
- 3.11 podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach najmä na Kysuciach, Orave a v Turci
- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistrály

➤ Územný generel Cestovného ruchu Žilinského kraja (ďalej CR ŽSK)

Zo schváleného dokumentu Žilinského samosprávneho kraja vyplývajú pre región Turiec a riešené k. ú. nasledujúce možnosti rozvoja v oblastiach:

Potenciál pre horský letný turizmus:

Letné pobyty v horskom prostredí a vidieku

Každý z turistických regiónov a subregiónov cestovného ruchu v Žilinskom samosprávnom kraji disponuje výbornými podmienkami pre nenáročné pobyty v horskom prostredí resp. na vidieku. Typický vidiek spolu s vysoko scenéricky atraktívnym prírodným prostredím je vyhľadávaný domácou klientelou (hlavne rodín s deťmi z miest) na letné pobyty a chalupárenie. Spolu s potenciálom pre ostatné formy cestovného ruchu – pešia turistika, cykloturistika, hipoturistika a výlety, zaujímavé kultúrno historické pamiatky, možnosti letných športov je táto aktivita cestovného ruchu v kraji veľmi atraktívna.

Podporu rozvoja tejto formy turizmu predstavuje najmä infraštruktúra športových a rekreačných služieb, ktorá tieto pobyty zatriktívňuje.

➤ Stratégia rozvoja CR ŽSK pre roky 2007- 2013 (po roku 2013 nebola aktualizovaná)

Zo schváleného dokumentu ŽSK vyplývajú pre región Turiec nasledujúce ciele a priority rozvoja CR:

- 1) Vytvorenie efektívneho inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj CR

- 2) Skvalitnenie marketingu CR
- 3) Dobudovanie a skvalitnenie infraštruktúry podporujúcej rozvoj CR
 - úprava značenia turistických chodníkov, ich dovybavenie mapovými podkladmi a vyhladkovými miestami (greenways)
 - dobudovanie atraktívnych náučných chodníkov v regióne Turiec (greenways)
 - podpora budovania eko - fariem rodinného typu na vidieku
 - podpora dobudovania zázemia pre produkt rybolov a pozorovanie vtákov (bird watching)
- 4) Tvorba atraktívnych produktov CR pre návštevníkov
 - koordinácia výrobcov regionálnych produktov a suvenírov a ich začlenenie pod značku „hand made in Turiec“

B.8.4.2 Rekreačné využitie katastrálneho územia obce

Katastrálne územie obce Dražkovce sa rozprestiera v doline pravostranného prítoku rieky Turiec, v eróznej kotlinke Sklabinského potoka v severovýchodnej časti Turčianskej kotliny. Nadmorská výška sa pohybuje v rozpätí od 424 m n. m. až po 477 m n. m. Prevažnú časť územia tvorí poľnohospodárska pôda.

Obec je súčasťou turisticky atraktívneho regiónu Turiec, ktorý má veľký potenciál pre milovníkov prírody a turistiku. Miestne danosti obce a jej katastrálneho územia umožňujú rekreáciu a oddych, cykloturistiku, vidiecku turistiku a turistiku záľub, postupne sa aktivujú jazdecké športy a jazdecká turistika.

V neďalekej Jasenskej doline sa nachádza stredisko rekreácie a turizmu medzinárodného významu. Stredisko slúži hlavne v zimnej sezóne - lyžiarske vleky, bežkárské trate, snowtubing, klzisko, ... V letnej sezóne je cieľovým miestom pre cykloturistiku a nástupným bodom pre horskú turistiku. Nachádzajú sa tu aj otvorené bazény (v min. rozsahu) a detské ihrisko.

Rozvoj rekreačnej funkcie: prírodné krajinné-estetické a ekologické faktory celého katastrálneho územia ako aj dobrá dostupnosť k strediskám rekreácie a turizmu medzinárodného významu Martinské hole a Jasenská dolina, resp. nadregionálneho významu - Valčianska dolina, sú predpokladom pre zvýšenie záujmu o využitie územia ako zázemia pre služby súvisiace s cestovným ruchom a rekreáciou.

Rozvoj cestovného ruchu, rekreácie a turizmu musí byť systematický a koordinovaný s okolím (región, susediace obce). Z prezentovaného prehľadu je zrejmé, že primárnou funkciou územia obce i naďalej zostane funkcia bývania, ku ktorej sa pridruží v území funkcia ochrany a dotvárania prírodného prostredia a funkcia rekreácie.

Rekreačné chaty, chalupy

V katastrálnom území obce sa nachádzajú objekty využívané na rekreáciu v časti Dolina, ktorú môžeme klasifikovať ako zmiešané územie s čiastočným zastúpením objektov na trvalé bývanie - rodinné domy. V tomto území je obmedzená možnosť situovania nových rekreačných objektov vzhľadom na obmedzenia vyplývajúce zo situovania regionálneho biokoridoru RBK10 Trebostovo - Záborie a výhľadového trasovania rýchlostnej cesty R3 Martin - Horná Štubňa s jej OP.

Navrhujeme:

- *rešpektovať rekreačný charakter územia, prípustné je umiestnenie rekreačných chat v obmedzenom množstve*

Oddychové plochy

V zastavanom území obce nie sú takmer žiadne oddychové miesta. Nachádzajú sa tu však plochy, ktoré by sa dali využiť na oddychovú funkciu s pohybovými aktivitami pre deti aj dospelých, rekreačná zeleň s oddychovými zákutiami, ap.

Navrhujeme:

- *umiestniť plochu zelene medzi poľnohospodárskym družstvom a Sklabinským potokom*
- *umiestniť oddychové miesto na ploche z juhovýchodnej strany cintorína, s prvkami drobnej infraštruktúry a zeleňou*

Rekreačné trasy a chodníky (greenways)

K. ú. obce poskytuje dobré podmienky pre vytvorenie multifunkčných tratí pre beh v lete a bežkovanie v zime. Takýmto sa javí úsek mimo zastavaného územia smerom do Žabokriek, na Starú Bôrovú do Turčianskej Štiavničky a do Tomčian .

Navrhujeme:

- *v časti poľnohospodárskej krajiny, na ploche lúk a pasienkov a pozdĺž miestnych tokov vytvoriť nenáročné vychádzkové trasy, s možnosťou umiestnenia oddychových miest, uvažovať s využitím existujúcich poľných ciest a s nenarušením existujúcich chránených lokalít a ostatných biotopov*
- *vytvoriť sezónne trasy letných a zimných bežeckých tratí vo voľnej krajine, ktoré sú totožné s navrhovanými vychádzkovými trasami pre letnú sezónu, popr. s cyklistickými trasami*
- *doplniť:*
 - ✓ *novú vychádzkovú trasu do Žabokriek cez časť Dolina*
 - ✓ *novú vychádzkovú trasu do Turčianskej Štiavničky cez Starú Bôrovú*
 - ✓ *rekreačný oddychový chodník popri Sklabinskom potoku do Tomčian*

- pre zatraktívnenie multifunkčných trás a chodníkov je potrebná úprava ich značenia a dovybavenie mapovými podkladmi

Cyklistické chodníky

V obci cyklisti využívajú ako cyklotrasu cestu č.III/2145. Poloha obce je výhodná z pohľadu dostupnosti turistických trás Veľkej aj Malej Fatry. Cez obec prechádza cyklistická trasa (*zdroj: www.tbsjus.sk):

- ✓ červená č.032: Turčianska cyklomagistrála = Vrútky - T.Kľačany-Sučany -T. Štiavnička - Sklabiňa - T. Jaseno -Necpaly - Blatnica - Mošovce - T.Teplice, celk. dl.55 km
- ✓ modrá č.5415: Dražkovce - Žabokreky, celk. dl. 4,8 km
- ✓ zelená č.5428: Martin - Dražkovce - Pltníky, celk. dl. 8,0 km

Navrhujeme:

- vytvoriť sieť služieb pre cyklistov
- vytvoriť systém starostlivosti o cyklistické trasy (informačné tabule, oddychové miesta,...)

B.9 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie obce (z. ú.) je vymedzené hranicou zastavaného územia k 1.1.1990 a hranicou súčasne zastavaného územia obce po 1.1.1990. Územný plán obce Dražkovce navrhuje rozšírenie súčasne zastavaného územia o navrhované funkčné plochy v nadväznosti na súčasne zastavané územie:

- obytná zóna - BI 01
- obytná zóna - BI 05
- obytná zóna - BI 06
- obytná zóna - BI 07
- obytná zóna - BI 09
- obytná zóna - BI 10
- občianska vybavenosť - OV 10
- rekreačné územie RU 01

Hranice zastavaného územia sú vyznačené v grafickej časti dokumentácie.

B.10 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Z hľadiska hygienického a technického v riešenom území je potrebné rešpektovať tieto ochranné pásma:

Tab. č.20 - Ochranné a bezpečnostné pásma v katastrálnom území obce

Názov ochranného, resp. bezpečnostného pásma	
VN-vzdušné vedenie – 22 kV (od krajného vodiča, na obe strany)	10 m
VN-kábelové vedenie - 22 kV (podzemné)	1,0 m
VN- vedenie závesné - 22 kV	1,0 m
VN-kábelové vedenie - 22 kV (podzemné)	1,0 m
transformačná stanica VN/NN stožiarová (od konštrukcie)	10,0 m
transformačná stanica VN/NN kiosková	bez ochranného pásma
vodovod, kanalizácia do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m
podzemné telekomunikačné vedenia (na každú stranu)	1,5 m
ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov	podľa platnej legislatívy
cesta III. triedy – mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce (na obe strany)	20 m od osi
ochranné pásmo cintorína (pohrebiska)	podľa platnej legislatívy
OP rýchlostnej cesty R3 (od osi krajného jazdného pruhu na obe strany)	100 m
OP letiska Martin	podľa platnej legislatívy
Sklabinský potok – od brehovej čiary	6 m
Ostatné vodné toky – od brehovej čiary	4 m
Lesné pozemky (od okraja lesa)	50 m

Ochranné pásma plynovodov

Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu alebo iného plynárenského zariadenia, vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia:

- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,

- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,

Bezpečnostné pásma plynovodov

Bezpečnostné pásma sú určené na zamedzenie alebo na zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií plynárenských zariadení alebo odborných plynových zariadení a na ochranu života a zdravia osôb a majetku.

Bezpečnostné pásmo je priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia:

10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve

a na nezastavanom území,

- 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,
- pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, prevádzkovateľ distribučnej siete určí bezpečnostné pásma v súlade s technickými požiadavkami.

Ochranné pásmo cintorína

- obec si môže vo VZN určiť šírku ochranného pásma, pravidlá povoľovania a umiestňovania budov a stavieb so zreteľom na pietny charakter pohrebiska a môže ustanoviť činnosti, ktoré budú v ochrannom pásme počas pohrebu zakázané (*novela zákona č.131/2010 o pohrebníctve, 2019*)

Ochranné pásma vodných tokov

- ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Sklabinský potok - v šírke 6 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a ochranné pásmo - min. 4 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne, v zmysle platného zákona o vodách (v súčasnosti zákon č.364/2004 Z. z. - §49) ako aj príslušných noriem (v súčasnosti STN 75 2102),
- v ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami, škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí,
- taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity,
- pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky súlade s platným zákonom o vodách; pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významných vodných tokoch sú pozemky min.10 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze a pri drobných vodných tokoch min. 5 m od brehovej čiary (pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma).

Ochranné pásma letiska

Z ochranných pásiem Letiska Martin vyplývajú pre k. ú. Dražkovce nasledovné obmedzenia:

- výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy (vrátane stavebných a iných mechanizmov), porastov a pod. je stanovené :
 - ✓ ochranným pásmom prechodových plôch s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 416,90 – 460,00 m n. m. Bpv, pričom obmedzujúca výška stúpa v skole 1:7 /14,3%/ v smere od letiska,
 - ✓ ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 460,00 m n. m. Bpv
 - ✓ ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 419,42 – 499,06 m n. m. Bpv., pričom obmedzujúca výška stúpa v sklone 1:40 /2,5%/ v smere od letiska,
 - ✓ ochranným pásmom kužeľovej plochy s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 460,00 – 487,63 m n. m. Bpv., pričom obmedzujúca výška stúpa v skole 1:25 /4%/ v smere od letiska,
- ďalšie obmedzenia sú stanovené ochranným pásmom zo zákazom stavieb a to:
 - ✓ ochranné pásmo prevádzkových plôch letiska
 - ✓ ochranným pásmom záujmového územia letiska - je stanovené ako plocha výhľadovo využiteľná na výstavbu letiskových objektov a zariadení,
 - ✓ ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN,
 - ✓ ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám,
 - ✓ vonkajším ornitologickým ochranným pásmom,
 - ✓ vnútorným ornitologickým pásmom.
- vzhľadom na fakt, že sa jednotlivé OP prelínajú, záväznou výškou pre konkrétny priestor je výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou - nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez súhlasu Dopravného úradu.

Ochranné pásma sú vymedzené v súlade so súčasne platnými zákonmi, vyhláškami a nariadeniami v znení neskorších predpisov, v súčasnosti (r.2021), napr.:

- zákon č. 49/2002 Z. z.- pamiatkový zákon, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v znení neskorších predpisov – OP cintorína,

- zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov - ochranné a bezpečnostné pásma energetických zariadení,
- zákon č. 251/2012 Z. z. - ochranné a bezpečnostné pásma plynárenských zariadení,
- zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch – OP lesných pozemkov,
- zákon č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov a STN 752102 – OP vodných tokov,
- zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v znení neskorších predpisov - pásma ochrany vodovodných a kanalizačných potrubí,
- vyhláška č. 35/1984 Zb. - cestné ochranné pásma,
- vyhláška č.211/2005 Z. z. - zoznam vodohospodársky významných tokov,
- zákon č. 351/2011 Z. z. - o elektronických komunikáciách
- geologický zákon, vyhláška o radóne, a iné.

Jestvujúce a navrhované nadradené trasy a zariadenia dopravy, produktovodov, energetiky, spojov a pod. a väzba obce na ne

Obec Dražkovce a jej katastrálne územie sa nachádza v urbánnej krajine, v ktorej nie je osamotené, ale je obklopené inými katastrálnymi územiami s ktorými je prepojené jednak krajinou štruktúrou, ale hlavne dopravnou a technickou infraštruktúrou. Pri riešení ÚPN-O boli rešpektované existujúce a navrhované technické diela, vrátane ich ochranných pásiem:

- ✓ rýchlostnú cestu R3 vo výhlade s ochranným pásmom,
- ✓ diaľkové telekomunikačné káble,
- ✓ cestu III. triedy III/2145.

B.11 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

B.11.1 ZÁUJMY OBRANY ŠTÁTU

V riešenom území obce sa z hľadiska záujmov obrany štátu nenachádza žiadny objekt ani komunikácia.

B.11.2 ZÁUJMY POŽIARNEJ OCHRANY

Obec Dražkovce má novú hasičskú zbrojnicu, umiestnenú v samostatnej budove, pri športovom areáli, postavenú v r.2016.

V obci je dobrovoľný hasičský zbor, ktorý zabezpečuje požiarnu ochranu v obci, ako aj Hasičský a záchranný zbor z Martina. Zdrojom požiarienej vody je Sklabinský potok, potok Kalník a studne.

V prípade potreby, je riešená požiarna ochrana objektov v obci - odberom vody zo Sklabinského potoka a potoka Kalník v zmysle platnej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška MV SR č.699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov v znení neskorších predpisov).

B.11.3 OCHRANA PRED POVODŇAMI

Obec má spracovaný plán povodňovej ochrany z r.2015 – Povodňový plán záchranných prác obce, ktorý bol spracovaný v súlade s Metodickým pokynom ObÚ Martin č.3/2011.

Pre riešené katastrálne územie nie sú v súčasnosti k dispozícii povodňové mapy - mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňového rizika. V Slovenskej republike zabezpečuje vyhotovovanie máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika správca vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je v súčasnosti Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica. Nakoľko pre všetky vodné toky nebol doteraz určený rozsah inundačného územia, pred výstavbou v lokalitách, situovaných v bezprostrednej blízkosti vodných tokov, bude potrebné vypracovať hladinový režim tokov a následne vlastnú výstavbu situovať mimo zistené inundačné územie nad hladinu Q_{100} - ročnej veľkej vody, resp. stanoviť ochranu riešeného územia vodohospodárskou stavbou, reguláciou alebo ohradzovaním vodného toku. Projektovú dokumentáciu navrhovanej ochrany, ktorej súčasťou bude hydrotechnický výpočet so zistením hladiny pri Q_{100} , je potrebné prerokovať a odsúhlasiť so správcom vodného toku.

Vzhľadom na možné prívalové dažde a povodne v rámci zastavaného územia obce je potrebné rešpektovať pri rozvoji územia:

- aktuálne znenie zákon č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami
- Povodňový plán záchranných prác obce, 2015
- výstupy zo "Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy", 2014 a 2018
- dodržiavať platné technické normy pri návrhu technických riešení - pri ich návrhu vychádzať z aktuálneho znenia zákona o ochrane pred povodňami (v súčasnosti zákon č.7/2010 Z. z.)

ÚPN-O navrhuje opatrenia na spomaľovanie odtoku povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia:

- realizovať ekostabilizačné prvky (zasakovacie pásy) v extraviláne ako protipovodňové opatrenie a ako verejnoprospešné stavby,
- dodržať ochranné pásma tokov pre opravy, údržbu a povodňovú aktivitu v zmysle platných právnych predpisov,
- pre objekty situované v blízkosti vodných tokov, kde nebol doposiaľ určený rozsah zaplavovaného územia, je potrebné vypracovať a doložiť hydrotechnické posúdenie - hydrotechnický výpočet na prietok Q_{100} - ročnej veľkej vody a následne vlastnú výstavbu umiestniť nad hladinu Q_{100} , mimo zistené inundačné územie a v prípade potreby na náklady investora zabezpečiť protipovodňovú ochranu daného územia ešte pred zahájením výstavby
- zadržať dažďovú vodu v území v čo najväčšej možnej miere zasakovaním, využívať pri tom inovačné technológie a postupy zabezpečujúce vsakovanie,
- spevnené plochy (parkoviská) realizovať s priepustnými povrchmi
- stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd osádzať s úrovňou prízemí min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov
- zamedziť orbám až na hranicu vodných tokov – stanoviť pás ktorý by ostal ako TTP alebo brehový porast
- vykonať opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia vodných tokov

Ďalej je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky:

- pre prirodzené meandrovanie tokov
- komplexné riešenie odtokových pomerov a spomaľovanie odtoku povrchových vôd z územia, v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
- obmedzenie vypúšťania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov - v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený oproti stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.)
- podporu inovačných postupov a technológií, zabezpečujúcich vsakovanie dažďovej vody do územia
- budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce, stavby protipovodňovej ochrany zaradiť medzi verejnoprospešné stavby

B.12 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPARENÍ

(*zdroj: KEP, spracovateľ: Ing. M. Baláž PhD. a kol., 2020)

B.12.1 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

Základným dokumentom ochrany prírody je Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku (schválená uznesením vlády č. 231, ktorú následne odsúhlasila Národná rada Slovenskej republiky v júni 1997). Program na jej plnenie je premietnutý do Akčného plánu pre implementáciu Národnej stratégie ochrany biodiverzity na Slovensku (uzn. vlády SR č. 515/1998 zo dňa 4.8.1998), ktorý je v konkrétnych úlohách zapracovaný do plánu hlavných úloh ŠOP SR. Strategické úlohy organizácie do roku 2015 obsahuje Stratégia rozvoja Štátnej ochrany prírody SR s výhľadom do roku 2023 (schválená uzn. OPM č. 194/2005 z 15.12.2005), koncepčným materiálom ochrany prírody a krajiny je Koncepcia ochrany prírody a krajiny (schválená uzn. vlády SR č. 471 z 24.5. 2006).

Územná ochrana prírody

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa riešené územie nachádza v 1. stupni ochrany, a nenachádzajú sa v ňom žiadne osobitne chránené časti prírody a krajiny.

- Mokrade regionálneho a lokálneho významu

Podľa databázy Centra mapovania mokradí Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny (SZOPK-Slobodník & Kadlečík 2000) sa v záujmovom území a v jeho blízkosti nevyskytujú mokrade regionálneho významu ani lokálneho významu.

- Ochranné lesy

V riešenom území nie sú evidované žiadne ochranné lesy vyhlásené rozhodnutím orgánu štátnej správy lesného hospodárstva podľa zákona o lesoch, v súčasnosti zákon č. 326/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov.

- Ochrana drevín

V riešenom území nie sú evidované žiadne chránené stromy, chránené v zmysle § 49 zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

NATURA 2000

Sústavu NATURA 2000 tvoria:

- **chránené vtáčie územia (CHVÚ)**, riešené územie – obec Dražkovce nie je súčasťou chráneného vtáčieho územia
- **územia európskeho významu (ÚEV)**, riešené územie – obec Dražkovce nie je súčasťou územia európskeho významu

B.12.2 ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je v zmysle zákona č. 506/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá, zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Prvky ÚSES tvoria ekologickú sieť pozitívne pôsobiacich prvkov v krajine tak, aby vzdialenosť medzi jednotlivými prvkami siete bola čo najmenšia. Súčasťou návrhu ÚSES je aj formulovanie návrhov manažmentových opatrení. Cieľom návrhu manažmentových opatrení je zachovanie, alebo zlepšenie kvality biotopov v rámci prvkov ÚSES pomocou aktívnych manažmentových opatrení ako napr. (Paudišová et al. 2007):

- kosenie, pasenie,
- odstránenie náletu drevín,
- odstraňovanie invázných druhov,
- revitalizácia úseku vodného toku,
- rámcový návrh druhového zloženia lúk a zásady zakladania porastov, rámcový návrh druhového zloženia drevín pre výsadby a zásad zakladania porastov pre novo navrhované prvky ÚSES typu lesov a NDV,
- návrh ekoduktov a podchodov pre organizmy, opatrenia na elimináciu vybraných bariérových prvkov.

Pre okres Martin bol v r. 2014 spracovaný Regionálny územný systém ekologickej stability, SAŽP, Banská Bystrica, ktorý v zmysle požadovanej metodiky analyzuje a hodnotí stav územného systému ekologickej stability a formuluje návrhy ochrany územia a návrhy ekostabilizačných opatrení.

Takmer celé katastrálne územie obce je premenené na poľnohospodársku pôdu s veľkoplošnými blokmi ornej pôdy. Chýbajúce ekostabilizačné prvky, lesy, líniové výsadby stromov a krov, remízky či solitérne stromy, radia Dražkovce medzi obce Turca s veľmi nízkou ekologickou stabilitou. V rámci ÚPN-O bol vypracovaný Krajinný ekologický plán obce dražkovce, ktorý obsahuje aj návrh miestneho územného systému ekologickej stability (M-ÚSES). Prvky M-ÚSES boli zahrnuté do návrhu funkčného využívania územia v ÚPN-O - doplnením prvkov ÚSES v krajine podľa návrhu sa ekologická stabilita územia zvýši.

B.12.2.1 Nadradené prvky ÚSES

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 v článku č. 5. z oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinej štruktúry sa píše :

- rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V osobitne chránených územiach, v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET (národná ekologická sieť) a v biotopoch osobitne chránených a ohrozených druhov bioty zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

Do kostry ÚSES bol premietnutý záväzný dokument **ÚPN VÚC Žilinského kraja**, vrátane všetkých jeho platných zmien a doplnkov. Pre k. ú. Dražkovce uvádza nasledovné prvky ÚSES:

- Biokoridor regionálneho významu územie **Trebstovo - Záborie** (terestrický), ID 6/27

Charakteristiky prvkov RÚSES zo schváleného dokumentu RÚSES okresu Martin (SAŽP, 2014), sú identické s RÚSES v ÚPN VÚC Žilinského kraja s rozdielom v číslovaní:

- Biokoridor regionálneho významu **RBk 10 Trebstovo – Záborie**

Kategória: regionálny biokoridor

Príslušnosť k. ú.: Trebstovo, Turčiansky Peter, Košťany nad Turcom, Bystrička, Dolný Kalník, Horný Kalník, Turčianske Jaseno, Záborie

Dĺžka, výmera: dĺžka v riešenom území 11,7 km, výmera 528 ha

Charakteristika: terrestrický biokoridor prepájajúci celky Veľká Fatra a Lúčanská Fatra cez husto osídlenú Turčiansku kotlinu. Z ekotónu Lúčanskej Fatry vedie pozdĺž miestnych tokov so zachovalými jelšovými brehovými porastmi, krovité a vysokobylinné porasty na priľahlých zamokrených plochách okolo sídiel Trebstovo, Turčiansky Peter a Košťany, križuje nadregionálny biokoridor Turiec, pokračuje cez poľnohospodársku krajinu s vyšším zastúpením lúk, menších lesíkov a nelesnej drevinovej vegetácie v okolí oboch Kalníkov a Turčianskeho Jasena a napája sa na ekotón Veľkej Fatry v oblasti Záboria. Predstavuje jeden

z mála možných relatívne bezpečných prechodov väčších stavovcov cez Turčiansku kotlinu mimo zastavané územia.

Ohrozenia, konfliktne uzly:

- výstavba a oplocovanie pozemkov v trase biokoridoru,
- zmena obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy,
- znečisťovanie, najmä v blízkosti sídiel
- šírenie invázných druhov.

Konfliktné uzly:

- hustá sieť dopravnej a technickej infraštruktúry – cesty, železnica, elektrické vedenia,
- plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R3.

Ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- cielene udržiavať pestrú krajinnú štruktúru,
- v priestore biokoridoru obmedziť výstavbu a oplocovanie pozemkov,
- trvalo udržateľne obhospodarovanie, rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
- doplniť výsadby nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, ale i v okolí poľných ciest, remízok v poliach v trase biokoridoru,
- odstraňovať invázne druhy
- zmierniť bariérový efekt existujúcej aj navrhovanej dopravnej infraštruktúry realizáciou technických opatrení zabezpečujúce priechodnosť a funkčnosť biokoridoru (podchody, navádzacie zábrany, odstraňovanie bariér),
- pri výstavbe vodovodov a kanalizácií zmierniť dopady realizáciou technických opatrení zabezpečujúcich priechodnosť a funkčnosť biokoridoru,

✓ Genofondové lokality (GL)

Medzi ekostabilizačné prvky zaraďujeme predovšetkým genofondové lokality (GL). Výber regionálnych genofondových lokalít vychádza z RÚSES okresu Martin (SAŽP, 2014):

▪ GL 139 Dražkovce – Klíny

ktorá je charakterizovaná ako čiastočne narušený zvyšok dubohrabiny charakteru remízky na svahu terasy s výskytom zodpovedajúcich druhov bylín (o. i. *Scilla bifolia*). Zasahuje do riešeného územia len čiastočne, časť sa nachádza v k. ú. Dolný Kalník. Táto lokalita sa nachádza vo svahu nad intravilánom, ktorý je porastený náletovými drevinami v rôznom štádiu prechodu k zapojenému lesu s bohatou vrstvou krov. V stromovej vrstve sa vyskytujú prevažne dub letný (*Quercus robur*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), v krovinovej vrstve prevažujú hlohy (*Crataegus* sp.), častá je aj baza čierna (*Sambucus nigra*).

▪ GL 140 Bôry

ktorá je charakterizovaná ako medza so zachovalým spoločenstvom mezofilných druhov rastlín v podraсте starých dubov a zasahuje aj do susedného k. ú. Dolný Kalník. Plocha má v tejto oblasti mimoriadny význam práve výskytom starých jedincov duba letného (*Quercus robur*), ktoré sú jednak zdrojom genetického materiálu – semien tejto dreviny ako aj vytvorením životného priestoru celej škále organizmov viazaných na duby, staré stromy a stromovité dreviny vôbec, keďže takýto typ biotopu je v riešenom území ojedinelý.

B.12.2.2 Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) - NÁVRH

Najvýznamnejšou hierarchickou úrovňou ÚSES z hľadiska priameho vplyvu na krajinu je miestny ÚSES. Časť prvkov je vyčlenených aj v južnej časti, ktorou prechádza regionálny biokoridor. Ten by mal vo všeobecnosti plniť funkciu biokoridoru v širšom regióne, no z hľadiska miestneho systému ekologickej stability je vhodné začlenenie prvkov nachádzajúcich sa aj v tejto časti, zohľadnenie ich ekologickej funkcie aj v rámci miestnych pomerov a ich cielený manažment z hľadiska vytvorenia funkčného miestneho systému ekologickej stability. Vychádzajúc z terénneho prieskumu, prírodných podmienok a využívania územia navrhujeme v riešenom území v lokalitách s vysokou krajinoekologickou hodnotou tieto prvky:

- 2 biocentrá miestneho významu,
- 8 biokoridorov miestneho významu,
- 7 interakčných prvkov miestneho významu.

➤ Navrhované biocentrá miestneho významu

MBc 1: Les na juhovýchode katastra.

Biocentrum je tvorené jediným lesom na lesných pozemkoch v katastrálnom území. Jeho drevinové zloženie aj štruktúra je síce oproti pôvodnému výrazne zmenené, napriek tomu však v odlesnenej krajine predstavuje významné útočisko živým organizmom viazaným na les a potenciál pre budúci výskyt ekologicky hodnotných lesných spoločenstiev. Biocentrum je súčasťou regionálneho biokoridoru, pričom umocňuje jeho funkciu a dopĺňa ju ako biocentrum na miestnej úrovni. Ide o pomerne mladý les tvorený prevažne ihličnatými drevinami. Vzhľadom na celkový nedostatok súvislejších lesných porastov v riešenom území tvorí aj napriek zmenenému drevinovému zloženiu, významné refúgium pre celé spektrum organizmov viazaných na lesné prostredie a stromovité dreviny vôbec. Biocentrum ako celok tak významne prispieva k zvýšeniu biodiverzity aj

ekologickej stability v území, ako aj k zlepšeniu mikroklimy a kvality ovzdušia, či zmierňovaniu klimatických extrémov v jeho bezprostrednom okolí...V súčasnosti je biocentrum v zásade osamotené uprostred odlesnených poľnohospodárskych pozemkov, preto navrhujeme využiť existujúcu nelesnú drevinovú vegetáciu ako i danosti krajiny a prepojiť ho biokoridormi s ďalšími prvkami MÚSES a vytvoriť tak ekologicky funkčnejšiu krajinu (biokoridor MBk2 a MBk4 ho spájajú s MBk1 a tým aj so zvyškom katastra).

MBc 2: Lesík na východe katastra, v tesnom susedstve intravilánu.

Biocentrum je tvorené porastom NDV - menším sukcesným lesíkom, ktorý sa rozprestiera na svahu na juh od intravilánu. Spolu s hospodárskym lesom, tvoriacim MBc1 sú v riešenom území jedinými súvislejšími drevinovými porastami plošne relatívne väčšieho rozsahu. Jedná sa zatiaľ o mladý, vznikajúci les, napriek tomu však v odlesnenej krajine predstavuje významné útočisko pre celé spektrum organizmov viazaných na lesné prostredie alebo na stromovité dreviny vôbec, RÚSES okresu Martin (2014) ho radí medzi genofondové lokality (GL 139). Časťou biocentra je aj zarastajúci pasienok, vytvárajúci na svahu nad obcou spolu s lesíkom prirodzený celok. Vzhľadom na to, že v súčasnosti už zarastá drevinami alebo ruderálnou vegetáciou, navrhujeme nechať ho úplne zarásť drevinami, čím sa dosiahne zväčšenie rozlohy lesíka a znásobia sa pozitívne funkcie drevinovej vegetácie, aj spevnenie svahu nad obcou. Biocentrum ako celok významne prispieva k zvýšeniu biodiverzity a ekologickej stability v území ako aj k zlepšeniu mikroklimy a kvality ovzdušia, zmierňovaniu klimatických extrémov a podobne, a vzhľadom na blízkosť intravilánu má priamy pozitívny vplyv na životné prostredie jeho obyvateľov. Stromy zároveň koreňmi stabilizujú svah nad obcou. V súčasnosti je biocentrum v zásade osamotené uprostred odlesnených poľnohospodárskych pozemkov, preto navrhujeme prepojiť ho s ďalšími prvkami MÚSES (prostredníctvom MBk5) a vytvoriť tak ekologicky funkčnejšiu krajinu.

➤ **Navrhované biokoridory miestneho významu**

MBk 1: Terestricko-hydrický biokoridor, ktorý je tvorený tokom potoka Silava a jeho brehovými porastami. Tok preteká aj cez regionálny biokoridor a je s ním teda priamo spojený. Potok Silava je v riešenom území malým potôčikom s neregulovanými brehmi. Jeho brehové porasty sú však v jeho južnej časti vyrúbané pozdĺž približne polovice toku. V rámci k. ú. sa nachádzajú len v severnej časti toku, aj to nie súvisle a po oboch brehoch. V bylinných fytoocenózach sa nájdu aj druhy mokradných spoločenstiev, prevažujú však nitrofilné druhy premiešané s lúčnymi, ako i burinnými druhmi, ktoré sem prenikajú z okolitých lúčnych porastov a polí. Predpokladá sa, že v okolí potoka Silava v minulosti rástol hodnotný tzv. tvrdý lužný les. Drevinové zloženie porastov je oproti prirodzenému zmenené, dominujú vrby z okruhu vrby bielej (*Salix alba* agg.), napriek tomu má už len svojou existenciou ako brehový porast nepopierateľnú ekologickú, biologickú aj krajinársku hodnotu.

Výsledkom navrhovaných opatrení je biokoridor s prirodzene meandrujúcim vodným tokom, prirodzene tvarovaným korytom a s čo najsúvislejšími brehovými porastami, doprevádzanými hodnotnou príbrežnou mokradnou vegetáciou. Brehové porasty drevín zatienením toku znižujú prehrievanie vody v teplých slnečných dňoch, znižujú výpar z hladiny a pomáhajú v zadržiavaní vody vo vyprahnutej agrárnej krajine. Prispievajú tiež k zlepšeniu mikroklimy, sú významnou súčasťou protierózných a protipovodňových opatrení, zlepšujú kvalitu ovzdušia a zároveň plnia estetickú funkciu. Biokoridor poskytne možnosť migrácie ako i priestor na úkryt, hniezdenie a potravné možnosti pre širokú škálu organizmov.

MBk 2: Terestrický biokoridor v juhovýchodnej časti katastra, tvorený pásom nelesnej drevinovej vegetácie na pasienku a príľahlými TTP. V rámci odlesnenej a sčasti oplotenej krajiny by spájal MBc1 s MBk1 a následne ďalšími prvkami MÚSES a vytvoril biokoridor smerom k juhozápadnej časti katastra. Zároveň by prispel k úspešnejšiemu fungovaniu regionálneho biokoridoru.

Keďže v tejto časti katastra sa prevažne nachádza veľkabloková poľnohospodárska pôda, s využitím už existujúceho porastu väčších drevín, vytvorí tento biokoridor spojnicu medzi jednotlivými prvkami MÚSES a umožní prechod aj väčších živočíchov vo východo-západnom smere. Už existujúci pás drevín nesiahá až po les (MBc1), ani k vodnému toku (MBk1), preto navrhujeme v týchto častiach dreviny dosadiť tak, aby vznikol súvislý drevinový pás. Plocha pasienku bola v čase výskumu ohradená oplôtkom. Zvolili sme trasu biokoridoru na tomto pozemku, nakoľko práve v tejto časti už existuje súvislý pás vyššej drevinovej vegetácie, ktorá je v riešenom území zriedkavá, pričom sme líniu biokoridoru viedli najkratšou spojnicou medzi porastom NDV a lesom a tiež porastom NDV a tokom Silavy. Porast drevín navrhujeme rozšíriť na zabezpečenie plnej funkčnosti biokoridoru aj v čase pasenia dobytká na ploche pasienku. Aby však bol biokoridor plne funkčný, je potrebné aspoň na časť roka odstrániť oplôtky, a zároveň nevytvárať žiadne iné bariéry v línii biokoridoru a prispôbiť plochu pasienka tak, aby nebol znemožnený prechod väčších zvierat cez biokoridor.

Drevinová vegetácia medzi blokmi hospodárskej pôdy pôsobí ekostabilizačne a zároveň poskytuje živočíchom možnosť bezpečnejšieho pohybu, úkryt, hniezdenie a potravné možnosti a celkovo priestor na život.

Výsledkom navrhovaných opatrení by mal byť biokoridor tvorený zapojeným porastom rôznovekej drevinovej vegetácie so zložením čo najbližšie k prirodzenému zloženiu, poskytujúci priestor na migráciu a život pre rôzne druhy organizmov.

MBk 3: Navrhovaný nový terestrický biokoridor v juhovýchodnej časti katastra, tvorený pásom aktuálne odlesnenej pôdy na hranici dvoch polí a pásom TTP na hranici polí a lúky. V rámci odlesnenej krajiny by nadviazal na biokoridory MBk2 a MBk1, s cieľom vytvoriť prechod pre živočíchy v tejto časti katastra v smere východ-západ. Zároveň by pomohol k úspešnejšiemu fungovaniu regionálneho biokoridoru. V línii biokoridoru je potrebné dosadiť stanovištne vhodné, pôvodné dreviny.

Výsledkom navrhovaných opatrení by mal byť biokoridor tvorený zapojeným porastom rôznovekej drevinovej vegetácie so zložením čo najbližšie k prirodzenému zloženiu. Jeho účelom je poskytnúť priestor na pohyb, útočisko a celkovo priestor na život pre rôzne druhy organizmov, čím zvýši biodiverzitu územia. Zároveň rozčlení ekologicky nestabilnú veľkoblokovú poľnohospodársku pôdu na ekologicky stabilnejšiu. Nakoľko sčasti vedie popri cyklotrase, spríjemní prechod touto časťou územia prechádzajúcim turistom (ochrana pred horúčavou, estetická funkcia a pod.).

MBk 4: Navrhovaný nový terestrický biokoridor v juhovýchodnej časti katastra, tvorený zatiaľ odlesnenými pásmi medzi veľkoblokovou poľnohospodárskou pôdou. Vedie popri poľných cestách. Jedná sa o biokoridor, ktorý by v rámci odlesnenej krajiny dopĺňal sieť MÚSES, s ktorým prepája MBc1 aj dva interakčné prvky.

Výsledkom opatrení by mal byť vznik súvislého pásu rôznovekej drevinovej vegetácie medzi blokmi hospodárskej pôdy, výhľadovo vrátane starých stromov, so zložením čo najbližšie k prirodzenému zloženiu. Biokoridor zároveň predĺži hodnotný dubový porast (MIP1).

Účelom biokoridoru je poskytnúť priestor na pohyb a celkovo priestor na život pre rôzne druhy organizmov, biokoridor zvýši ekologickú stabilitu i biodiverzitu územia.

MBk 5: Navrhovaný nový terestrický biokoridor, prepájajúci MBc2 s MBk4 s južnou časťou katastra. Je tvorený pásom pôdy na veľkoblokovom TTP, sčasti porasteným hlavne krovitou NDV. Biokoridor je navrhnutý za účelom vytvorenia prepojenia prvkov MÚSES v strednej časti katastra, pričom je využitá už existujúca NDV.

Výsledkom opatrení by mal byť vznik súvislého pásu rôznovekej drevinovej vegetácie, so zložením čo najbližšie k prirodzenému uprostred veľkoblokovej hospodárskej pôdy. Účelom biokoridoru je poskytnúť priestor na pohyb a celkovo priestor na život pre rôzne druhy organizmov. Biokoridor takto prispeje k zvýšeniu biodiverzity. Zároveň zvyšuje ekologickú stabilitu riešeného územia.

MBk 6: Navrhovaný nový terestrický biokoridor v strednej časti katastra. Nadväzuje na MBk1 a prepája južnú časť riešeného územia so zvyškom katastra. Nakoľko je v území plánovaná výstavba rýchlostnej cesty R3, jej navrhovaná trasa spolu s existujúcou výstavbou vymedzujú možnosti vedenia biokoridoru. Trasa biokoridoru vedie rovnobežne s plánovanou rýchlostnou cestou, čím zároveň vytvorí aj protihlukovú a protiprachovú izolačnú bariéru, obzvlášť v časti lemujúcej intravilán. Bariérou k vzniku plynulého biokoridoru naprieč celým katastrom je ďalšia cestná komunikácia (cesta III. triedy č. 2145), ktorá križuje celú strednú časť katastra. Keďže biokoridor je navrhnutý za účelom prepojenia prvkov MÚSES v severojužnom smere, ktoré v území momentálne chýba, nie je možné ho viesť tak, aby túto cestu nepretínal. Ideálnym riešením by bolo vytvoriť ponad cestnú komunikáciu plnohodnotný a funkčný ekodukt s možnosťou prechodu živočíchov. Ako alternatívu voči uvedenému nákladnému riešeniu možno uviesť aspoň upozornenie vodičov na možný pohyb živočíchov a výrazné zníženie maximálnej povolenej rýchlosti v tomto úseku.

Výsledkom opatrení by mal byť vznik súvislého pásu rôznovekej drevinovej vegetácie, so zložením čo najbližšie k prirodzenému uprostred veľkoblokovej hospodárskej pôdy. Účelom biokoridoru je poskytnúť priestor na pohyb a celkovo priestor na život pre rôzne druhy organizmov, ako i zvýšiť ekologickú stabilitu riešeného územia. Vzhľadom na blízkosť obce bude zároveň slúžiť aj na zlepšenie životného prostredia obyvateľov.

MBk 7: Terestricko-hydrický biokoridor, ktorý je tvorený tokom Sklabinského potoka a jeho brehovými porastami. Sklabinský potok je v riešenom území na území obce regulovaný, mimo intravilánu sú brehy neregulované. V obci sú na okrajoch brehov v niektorých častiach vysadené dreviny, zapojené brehové porasty však v intraviláne chýbajú. Bylinná mokradná vegetácia sa vyskytuje na niektorých miestach v toku, na brehoch ide skôr o udržiavané trávniky. Mimo intravilánu sú brehové porasty väčšinou zapojené, tvorené prevažne vrbami z okruhu vrby bielej (*Salix alba* agg.). Drevinové druhové zloženie brehových porastov je síce oproti prirodzenému zmenené a málo diverzifikované, napriek tomu má ako brehový porast svoju nepopierateľnú ekologickú, biologickú aj krajinársku hodnotu. Mokradná bylinná vegetácia sa vyskytuje v menšej miere, častejšie je výskyt nitrofilných rastlín a bylín z okolitých lúčnych porastov ako i rudrálnych druhov. Pri toku sa začínajú šíriť invázne rastliny a na brehu sme zaznamenali aj skládku stavebného odpadu.

Výsledkom navrhovaných opatrení je biokoridor s – kde je to len možné, prirodzene meandrujúcim vodným tokom, prirodzene tvarovaným korytom a s čo najsúvislejšími brehovými porastmi, doprevádzanými hodnotnou príbrežnou mokradnou vegetáciou, poskytujúci možnosť migrácie ako i priestor na úkryt, hniezdenie a potravné možnosti pre širokú škálu organizmov. Možnosť meandrovania nezregulovanej časti koryta zmierňuje riziko záplav, obzvlášť pri tokoch, kde regulovaním dochádza k zrýchleniu prúdenia. Tam, kde to podmienky dovoľujú, odporúčame doplnenie drevín na brehy toku v obci. Brehové porasty zatienia vodnú hladinu, čím nebude dochádzať k zbytočnému prehrievaniu a výparu vody, prispievajú tiež k zlepšeniu mikroklímy a spevneniu brehov.

MBk 8: Navrhovaný nový terestrický biokoridor nadväzuje na MBk6 a MBk 7 a podieľa sa na vytvorení prechodu cez kataster v severojužnom smere. Tiahne sa severnou časťou katastra pomedzi odlesnené veľkoblokové poľnohospodárske pozemky až po hranicu k.ú., čím dopĺňa sieť MÚSES v severnej časti katastra. Biokoridor je navrhnutý za účelom vytvorenia prepojenia prvkov MÚSES a vytvorenia biokoridoru vedúceho cez územie katastra. Ako prvok s drevinovou vegetáciou významne prispeje k ekostabilite časti k.ú., v ktorej sa aktuálne takmer nevyskytujú dreviny. Vzhľadom na blízkosť letiska odporúčame výsadbu krovitej vegetácie. Výsledkom opatrení by mal byť vznik súvislého pásu krovitej vegetácie uprostred veľkoblokovej ornej pôdy. Biokoridor poskytne priestor na pohyb a celkovo priestor na život pre rôzne druhy organizmov.

➤ **Navrhované interakčné prvky miestneho významu**

MIP 1: Porast starých dubov na juhovýchode katastra. Plocha 0,3431 ha.

Interakčný prvok tvorí rozlohou malý, no ekologicky hodnotný porast starých dubov, ktorý leží na východnej hranici k.ú. a tiahne sa aj do vedľajšieho katastra obce Dolný Kalník. Ideálne by bolo vytvoriť prvok ÚSES spoločný v rámci oboch katastrov, prípadne výhľadovo ho prepojiť s MBc1. Táto lokalita je zaradená medzi genofondové lokality (*RÚSES okresu Martin, 2014*). Staré jedince dubov, ktoré tu rastú, sú zdrojom semien pre šírenie genofundu duba letného v tejto oblasti, uchovávajú genetický materiál stromov, ktoré v tejto oblasti rastú niekoľko storočí, a ako staré jedince stromov poskytujú v tejto oblasti vzácny priestor pre život množstva organizmov.

Vzhľadom na celkový nedostatok drevín, obzvlášť starých, v riešenom území tvorí významné refúgium pre celé spektrum organizmov viazaných na stromovité dreviny, dubiny, ako i staré stromy. Poskytuje im úkryt, potravné možnosti aj priestor na život. Porast starých dubov teda významne prispieva k zvýšeniu biodiverzity v území, zvýšeniu ekologickej stability ako aj k zlepšeniu mikroklimy a kvality ovzdušia a ďalším pozitívnym zmenám prostredia.

Výsledkom navrhovaných opatrení by malo byť zachovanie dubového porastu s možnosťou jeho rozšírenia do okolia a zároveň zabezpečenie continuity tak, aby postupne dorastali nové jedince dubov, ktoré by kontinuálne následne nahradili staré v prípade ich uhynutia.

V súčasnosti je MIP v zásade osamotené uprostred odlesnených poľnohospodárskych pozemkov, preto ho navrhujeme prepojiť biokoridorom MBk4 so sieťou MÚSES a vytvoriť tak ekologicky funkčnejšiu krajinu.

MIP 2: Skupinky väčších drevín okolo časti s názvom Dolina. Plocha 0,2329 ha.

V odlesnenej krajine predstavujú ekologicky významný prvok. Jedná sa o sčasti prirodzené dreviny, ale i ovocné stromy. V tejto časti sa vyskytuje aj stará hruška neobvyklých rozmerov, ktorá si určite zasluhuje pozornosť, zaslúžila by si aj vyhlásenie za chránený strom. Negatívom je porast ruderálnej vegetácie na okraji porastu.

Výsledkom navrhovaných opatrení by mali byť zachované skupinky rôznovekých drevín prirodzeného zloženia vrátane väčších stromov a porastu krov v podrade, ktoré budú plniť vysokú ekologickú a ekostabilizačnú funkciu v krajine, zvyšovať biodiverzitu aj krajinársku pestrosť. Zároveň poskytujú životný priestor a úkrytové možnosti pre širokú škálu organizmov a pozitívne vplyvajú na životné prostredie obyvateľov.

MIP 3: Podmáčaná lokalita v južnej časti katastra, ktorou preteká menší vodný tok. Plocha 1,2847 ha.

Na ploche sa síce nachádzajú aj zvyšky vlhkomilnej vegetácie, mokraď je však v súčasnosti degradovaná, nakoľko bola táto lokalita v minulosti intenzívne využívaná na napájanie dobytká (podnes zostali zachované pozostatky starých válovov), plocha je výrazne nitrifikovaná a vegetácia silne ovplyvnená. Veľkú časť zaberá práve nitrofilná a ruderálna vegetácia, prenikajú sem aj segetálne druhy zo susedných polí. Jedná sa o rozlohou najväčšiu mokradňú plochu v riešenom území, ktoré je v súčasnosti výrazne odvodnené. Mokrade ako také majú v krajine veľký význam, o to viac, že voda v agrárnej krajine je čoraz vzácnejšia. Preto bola aj napriek aktuálnemu stavu vegetácie na tejto ploche začlenená do kostry MÚSES. Ak sa podarí vhodným manažmentom dosiahnuť revitalizácia plochy, okrem zdroja vody plocha významne prispeje k zvýšeniu biodiverzity. V prípade pokusu o revitalizáciu mokrade, je na tejto lokalite možné zvoliť dve formy manažmentu – prvá s cieľom podporiť rozvoj bylinných mokradňých spoločenstiev, druhá s cieľom podporiť zarastenie plochy krovitými vrbami. Výsledkom navrhovaných opatrení by malo byť obnovenie nedegradovaného, druhovo bohatého mokradňého biotopu.

Nakoľko s globálnym otepľovaním, odlesňovaním, silnejším vetrom, zmenou klímy (dlhé obdobie sucha, striedané náhlými výdatnými dažďami) je krajina vystavovaná stále väčšiemu a dlhodobějšíemu suchu, je na mieste uvažovať o vodozádržných opatreniach. Preto je vhodnou alternatívnou možnosťou využitie tejto plochy na vytvorenie menšieho jazierka. Keďže sa plocha nachádza vo vonkajšom ornitologickom OP, pri vytvorení vodnej plochy je potrebné požiadať o súhlas Letecký úrad Slovenskej republiky. Vzhľadom na polohu tejto plochy a nakoľko by sa jednalo o relatívne malú vodnú plochu, nepredpokladáme, že by mohla zvýšiť prítomnosť vtákov v území natoľko, aby mali významný negatívny vplyv na prevádzku letiska. V okolí jazierka odporúčame výsadbu línie vhodných drevín (napr. vrbí).

MIP 4: Porast väčších drevín, tiahnuci sa v svahu za cintorínom. Plocha 0,1207 ha.

Plošný porast nelesnej drevinovej vegetácie, vrátane stromov väčších rozmerov, ktorá pôsobí ekostabilizačne a zvyšuje biodiverzitu aj krajinársku pestrosť v území. Porast sa nachádza na hranici k.ú., do riešeného územia zasahuje len jeho menšia časť, väčšia časť leží v susednom katastri.

Výsledkom navrhovaných opatrení by mal byť interakčný prvok, tvorený zapojeným porastom rôznovekej nelesnej drevinovej vegetácie so zložením čo najbližšie k prirodzeným lesom, pôsobiaci ekostabilizačne, zvyšujúci biodiverzitu poskytnutím priestoru na život pre rôzne druhy organizmov a zlepšujúci životné prostredie obyvateľov obce.

MIP 5: Podmáčaná lokalita s bylinnými fytoocenózami, ležiaca neďaleko Sklabinského potoka. Plocha 0,0802 ha. Jedná sa o menšiu, neoranú plochu, porastenú trstou obyčajnou (*Phragmites australis*). Je vhodnou lokalitou (zdroj potravy, úkryt, hniezdny biotop) pre organizmy viazané na tento typ biotopu, ktorý je v danom území jediný. Preto sme sa rozhodli zakomponovať ho do siete MÚSES ako interakčný prvok.

MIP 6: TTP, extenzívne obhospodarovaný pasienok, na časti plochy sa nachádza biotop národného významu Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky. Plocha 6,5635 ha.

Extenzívne obhospodarované TTP sa významnou mierou podieľajú na zvýšení biodiverzity a pestrosti krajiny štruktúry, preto sú tiež dôležitou súčasťou systému ekologickej stability. Tento biotop teda dotvára kostru MÚSES obce. Na ploche sa nachádza aj menšia podmáčaná časť s mokradňovou vegetáciou, využívaná ako napájadlo pre pasené zvieratá, následkom čoho je nitrifikovaná, ruderálne a nitrofilné rastliny sa nachádzajú aj v severnej časti pasienka, ktorá si takisto vyžaduje extenzívne prepásanie, aby došlo k obnoveniu hodnotných, pestrých pasienkových spoločenstiev.

MIP 7: Lokalita nadväzujúca na brehové porasty Sklabinského potoka, na ktorej je porast stromov rozšírený a s bohatým krovitým podrastom. Plocha 0,3809 ha. Poskytuje biotop širokej škále organizmov a je jedným z jediných fragmentov priestorovo štruktúrovaného drevinového porastu v území.

Výsledkom navrhovaných opatrení je interakčný prvok so súvislým viacetážovým drevinovým porastom, plniaci v odlesnenej krajine významnú ekologickú funkciu a poskytujúci životný priestor pre širokú škálu organizmov.

B.12.3 TVORBA KRAJINY A EKOSTABILIZAČNÉ OPATRENIA

Územné vymedzenie a ochrana biokoridorov, biocentier a interakčných prvkov zabezpečuje zachovanie a rozvoj druhej rozmanitosti rastlín a živočíchov v ich prirodzenom prostredí. Tým sa vytvára priestorový základ ekologickej stability plôch a línii v území. Udržanie a zvýšenie ekologickej stability územia a prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny je riešené návrhom nových ekostabilizačných prvkov a ekostabilizačných opatrení.

B.12.3.1 Návrh nových ekostabilizačných prvkov v k. ú. Dražkovce

Nakoľko katastrálne územie Dražkoviec dosiahlo pri hodnotení koeficientu ekologickej stability najnižší stupeň a patrí k ekologickej najmenej stabilným katastrom, je prakticky takmer neschopné odolávať rušivým vplyvom a je mimoriadne náchylné na narušenie extrémnymi činiteľmi a podobne. To vplýva nielen na prírodné prostredie a krajinu, ale negatívne ovplyvňuje aj život obyvateľov. Preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť zvýšeniu ekologickej stability tohto územia, k čomu prispújú ekostabilizačné opatrenia.

Nakoľko územie Dražkoviec tvorí z veľkej časti veľkoblková poľnohospodárska pôda, hlavne vo svahoch vzniká zvýšené riziko stekania vody po privalových dažďoch (erózia, v prípade obývaných častí riziko povodní). Preto navrhujeme v rizikových častiach vytvorenie zasakovacích pásov.

V riešenom území je výrazný nedostatok drevín. Navrhujeme ako ekostabilizačné prvky (EP) vysadiť porasty stanovištne vhodných pôvodných druhov drevín krajiny riešeného územia.

➤ **Zasakovacie pásy**

Ich hlavnou úlohou je chrániť pred vodnou eróziou a škodami spôsobenými vodou, nakoľko v odlesnenej krajine hrozí zvýšené riziko vodnej erózie povrchovým odtokom vody, prípadne riziko zaplavenia nižšie položeného územia povrchovou vodou v prípade náhleho topenia snehu alebo privalových dažďov. Ochranná funkcia zasakovacích pásov spočíva v premene povrchového odtoku vody na podpovrchový (vsiaknutie vody do pôdy).

Zasakovacie pásy tvoriace EP1-4 a EP6 by mali mať charakter pásu, vedúceho po vrstevnici, s trvalým vegetačným krytom - ideálne zapojeným drevinovým. Zasakovaciu schopnosť je možné zvýšiť vyhlbením vyššie popísaného pozdĺžneho rigolu alebo ryhy. Pásy budú slúžiť na stabilizáciu odlesnenej veľkoblkovej poľnohospodárskej pôdy, ochranu pred eróziou a celkové zvýšenie ekologickej stability v tejto časti katastra.

Ekostabilizačný prvok 1 a 4: Zasakovacie pásy na veľkoblkovom TTP vo svahu.

Ekostabilizačný prvok 2: Zasakovací pás na ornej pôde vo svahu. Prvok zahŕňa aj 3 plôšky, v súčasnosti neobhospodarované a porastené ruderálnou vegetáciou. Po porastení drevinami posilnia ekostabilizačný prvok, nebudú potrebovať údržbu a dreviny potlačia výskyt burín.

Ekostabilizačný prvok 3: Zasakovací pás na ornej pôde vo svahu.

Ekostabilizačný prvok 5: Zasakovací pás nad poľnou cestou, pod svahom, ktorý sa nachádza bezprostredne nad intravilánom. Pás vedie popod svah nachádzajúci sa nad domami, ponad poľnú cestu, s trvalým vegetačným krytom, aj zapojeným drevinovým. Odporúčame zvýšiť vodozadržnú a zasakovaciu schopnosť vyhlbením pozdĺžneho rigolu alebo ryhy, v ktorom by sa zhromažďovala povrchovo stekajúca voda. Pás bude slúžiť na stabilizáciu pôdy, ochranu pred eróziou a prípadnými zosuvmi pôdy, ochranu pred privalovými vodami stekajúcimi zo svahu a celkové zvýšenie ekologickej stability. Prirodzene dreviny v tesnom susedstve intravilánu

poskytnú obyvateľom obce aj ďalšie výhody (zlepšenie mikroklimy, zlepšenie čistoty ovzdušia, tieň v snežnej páľave, príjemné prostredie pri prechádzkach v bezprostrednom okolí obce a pod.) .

➤ **Aleje stromov pozdĺž ciest**

Porasty drevín popri cestách slúžia ako protihluková a protiprachová bariéra. Zároveň spĺňajú funkciu vetrolamov a tým aj zmenšenia tvorby snehových závejov. Pri zníženej viditeľnosti (hmla, tzv. biela tma pri hustom snežení a pod.) slúžia ako orientačné body, upozorňujúce šoférov, kadiaľ vedie cesta. Podľa niektorých štúdií šoféri podvedome jazdia na cestách lemovaných stromami alebo inými prvkami pomalšie, čím sa znižuje nehodovosť. Prepojením na prvky MÚSES vzniknú funkčnejšie útočiská pre živé organizmy a celkovo ekologicky funkčnejšia krajina. Zároveň sú estetickým doplnkom krajiny pre domácich obyvateľov a zatriaktívnia ju aj pre prechádzajúcich turistov a cykloturistov. Aleje navrhujeme aj pozdĺž poľných ciest, z ktorých mnohé sú už dnes aktívne využívané cykloturistami a môžu tento región ešte zatriaktívniť, nielen esteticky, ale poskytnú aj ochranu pred letnou páľavou, vetrom prípadne dažďom. V prípade poľných ciest môžu byť aleje doplnené aj lavičkami, ktoré budú výzorom korešpondovať s účelom a charakterom krajiny a podporia využitie krajiny v prospech mäkkých foriem turizmu.

Ekostabilizačný prvok 6: Alej okolo poľnej cesty využívanéj cyklistami pri krátkych cyklovýletoch z Martina do okolia. Cesta vedie po hrebenku po južnej hranici katastra (kde na kúsku zachádza aj za hranicu katastra) a juhozápadnej hranici katastra.

Ekostabilizačný prvok 7: Alej vo svahu okolo poľnej cesty od hrebenka (EP6) po tok potoka Silava (MBk1).

Ekostabilizačný prvok 11: Alej okolo poľnej cesty, ktorá vedie od EP13 k EP19, pričom križuje MBk8.

Ekostabilizačný prvok 12: Alej okolo poľnej cesty, vedúca od EP13 k hranici katastra, je spojená s MBk8. Na západ od cesty, medzi cestou a pasienkom sa nachádza širší pás bylinného porastu, niekoľko náletových drevín a na jednom mieste aj plošne väčšia skupinka drevín. Práve širší pás medzi cestou a pasienkom poskytuje vhodný priestor na výsadbu drevinovej vegetácie, ktorá sama osebe bude plniť ekostabilizačnú funkciu, pre vytvorenie aleje môže byť doplnená aj pásom z druhej strany poľnej cesty.

Všetky štyri EP budú ako drevinové aleje medzi veľkoobjemovými poľnohospodársky využívanými pozemkami (polia, lúky) plniť veľa pozitívnych funkcií, medzi iným pôsobiť ekostabilizačne, stabilizovať pôdu, zadržiavať vodu, zlepšovať mikroklimu, zmierňovať klimatické extrémny, poskytovať životný priestor pre predátory likvidujúce škodcov poľnohospodárskych plodín...

Ekostabilizačný prvok 8: Alej okolo asfaltovej cesty. Okolo tejto cesty sa dreviny takmer nevyskytujú, v určitom úseku boli vyrúbané. Aby alej plnila svoju ekostabilizačnú funkciu a dokázala odolávať rizikovým faktorom, je potrebné, aby bola vysadená zo stanovištno vhodných, pôvodných drevín (čiže napr. nevysádzať v oblasti nepôvodný smrek). Je vhodné doplniť dreviny okolo cesty tak, aby vznikla súvislá alej, ideálne s krovitým podrastom, ktorý zabráni šíreniu burinných druhov, čím si plocha bude vyžadovať menej intenzívny manažment a kry tiež posilnia úlohu vetrolamu a v zime budú cestu chrániť pred tvorbou snehových závejov. EP nadväzuje na MBk6; chvíľu prebieha paralelne popri MBk1 - v tomto úseku sa naskytá pomerne široký priestor pre rast drevín v menšom svahu medzi cestou a poľom (z druhej strany je niekoľko metrov od cesty drevinový brehový porast Silavy). EP je prepojený aj s MbK4 a MBk3, čím vytvára spojnicu ekologickej siete riešeného územia. Cesta, okolo ktorej sa alej nachádza, je aktívne využívaná oficiálna cyklotrasa v rámci Cyklostratégie Žilinského samosprávneho kraja, výsadba aleje bude mať teda prínos aj pre rozvoj turistiky v regióne.

Ekostabilizačný prvok 9: Alej okolo poľnej cesty, ktorá prebieha ponad MBc2, medzi MBk5 a MBk6. Trasa je aktívne využívaná cyklistami. V častiach, kde cesta vedie popri lesných spoločenstvách postačí výsadba na odlesnenej – juhozápadnej strane cesty. Drevinová alej vo svahu nad veľkoblukovým TTP bude pôsobiť ekostabilizačne. Dreviny v krajine zároveň budú vykonávať aj ďalšie pozitívne funkcie drevinovej vegetácie napr. zlepšovať mikroklimu, zmierňovať klimatické extrémny a vytvoria príjemné prostredie pre cyklistov, turistov a vzhľadom na blízkosť s obcou aj pre krátke prechádzky obyvateľov obce... Môže byť doplnená lavičkami, ktoré svojim vzhľadom budú korešpondovať s prostredím a vhodne doplnia jej potenciál na rekreačné aktivity. Na konci EP sa nachádza trojuholníkovitý ostrovček TTP ohraničený cestami, v súčasnosti porastený bylinnou vegetáciou a náletovými drevinami. Z dôvodu zvýšenia prítomnosti drevín v odlesnenej krajine navrhujeme využiť aj túto plochu na výsadbu prirodzených, stanovištno vhodných drevín. Je pritom potrebné dbať na to, aby mali stromy dostatok priestoru aj po vyrastení, na danú plochu vyjde približne 3-5 stromov. Plocha môže byť naďalej porastená travinou vegetáciou, ak je priestor na jej kosenie prípadne občasné prepásanie. Rovnako je možné plochu využiť na výsadbu okrasných bylín. Pozor však na prítomnosť invázných druhov, obzvlášť na tejto ploche, ktorá priamo susedí s voľnou krajinou je potrebné dbať na to, aby neboli vysádzané druhy s inváznymi vlastnosťami. Ak plocha nebude kosená, ani inak udržiavaná, je predpoklad jej postupného zarastania ruderálnymi druhmi, preto môže byť podrast stromov ponechaný na zarastenie krami, ktoré zabezpečia jeho bezúdržbovosť.

Ekostabilizačný prvok 10: Alej okolo asfaltovej cesty III. triedy III/2145. V súčasnosti sa dreviny okolo tejto cesty vyskytujú len sporadicky. Keďže sa jedná o hlavnú cestu v tesnej blízkosti intravilánu, dreviny budú okrem iných funkcií slúžiť ako protihluková a protiprachová bariéra. Odporúčame výsadbu súvislej aleje, ideálne s krovitým podrastom, ktorý zabráni šíreniu burinných druhov, čím si plocha bude vyžadovať menej intenzívny manažment, kry tiež posilnia úlohu vetrolamu a v zime budú cestu chrániť pred tvorbou snehových závejov. EP je prepojená s biokoridorom MBk6, ktorý vytvára priestor pre migráciu živočíchov v severojužnom smere.

Nakoľko cestná komunikácia je výraznou bariérou v biokoridore, dreviny v rámci EP pomôžu zmierniť jej bariérový efekt pre určité skupiny živočíchov.

Ekostabilizačný prvok 13: Alej okolo poľnej cesty, spojená s EP11 a EP12. Drevinová alej v susedstve obce okrem ekostabilizačnej funkcie bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie obyvateľov, vytvorí protihlukovú a protiprachovú bariéru, bude tmiť klimatické extrémny...

Ekostabilizačný prvok 14: Alej okolo poľnej cesty, využívanaj cyklistami pri krátkych výletoch z Martina. Alej atraktívni prostredie pre cyklistov, vzhľadom na blízkosť obce vytvorí priestor aj na krátke prechádzky obyvateľov obce. Dreviny svojimi pozitívnymi funkciami zároveň obohatia krajinu.

Keďže katastrom obce by mala viesť plánovaná rýchlostná cesta R3, výhľadovo odporúčame vytvoriť izolačné drevinové línie aj okolo tejto cesty.

➤ **Línie alebo porasty drevín, slúžiace ako ochranná bariéra**

V odlesnenej krajine takmer bez prítomnosti NDV je krajina, ako aj jej obyvateľstvo vystavená pôsobeniu rôznych stresových faktorov (zvýšený hluk, prašnosť, erózia, nadmerné vysušenie pôdy, väčšia veternosť a pod.). Človekom narušené časti krajiny s obnaženou pôdou sa zároveň stávajú vhodným stanovišťom pre šírenie synantropnej vegetácie, vrátane viacerých alergénnych druhov, ku ktorej patria aj invázne rastliny, vytláčajúce pôvodné druhy a znižujúce biodiverzitu. Na zmiernenie týchto a ďalších negatívnych vplyvov navrhujeme vysadiť porasty drevín.

Ekostabilizačný prvok 15: Izolačná bariéra okolo poľného hnojiska, kde sa momentálne šíri ruderalná vegetácia. Na jednom mieste je navezená kopa odpadu, ktorú je potrebné pred vytvorením prvku zlikvidovať a tiež zabezpečiť, aby organický odpad nevytekal z hnojiska do okolia.

Ekostabilizačný prvok 16: Prvok vytvorí izolačnú bariéru okolo hnojiska pri poľnohospodárskom družstve.

Ekostabilizačný prvok 17: Izolačná bariéra okolo poľného hnojiska. V súčasnosti sa v okolí hnojiska nachádza veľká plocha porastená ruderalnou vegetáciou, čiastočne drevinami, vrátane niekoľkých vlhkomilných druhov. Na ploche sme zaznamenali aj výskyt inváznej a silne alergénnej zlatobyle. Na ploche rastie aj sumach, ktorý má tiež invázne vlastnosti. Invázne druhy je z plochy potrebné odstrániť, aby nezabrali celú plochu a nezačali sa šíriť aj ďalej. Po vysadení drevín bude potrebné ruderalnú vegetáciu nejaký čas vykásať, no drevinová vegetácia ju postupne potlačí.

Všetky tri prvky poslúžia ako izolačná a optická bariéra, a taktiež na potlačenie ruderalnej vegetácie, ako aj zvýšenie ekologickej stability odlesnenej krajiny.

Ekostabilizačný prvok 18: Navrhujeme využitie trojuholníkového nevyužívaného ostrovčeka na východe územia, momentálne porasteneho bylinnou vegetáciou a náletovými drevinami na výsadbu drevín. Treba pritom dbať na to, aby mali stromy dostatok priestoru aj po vyrastení. Plocha môže byť naďalej porastená travinnou vegetáciou, ak je priestor na jej kosenie, ale rovnako môže byť podrast stromov ponechaný na zarastenie krami, ktoré zabezpečia jeho bezúdržbovosť.

Ekostabilizačný prvok 19: Ide o nevyužívanú plochu uprostred polí, momentálne porastenu ruderalnou vegetáciou, vrátane silno alergénnych druhov. V bezprostrednom susedstve je na pôdu navezený hnoj, bez akejkoľvek izolácie od okolia. Hnojisko by bolo vhodné zlikvidovať alebo zabezpečiť tak, aby organický odpad nevytekal voľne do okolia, ruderalnú vegetáciu vykosiť (a ešte niekoľko rokov, do jej potlačenia, vykásať), a kvôli potlačeniu ruderalných druhov vysadiť plochu drevinovou vegetáciou (vzhľadom na blízkosť letiska krovitou), ktorá tiež prispeje k zvýšeniu ekologickej stability tejto časti k.ú., aj relatívnej bezúdržbovosti plochy.

B.12.3.2 Návrh ekostabilizačných opatrení

Ekostabilizačné opatrenia na zabezpečenie územného systému ekologickej stability sa dotýkajú problémových okruhov :

- dôsledného dodržiavania podmienok ochrany v chránených územiach podľa stupňov ochrany stanovených zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- diferenciacie a optimalizácie využívania lesnej pôdy podľa kategorizácie lesov, vertikálnej a horizontálnej zonácie územia a plnenie mimoprodukčných funkcií lesov,
- optimalizácie využívania poľnohospodárskej pôdy podľa druhovej a funkčnej diferenciacie územia a produkčného potenciálu pôd,
- zabezpečenia legislatívnej ochrany krajinným prvkom (mimo chránené územia) začlenených do ekologickej siete, celkového ekologickeho využívania a hospodárenia v území.

a) **Zasakovacie pásy** - návrh opatrení

- Ponechať pás široký min. 5 m (ideálne 10-20m) bez narušovania jeho povrchu (bez orby) a ďalšieho zhutňovania pôdy (zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov mimo na to určených priechodov). Alternatívne, napr. v prípade väčších sklonov alebo zníženej vsakovacej schopnosti pôdy, je vhodné v rámci zasakovacieho pásu vybudovať pozdĺžnu plytkú priekopu, v ktorej by sa zhromažďovala povrchovo stekajúca voda. Jej hĺbka by mala byť 0,5 – 1 m s miernym sklonom svahu a s umiestnením vykopaného materiálu na spodnú hranu rigola (vytvorenie akejsi hrádze).

- Ak zasakovací pás nemá trvalý vegetačný kryt, je potrebné ho zatrávniť (zmes druhov typických pre prirodzené lúčne spoločenstvá v danej lokalite) a vysadiť v ňom prirodzené druhy krov a stromov (z krov napr. trnky, šípky, hloh, baza, zo stromov hrab, prirodzené druhy dubov, lúp, javorov).
- V prípade zhutnenej pôdy odporúčame skypriť ju pred jej zatrávnením hlbokou orbou.
- Výsadbu drevín realizovať s výhľadovým cieľom zabezpečenia zapojeného porastu krov alebo stromov stanovištne vhodných pôvodných druhov.
- Ak sa bude realizovať pozdĺžny rigol, dreviny je potrebné vysádzať mimo neho (kry min. 1 m a stromy min. 2 m od jeho okrajov).
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie).
- Monitorovať a odstraňovať invázne druhy.

b) Aleje stromov pozdĺž ciest - návrh opatrení

- Na miestach bez stromov výsadba línie stromov s cieľovým rozstupom 8 – 12 m, tam, kde je to možné, po oboch stranách cesty. Využiť pôvodné a stanovištne vhodné dreviny (duby, lípy, hraby, javory, jasene, bresty, jarabiny...), nevysádzať nepôvodné druhy. Umožniť a podporovať rast nových jedincov drevín z prirodzeného náletu. Líniový porast drevín je vhodné doplniť krovinnou vrstvou, ktorá by, popri ekologických funkciách, posilnila pozitívne vplyvy porastu a zabezpečovala tiež ochranu cestnej komunikácie pred tvorbou snehových závejov. Pri výsadbe možno využiť napr. trnky, ruže šípové, bazu čiernu, hlohy...
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s prípadným dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Pri ďalšej starostlivosti vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie inváznych druhov.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

c) Línie alebo porasty drevín, slúžiace ako ochranná bariéra - návrh opatrení

- Radová výsadba stromov a krov v navrhovanej línii alebo na navrhovanej ploche EP. Stromy sadiť v cieľovom rozstupe 8 – 12 m, použiť výlučne pôvodné, stanovištne vhodné dreviny s dominanciou listnatých drevín (pôvodné druhy dubov, lípy, javory, hraby, jarabiny, čerešne...). Výsadbu stromov je možné doplniť o niektoré pôvodné druhy krovín (baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka, svíb, bršlen, kalina...), v dôsledku čoho sa nebudú v podraste šíriť ruderálne druhy a nebude si vyžadovať trvalý manažment.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s prípadným dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Prípadnú obnovu v budúcnosti zabezpečovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom stromov.
- Potláčať prípadný výskyt inváznych druhov (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

B.12.3.3 Odporúčané aktivity v krajine a navrhované krajinnoekologické opatrenia**a) Opatrenia na ochranu a zlepšenie súčasného stavu, štruktúry a pôsobenia krajiny:**

- Podporovať mozaikovú štruktúru krajiny, pri ktorej sa striedajú rôzne formy lesnej a nelesnej drevinovej vegetácie s maloblokovými TTP (pasienky, kosné lúky) a maloblokovou ornou pôdou, miestami aj plôškami mokradí.
- Ak to nie je nevyhnutné neoplocovať pozemky v extraviláne, alebo aspoň neumiestňovať trvalé oplôtky a vždy ponechať dostatočný priestor na pohyb živočíchov v krajine.
- Pri drevinovej vegetácii:
 - všade, kde je to len možné (opustené, nevyužívané plochy, okraje poľných ciest a podobne) vysadiť do krajiny dreviny. Vysadiť v poliach väčších rozmerov remízky; umožniť v rámci poľnohospodárskej pôdy rast solitérnych a aj starších a dutinových stromov,
 - v extraviláne nevysádzať nepôvodné druhy drevín, využívať výlučne pôvodné druhy; v intraviláne uprednostňovať pôvodné druhy,
 - v lesoch aj nelesnej drevinovej vegetácii pri obnove uprednostňovať jednotlivý alebo skupinový výber, vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie inváznych druhov,
 - snažiť sa o vekovo a priestorovo diferencované porasty,
 - preferovať prírode blízke, trvalo udržateľné hospodárenie,

- ak sa v porastoch drevín vyskytnú invázne alebo nepôvodnú druhy drevín, šetrným spôsobom ich odstraňovať tak, aby nedochádzalo k poškodeniu okolitého porastu; nepôvodné dreviny postupne nahrádzať prirodzenými druhmi tak, aby zostal zachovaný dostatok plôch nelesnej drevinovej vegetácie v krajine a zapojené porasty drevín, vrátane brehových porastov,
- podporiť existenciu brehových porastov po celej dĺžke tokov; jestvujúce brehové porasty nevyrúbať; podporou dorastenia brehového porastu, tvoreného stanovištne vhodnými prirodzenými druhmi (kde je to možné sukcesiou, kde nie, dosadením pôvodných druhov) umožniť spevnenie brehov drevinami.
- dodržiavať opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny (viď nižšie).
- Pri vodných tokoch a mokradných lokalitách:
 - dosiaľ nezregulované vodné toky ponechať neregulované, nakoľko regulácia toku zvyšuje rýchlosť prúdenia aj riziko povodňových vln v nižších častiach toku, nahradenie laterálnej erózie vertikálnou, zníženie hladiny podzemných vôd a celkovo vysychanie nivy a pod.
 - zamedziť akýmkoľvek zásahom, ktoré by negatívne ovplyvnili vodný režim a chemizmus vody a pôdy v nive tokov a na mokradných lokalitách, zamedziť odvodňovaniu mokradných lokalít (pokiaľ nie je tento zásah nevyhnutný z dôvodu ochrany života alebo majetku),
 - pri stavebnej, hospodárskej a inej činnosti dodržiavať ochrannú zónu okolo tokov,
 - dodržiavať opatrenia na ochranu vodných tokov a plôch (viď nižšie).
- Pri obhospodarovaní:
 - podporovať ekologické poľnohospodárstvo,
 - dodržať odstup od vodného toku a mokradných biotopov, aby nedochádzalo k poškodzovaniu brehových porastov a hodnotných spoločenstiev a znečisťovaniu vody,
 - maximálne obmedziť využitie pesticídov, herbicídov a hnojív alebo aspoň dbať na to, aby neznečisťovali vodné toky, ani nepoškodzovali hodnotné biotopy,
 - plochy s ruderalnou vegetáciou kosiť, po pokosení ruderalných plôch pokosenú biomasu odviezť skôr ako dôjde k vysemeneniu ruderalných rastlín; na nevyužívané plochy, kde nie je možné ďalej hospodáriť (kosiť, pášť) vysadiť prirodzené druhy drevín.
 - extenzívnym hospodárením bez prísievania krmovinárskymi miešankami podporovať biodiverzitu lúčnych porastov,
 - kosné lúky kosiť extenzívne, 1-2 krát ročne, s prvým kosením počkať, kým dozrie väčšina lúčnych bylín (druhá polovica júna); kosiť od stredu k okraju plochy, aby mali prítomné živočíchy možnosť uniknúť; pokosenú biomasu odviezť, ideálne je však sušiť seno na mieste, aby ho mohli opustiť prežívajúce živočíchy,
 - nevykonávať zásahy, ktoré by spôsobili dlhodobé pôdne odkryvy a umožnili šírenie ruderalných a invázných druhov,
 - podporovať šetrné pasienkárstvo,
 - vyhnúť sa nadmernému združovaniu hospodárskych zvierat na trvalých trávnych porastoch, aby nedochádzalo k prílišnému zdupávaniu, rozrývaniu a pôdnym odkryvom, ani zmene chemizmu pôdy, v prípade blízkosti vodného toku aj vody v toku,
 - v rámci protierózných opatrení používať vhodné agrotechnické postupy pri obrábaní pôdy a podporovať mozaikovitú krajinu; väčšie bloky polí a TTP rozdeliť medzami, prípadne v nich vysadiť remízky,
 - dodržiavať opatrenia na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu (viď nižšie).
- Dôsledne odstraňovať invázne rastliny a zamedziť ich šíreniu napr. minimalizovaním zemných prác (výkopy, navážky, dlhodobé odkryvy pôdy...), zamedzením vzniku čiernych skládok organického odpadu zo záhrad, nevysádzaním rastlín s inváznymi vlastnosťami (obzvlášť v extraviláne) a pod. .
- Na umiestnenie hnoja, ktorý je aktuálne umiestnený voľne v krajine, vytvoriť izolované miesto alebo miesta, z ktorých by nedochádzalo k prieniku do okolia. Bolo by vhodné hnojiská aj areál poľnohospodárskeho družstva opticky izolovať výsadbou drevín na zanedbaných ruderalizovaných plochách, čím sa zároveň skultúria aj v súčasnosti zanedbané pozemky.
- Odstrániť z krajiny existujúce skládky odpadu, ako aj už nevyužívané predmety napr. staré válovy a podobne. Monitorovať, odstraňovať a zamedzovať vzniku nelegálnych skládok odpadu.
- Vysadiť aleje alebo iné formy izolačných línií drevín v okolí ciest, vrátane poľných ciest využívaných ako cyklotrasy.
- V intraviláne:
 - pri novej výsadbe v intraviláne odporúčame uprednostniť stanovištne vhodné prirodzené dreviny, prípadne regionálne odrody ovocných stromov,
 - nevysádzať ani ako okrasné rastliny invázne druhy, ktoré sú uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z.z. ; mimo intravilán nevysádzať žiadne druhy s inváznymi vlastnosťami,
 - aj v intraviláne dôsledne dbať na odstraňovanie invázných druhov rastlín uvedených vo vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z.z., z verejných pozemkov odstraňovať aj ostatné invázne druhy, aby nedošlo k ich úniku do voľnej prírody,
 - zabezpečiť ochranu a starostlivosť o dreviny intravilánu, zodpovedajúce prirodzenému druhovému zloženiu, obzvlášť pokiaľ ide o jedince väčších rozmerov, keďže dreviny obohacujú krajinu a dotvárajú obci jej typický ráz,

- odporúčame aj vo verejnej zeleni, na miestach, ktoré si nevyhnutne nevyžadujú intenzívnejšie kosenie, extenzívnou kosbou udržiavať pestré trávniky (kosenie dvakrát ročne, s prvým kosením po dozretí lúčnych bylín, umožní existenciu druhovo bohatých a esteticky pekných pestrých lúk).
- Navrhované investície v katastri obce zosúladiť s pôsobením krajiny ako celku, podporovať aktivity na pozitívne obohatenie jej štruktúry a vylúčiť tie aktivity, ktoré by ohrozovali štruktúru a kvalitu hodnotných ekosystémov, zabezpečujúcich vysokú biodiverzitu a ekologickú stabilitu krajiny.

b) Opatrenia na ochranu prvkov RÚSES okresu Martin:

- Rešpektovať regionálny biokoridor navrhnutý v záväznom dokumente ÚPN VÚC Žilinského kraja a dbať na to, aby nedošlo k znemožneniu jeho funkcie. Nevykonať žiaden zásah, ktorý by znemožnil migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev v rámci biokoridoru a pri zmenách v krajine sa snažiť vytvoriť prvky, ktoré by posilnili jeho funkciu.
- Pri výstavbe rýchlostnej cesty R3 v budúcnosti dbať na to, aby čo najmenej narušila funkciu biokoridoru a vybudovať dostatočne široký a plne funkčný ekodukt, ktorý umožní migráciu živočíchov v línii biokoridoru.
- Vylúčiť holorubné spôsoby ťažby lesných porastov a vznik väčších obnovných prvkov aj pri podrastovom hospodárení, obhospodarovanie porastov cieľiť na dosiahnutie prirodzenej druhovej, vekovej aj priestorovej štruktúry porastov s charakterom tzv. „trvalého lesa“. Využívať výlučne postupy prírode blízkeho obhospodarovania lesa.
- Zabezpečiť dostatok starých stromov – ponechávať časť stromov na dožitie. Časť hrubého mŕtveho dreva ponechávať v lese s výnimkou ochrany bezpečnosti a pod. .
- Systematicky monitorovať a dôsledne odstraňovať invázne druhy rastlín (bylín aj drevín). Spôsoby ich odstraňovania konzultovať s pracovníkmi Štátnej ochrany prírody.
- Umožniť existenciu a rozvoj hodnotných mokradných lokalít a vylúčiť akékoľvek aktivity, ktoré by negatívnym spôsobom ovplyvnili vodný režim, kvalitu vody a chemizmus pôdy v tokoch a na mokradných lokalitách.
- Ponechať koryto tokov v čo najprirodzenejšom stave, úpravy brehov a zásahy do porastov, ktoré by mali za následok zničenie alebo poškodenie biotopov, konzultovať so ŠOP SR.
- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter biokoridorov tak, že by sa významne znížila ich priechodnosť pre živočíchy.
- Prípadné úpravy už existujúcej infraštruktúry alebo novej výstavby v blízkosti prvkov ÚSES vykonávať s ohľadom na tieto prvky a zlepšenie alebo aspoň zachovanie ich ekologickej funkcie. Ak je cestná komunikácia bariérou pre biokoridor, zväziť vytvorenie ekoduktu.
- V prvkoch navrhnutých ako drevinové porasty (obzvlášť v brehových porastoch) podporovať šírenie prirodzených, stanovištne vhodných druhov drevín. Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín (ak nie je nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem, alebo odstraňovanie nepôvodných a invázných druhov).
- V prípade navrhutej výsadby vysádzať len prirodzené, stanovištne vhodné druhy drevín a v prvých rokoch, kým sa ujmú, im zabezpečiť potrebnú starostlivosť.
- Na plochách, ktoré sú definované ako bylinný porast, pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny.
- Trávne porasty neprosievať ani nerozorávať.
- Zabezpečiť, aby intenzita pastvy nemala negatívne dôsledky na biodiverzitu.
- Pasienok extenzívne prepásať, dbať na neprekročenie primeraného počtu pasených zvierat vzhľadom na úrodnosť pasienka a vykášať nedopasky.
- Vylúčiť aplikáciu chemikálií (pesticídy, insekticídy, hnojivá...) na prvky ÚSES, na mokrade neaplikovať ani organické hnojivá, nevylievať močovku na TTP a ponechať dostatočnú ochrannú zónu, aby nedochádzalo ani k prieniku chemikálií a organických hnojív z okolia.
- Zamedziť prílišnej koncentrácii hospodárskych zvierat na alebo v blízkosti prvkov ÚSES.
- Neodčerpávať vodu z toku na závlahy a podobne.
- Pri obhospodarovaní (s výnimkou manažmentových opatrení navrhnutých v kap.1.5.3.3) dodržať dostatočný odstup od prvkov ÚSES, tak aby nedochádzalo k ich poškodzovaniu, znemožneniu ich ekologickej funkcie a plašeniu v nich prebývajúcich živočíchov. Manažmentové opatrenia vykonávať šetrne, s minimalizovaním prítomnosti ťažkej mechanizácie na nevyhnutnú mieru, mimo obdobia vrhu a liahnutia mláďat, s ohľadom na to, aby nedochádzalo k poškodeniu a negatívnemu vplyvu na prítomné živé organizmy a biotopy.
- Vzhľadom na biologické, ekologické a krajinárske hodnoty prvkov ÚSES vylúčiť stavebné a iné technické zásahy (ak sa nejedná o zásah nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia a pod.). Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry minimálne 10 m od prvkov ÚSES.
- Monitorovať nelegálne skládky odpadu a v prípade ich výskytu ich okamžite odstraňovať a zamedziť ich ďalšej tvorbe.

- Zabezpečiť ochranu a vhodný manažment prvkov ÚSES (viď. kap.A.2.10.8), aby existujúce prvky nezanikli a podporovať vznik novonavrnutých prvkov.

c) Opatrenia na ochranu regionálneho biokoridoru RBk 10 Trebstovo – Záborie (RÚSES okresu Martin)

- zamedziť takým zmenám v obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy, ktoré by mali za následok ohrozenie fungovania biokoridoru
- zamedziť prieniku znečisťujúcich látok na plochu biokoridoru
- monitorovať invázne druhy a odstraňovať ich
- cielene udržiavať pestrú krajinnú štruktúru,
- v priestore biokoridoru obmedziť výstavbu a oplocovanie pozemkov, aby nedošlo k znemožneniu funkcie biokoridoru
- pri plánovaní ciest v budúcnosti mať na zreteli prítomnosť biokoridoru a zmierniť bariérový efekt existujúcej aj navrhovanej dopravnej infraštruktúry realizáciou technických opatrení zabezpečujúcich priechodnosť a funkčnosť biokoridoru (podchody, navádzacie zábrany),
- dbať na trvalodržateľné obhospodarovanie, rovnomerné vypásanie pasienkov a kosenie lúk,
- doplniť výsadbu nelesnej drevinovej vegetácie pozdĺž vodných tokov, alejí v okolí poľných ciest, remízok v poliach v trase biokoridoru,
- pri výstavbe vodovodov a kanalizácií zmierniť dopady realizáciou technických opatrení zabezpečujúcich priechodnosť a funkčnosť biokoridoru.

d) Opatrenia na ochranu genofondových lokalít

- dodržiavať opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny (viď. nižšie),
- podporovať prirodzený sukcesný proces a umožniť a podporovať existenciu vekovo a priestorovo diferencovaných porastov v GL 139 Dražkovce – Klíny,
- porast dubov GL Bôry ponechať bez zásahu, stromy nevyrúbať, umožniť prípadne aj aktívne podporovať rast mladých jedincov dubov na miestach, kde z nejakého dôvodu zahynú staré jedince, aby bola zachovaná kontinuita.

e) Opatrenia na zvýšenie ekologickej stability lesnej krajiny

- Pri obhospodarovaní brať ohľad na potrebu dosiahnutia lesného porastu so štruktúrou a drevinovým zložením blízky prirodzenému, uprednostňovať postupy prírode blízkeho obhospodarovania. Obnoviť a zachovávať pôvodné, prirodzené druhové zloženie lesa.
- Uprednostňovať prirodzenú obnovu lesa, umelú obnovu využívať iba v prípade, že prirodzene nie je možné obnoviť vhodné dreviny. Obnovu prirodzeného druhového zloženia lesov zohľadniť aj v prípade málo zastúpených a tzv. a zonálnych lesných biotopov (brehové porasty).
- Minimalizovať plošný výrub drevín (neodporúčame väčšie obnovné prvky ako 0,5 ha), ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie invázných druhov. Podľa možnosti využívať postupy prírode blízkeho obhospodarovania lesa s cieľom zmeny lesa vekových tried na trvalo viacetážové porasty príp. porasty s výberkovou štruktúrou.
- Ponechávať časť stromov na dožitie (prioritne staršie, košaté, dutinové...) ako aj časť hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (zlomy, hrubšie kmene nižšej kvality a pod.).
- Šetrným spôsobom (aby nedochádzalo k poškodeniu okolitého porastu), odstraňovať z porastov invázne dreviny, vrátane agátu a sumachu a ak sa v porastoch vyskytnú nepôvodné druhy, postupne ich nahrádzať prirodzenými drevinami.
- Zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov po ploche lesa a využívať šetrné technológie (kone a pod.) alebo dôsledne dbať na to, aby sa ťažké mechanizmy pohybovali iba po vyznačených líniách a mimo obdobia s rozmočenou pôdou.
- Pri využívaní a údržbe lesnej dopravnej siete dôsledne dbať na protierózne opatrenia.
- Rekultivovať dlhodobu nevyužívanú lesnú cestu, či tzv. dočasné približovacie cesty.
- Aplikovať postupy uvedené v popise lesného porastu ako prvku MÚSES.

f) Opatrenia na ochranu poľnohospodárskej pôdy

- Dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, minimalizovať záber chránených pôd.
- Poľnohospodársku pôdu použiť na stavebné a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a odôvodnenom rozsahu, chrániť pritom najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu podľa kódu BPEJ uvedeného v osobitnom predpise Príloha Č. 2 Nariadenia vlády SR Č.58/2013 Z. z.
- Preferovať maloblokové hospodárenie.
- Preferovať ekologické hospodárenie a trvalo udržateľné postupy.
- Preferovať extenzívne kosenie pred intenzívnym.
- Dbať na neprekročenie maximálneho zaťaženia pasienkov dobytčiami jednotkami vzhľadom na ich úrodnosť. Vykášať nedopasky.

- Zachovať dostatočné množstvo plôch nelesnej drevinovej vegetácie, ktoré chránia pôdu pred nadmerným vysúšaním a odnosom vrchnej časti pôdneho horizontu, zároveň sú stanovištom pre prirodzené predátory žijúce sa škodcami na kultúrnych plodinách.
- Na poliach v svahovitom reliéfe realizovať protierózne opatrenia, najmä: vrstevnicová agrotechnika, pôdochranná agrotechnika (minimalizačná agrotechnika, bezorbové obrábanie pôdy), protierózne oševné postupy, zasakovacie pásy (trávnaté či zalesnené), odvodňovacie priekopy, terasovanie, zamedzenie orbám po spádnici...
- Uprednostňovať využitie šetrných technológií. Ťažké mechanizmy, či iné motorové vozidlá používať len na nevyhnutné úkony, vylúčiť ich nadmerný a zbytočný pohyb po pôde (zhuťňovanie pôdy, narušenie vegetačného krytu). Nejazdíť ťažkými mechanizmami po pôde v obdobiach, keď je pôda rozmočená.
- V prípade zhuťnenia pôdy, zabezpečiť nápravu kyprením.
- Zabraňovať nadmernému zhromažďovaniu zvierat, aby nedochádzalo k poškodzovaniu pôdy a mačiny pasienkov, a tým aj väčšej náchylnosti na eróziu; zvýšené množstvo exkrementov zároveň negatívne ovplyvňuje chemizmus pôdy.
- Organický odpad zo živočíšnej výroby (hnoj, močovka) neumiestňovať voľne na pôdu, ale na dostatočne izolované hnojisko, aby nedochádzalo k prieniku do pôdy.
- Dbieť na to, aby pri hospodárskej, stavebnej a inej činnosti nedochádzalo k dlhodobým a nadmerným pôdnym odkryvom a následne vystavovaniu obnaženej pôdy pôsobeniu negatívnych činiteľov; po ukončení prác obnoviť plochu bez pôdneho pokryvu výsadbou stanovištne vhodných bylín (prípadne zakryť odkryv senom z pokoseného lúčneho porastu a nechať rastliny, aby sa vysemenili) alebo prirodzených druhov drevín.
- Pri hospodárskej a inej činnosti dodržiavať odstup od vodných tokov, aby nedochádzalo k obnažovaniu pôdy brehov a erózii a odnosu pôdy vodným tokom.
- Za účelom zabránenia erózie pôdy podporovať existenciu brehových porastov.
- Obmedziť v čo najväčšej možnej miere použitie chemikálií (pesticídy, herbicídy, hnojenie) a monitorovať a odstraňovať nelegálne skládky odpadu, aby nedochádzalo ku kontaminácii pôdy.
- Preferovať striedavý systém hospodárenia (časť pôdy nechať úhorom), aby nedochádzalo k nadmernému vyčerpaniu pôdy.
- Na trvalých trávnych porastoch sa vyhnúť mulčovaniu, aplikovať ho len v nutných prípadoch.
- Rešpektovať pri hospodárení produkčný potenciál pôd.
- Hospodáriť v zmysle princípov multifunkčného poľnohospodárstva.

g) Opatrenia na ochranu vodných tokov a plôch

- Neobhospodarovať bezprostredné okolie vodných plôch a úplne z neho vylúčiť pohyb ťažkých mechanizmov, aby nedochádzalo k erózii a znečisťovaniu mokradí.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu, aby nedochádzalo k prieniku chemikálií do vodného toku, ani kontaminácii vody na mokradných lokalitách.
- Zamedziť vypúšťaniu močovky v blízkosti vodných plôch, zamedziť priesakom odpadových vôd z poľnohospodárskej výroby a z plôch postihnutých združovaním hospodárskych zvierat do vodných tokov a mokradných lokalít, hnojiská dostatočne izolovať od okolia, aby nedochádzalo ku kontaminácii povrchovej ani podzemnej vody.
- Zachovať prirodzený charakter dosiaľ nezregulovanej časti koryt, kde to už existujúca infraštruktúra dovoľuje umožniť prirodzené meandrovanie a dostatočnú šírku ochranných zón pre pohyb toku, nezasahovať do koryta zbytočnými zásahmi, namiesto ďalšej umelej regulácie toku, umožniť stabilizáciu a spevnenie brehov brehovými porastami.
- Revitalizovať vodné toky na ekologických princípoch s vytváraním podmienok pre rast pobrežnej vegetácie. Vylúčiť výrubu v brehových porastoch a plochy bez porastov ponechať na prirodzenú sukcesiu všade, kde to už existujúca infraštruktúra umožňuje. V prípade väčších plôch bez porastov, kde by sukcesné zarastenie trvalo príliš dlho, dreviny dosadiť, pri obnove brehových porastov používať výhradne pôvodné stanovištne vhodné druhy.
- Pri výstavbe neumiestňovať stavby v blízkosti tokov, zamedziť akýmkoľvek zásahom do vodného režimu v nive (prehlbovanie koryta, regulovanie toku, odvodňovanie nivy).
- Zamedziť nadmernému odčerpávaniu vody z tokov. Na závlahu a podobne uprednostniť zachytávanie a využitie dažďovej vody, dažďové vody zo striech a spevnených plôch v maximálnej miere zdržať v území na jednotlivých pozemkoch akumuláciou do zberných nádrží.
- Systematicky monitorovať a odstraňovať čierne skládky, aby nedochádzalo ku kontaminácii vody.

h) Opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov

- Zachovávať kultúrne dedičstvo, historické záznamy a tradície.
- Keďže obec má v súčasnosti už moderný charakter, podporovať akúkoľvek snahu o ochranu a rekonštrukciu pôvodných, historických prvkov, ktoré by sprítomňovali kultúrno-historické dedičstvo

- Podporovať kultúrne akcie pripomínajúce a propagujúce ľudové tradície. Podporovať kultúrne podujatia, výstavy, vzdelávacie podujatia a podobne šíriace osvetu o historickom a kultúrnom dedičstve obce.
- Podporovať vznik a existenciu tradičných jarmokov, remeselníckych tvorivých dielní, podujatí prezentujúcich tradičné historické jedlá a podobne.
- Podporovať využívanie typických prvkov ľudovej architektúry.
- Podporovať tradičné formy hospodárenia, aj v tomto území rozšírený, trojpoľný systém s využitím úhorov.
- Podporovať výsadbu ovocných sádov, ideálne z tradičných krajových odrôd.
- Zvážiť vytvorenie evidencie pamätihodnosti obce (staršie stavby, pamätné izby, stromy, názvy ulíc a i.), ktoré majú svoju historickú hodnotu. Do evidencie pamätihodností obce je možné zaradiť okrem hnutelných a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce.

i) Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva

- Zamedziť znečisťovaniu a znehodnocovaniu prírodných zdrojov, ktoré majú vplyv na ľudské zdravie.
- Nepripustiť umiestnenie prevádzok a služieb predstavujúcich záťaž životného prostredia ako sú napr. hluk, vibrácie, zvýšená prašnosť, emisie a pod. v lokalitách IBV a HBV a zachovať pri výstavbe IBV a HBV dostatočný odstup od poľnohospodárskeho areálu,
- Hľadať alternatívne spôsoby vykurovania, obmedziť negatívne vplyvy vykurovania tuhými palivami, vytvárať priaznivé podmienky pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie, podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie a minimalizovať spaľovanie tuhých palív.
- Minimalizovať negatívne vplyvy výrobných prevádzok na ŽP vysadením izolačnej zelene.
- Obmedziť alebo vylúčiť aplikáciu chemikálií pri hospodárskej činnosti.
- Izolovať hnojiská, aby močovka a hnojovica voľne nevytekali do prostredia.
- Zmierniť negatívny vplyv dopravy izoláciou verejných komunikácií líniami stanovištne vhodných, pôvodných drevín.
- Stavby neumiestňovať na pozemky ohrozené záplavami, ani na lokality s hroziacimi zosuvmi.
- Podporovať existenciu porastov drevinovej vegetácie, nakoľko dreviny v krajine eliminujú hluk, prašnosť, veternosť a teplotné extrémny, stabilizujú svahy a brehy tokov, zlepšujú mikroklimu a kvalitu ovzdušia, zvyšujú schopnosť krajiny zadržať vodu...
- Likvidovať nelegálne skládky odpadu a zamedziť ich vzniku.
- Vytvárať prírodné oddychové zóny pre obyvateľov, ktorí sú aktuálne vystavení zvýšenej hlučnosti, prachu, veternosti a počas horúcich dní slnečnej páľave (vytvoriť miesta so zeleňou, drevinovými alejami a lavičkami na príjemné prechádzky, športové aktivity a podobne).
- Podporovať mäkké formy turizmu, zatraktívňovať a spríjemňovať cyklotrasy, ktoré sú pomerne frekventované, výsadbou alejí, umiestnením lavičiek prípadne informačných panelov.

j) Opatrenia na ochranu navrhovaných prvkov MÚSES:

MBc1:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 ha, s výnimkou výrubu nevyhnutného z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov, alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Akékoľvek lesohospodárske zásahy podriaďiť cieľu postupného znižovania zastúpenia ihličnatých drevín a podpory stanovištne pôvodných drevín tak, aby sa dosiahlo druhové zloženie smerom k prirodzenému pre dané stanovištne podmienky a vekovo a priestorovo diferencovaná štruktúra lesných porastov s trvalým krytom lesa s dostatočným podielom starých stromov.
- Zvyšky starých porastov rekonštruovať nie plošnými zásahmi, ale postupne cez pestovanie následného porastu stanovištne vhodných a prirodzených drevín pod materským porastom a s jednotlivým až skupinovým výberom stromov z hornej etáže. Tento by mal byť cielený na postupné uvoľňovanie následného porastu tak, aby bola dosiahnutá jeho výšková rozrôznenosť.
- Využívať výlučne postupy prírode blízkeho obhospodarovania lesa s cieľom postupnej premeny na trvalo viacetážové porasty. Vyhnúť sa jednorazovému odkrytiu väčšej plochy bez ochranného efektu okolitých stromov, a zabezpečiť nepretržitý výskyt starých stromov. Chýbajúce pôvodné dreviny je vhodné doplniť podsadbou v predstihu v rámci prípravy na obnovnú ťažbu. Vôbec cielene neobnovovať smrek a podiel ostatných ihličnatých drevín by nemal prekročiť 5% porastu (pričom v prípade ich výsadby by mala prevládať borovica lesná alebo jedľa biela). Pri výchove porastov ponechať aj určitý podiel pionierskych/prípravných drevín (breza, rakyta, osika, jarabiny, jelša...).
- Zabezpečiť dostatok starých stromov – ponechávať stromy na dožitie (odporúčame aspoň 10 ks/ha, prednostne v bioskupinkách).
- Ponechávať dostatok hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (odporúčame min. 5 m³/ha) a v prípade ataku podkôrneho hmyzu odstraňovať iba podkôrnym hmyzom napadnuté jedince, ktoré ešte môžu predstavovať riziko šírenia škodcu (tzv. aktívne chrobačiare).
- Zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov po ploche biocentra – pri sústreďovaní dreva využívať kone alebo zabezpečiť pohyb mechanizmov výlučne po približovacích linkách.

- Ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho alebo sumachu), intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biocentra.

MBc2:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku, udržiavania ochranných pásiem produktovodov a energovodov alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Akékoľvek zásahy zamerať predovšetkým na podporu prirodzených, stanovištne vhodných drevín.
- Zabezpečiť dostatok starých stromov – ponechávať stromy na dozitie (odporúčame aspoň 10 ks/ha, prednostne v bioskupinkách).
- Neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné, ponechávať dostatok hrubého mŕtveho dreva na prirodzený rozklad (odporúčame min. 5 m³/ha). Odstraňovať len stromy spadnuté na cestu, v ochrannom pásme elektrického vedenia alebo kvôli bezpečnosti, a v prípade ataku podkôrneho hmyzu odstraňovať iba podkôrnym hmyzom napadnuté jedince, ktoré ešte môžu predstavovať riziko šírenia škodcu (tzv. aktívne chrobačiare).
- Plochu, ktorá momentálne ešte nie je pokrytá súvislým drevinovým porastom nechať postupne zarásť. Odstraňovať nepôvodné druhy a podporovať prirodzené druhy drevín (prirodzené druhy dubov, hrab, lipa malolistá, javor poľný), v prípade, že by sa do biocentra nerozšírili prirodzene, je možné využiť aj ich podporu cez umelú obnovu.
- Zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov po ploche biocentra – v prípade ťažby pri sústreďovaní dreva využívať kone, lanovkové technológie alebo zabezpečiť pohyb mechanizmov výlučne po približovacích linkách.
- Ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane sumachu alebo agáta bieleho), intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biocentra.

MBk1:

- Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovať a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená komunikácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Nezasahovať do existujúceho brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a invázných druhov).
- Podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. Ponechať širší pás (minimálne 6 m po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov. V častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín a kde zapojený brehový porast chýba, ako i z dôvodu rozšírenia drevín, ktoré v brehových porastoch chýbajú, je vhodné dosadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (napr. brest väzový, dub letný, jelša lepkavá, jaseň štíhly, vrba krehká, vrba biela...)
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Zamedziť nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávanie (likvidácia vegetácie, erózia) a znečistenie vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu – odstup od toku, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvneniu ekosystémov a tiež prieniku chemikálií do vodného toku.
- Celkovo okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu. Následkom obhospodarovania ornej pôdy, vrátane pohybu mechanizmov, dochádza postupne k oslabovaniu brehu a zvýšenej erózii. Preto je potrebné nerozrávať poľnohospodárske pozemky až k vodnému toku, udržať odstup minimálne 5m od brehu vodného toku a zároveň podporiť šírenie prirodzenej drevinovej vegetácie pozdĺž toku, ktorá spevňuje pôdu v oslabených častiach brehu.
- Ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho), intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBk2:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- V časti, ktorá zatiaľ nie je porastená drevinami podporovať šírenie pôvodných drevín. V častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín je vhodné dosadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (prirodzené druhy dubov, hrab, lipa malolistá, javor mliečny, javor poľný...).
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Vyhnúť sa vzniku holín väčších ako 0,2 ha tak, aby nebola výrubom odkrytá väčšia plocha bez ochranného efektu okolitých stromov, a po dorastení porastu v budúcnosti dbať na to, aby sa v ňom nepretržite vyskytoval dostatok starých stromov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh, existujúce oplotenie aspoň na časť roka odstrániť, alebo – najlepšie - úplne premiestniť mimo línie biokoridoru a ani v budúcnosti neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry, oplotenie a pod. v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBk3:

- V línii biokoridoru dosadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (prirodzené druhy dubov, hrab, lipa malolistá, javor mliečny, javor poľný...).
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Následne vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBk4:

- Vysadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (hlavne prirodzené druhy dubov, ale aj hrab, lipa malolistá, javor mliečny, javor poľný), taktiež podporovať šírenie pôvodných drevín vrátane krov.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Následne vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky..

MBk5:

- Vysadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (prirodzené druhy dubov, hrab, lipa malolistá, javor mliečny, javor poľný), v podraсте podporovať šírenie prirodzených druhov krov.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Následne vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

MBk6:

- Vysadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (prirodzené druhy dubov, hrab, lipa malolistá, javor mliečny, javor poľný), v podraсте podporovať šírenie prirodzených druhov krov.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Následne vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Prípadné úpravy cestných komunikácií uskutočňovať s ohľadom na biokoridor a zlepšenie alebo aspoň zachovanie jeho ekologickej funkcie.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MBk7:

- Ochrana vodného toku s čo najprirodzenejším charakterom koryta, s možnosťou prirodzene meandrovat' a s dostatočnou šírkou ochranných zón pre jeho pohyb. Dosiaľ nezregulované časti ponechať bez regulácie.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom zmenil charakter toku tak, že by sa významne znížila jej priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, spevnená komunikácia s výraznými bariérami pre migráciu živočíchov, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Nezasahovať do existujúceho brehového porastu (okrem výrubu nevyhnutného kvôli bezpečnosti, v ochranných pásmach elektrovodov a pod. alebo odstraňovania nepôvodných a invázných druhov).
- Podporovať šírenie pôvodných drevín brehového porastu do častí bez drevín. Ponechať širší pás (minimálne 6 m po oboch stranách, kde to neznemožňujú už existujúce stavby alebo infraštruktúra) okolo toku bez zásahu a umožniť tak rast a šírenie brehových porastov. V častiach, kde nedochádza k prirodzenému šíreniu drevín ako i z dôvodu rozšírenia drevín, ktoré v brehových porastoch chýbajú, je vhodné dosadiť pôvodné, stanovištne vhodné dreviny (napr. brest väzový, dub letný, jelša lepkavá, jaseň štíhly, vrbá krehká, vrbá biela...). Rovnako odporúčame tam, kde to podmienky umožňujú, dosadiť porast prirodzených drevín na brehoch toku v intraviláne.
- Zabezpečiť potrebnú starostlivosť o vysadené dreviny v prvých min. 5 rokoch po výsadbe (zalievanie v obdobiach silného sucha, ochrana pred zverou, vyžínanie) s príp. dopĺňaním uhynutých alebo veľmi poškodených jedincov.
- Okolo vodného toku ponechať dostatočne širokú ochrannú zónu, z ktorej bude vylúčená hospodárska a iné činnosti, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť tok a jeho príbrežnú vegetáciu.
- Nerozorávať poľnohospodárske pozemky až k vodnému toku. Následkom obhospodarovania ornej pôdy, vrátane pohybu mechanizmov, dochádza postupne k oslabovaniu brehu a zvýšenej erózii. Preto je potrebné udržať odstup minimálne 6 m od brehu vodného toku.
- Zamedziť nadmernému zhromažďovaniu zvierat v blízkosti toku a zamedziť tak zošľapávaniu (likvidácia vegetácie, erózia) a znečisteniu vody a pôdy v mokradných biotopoch exkrementmi.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu – odstup od toku, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvneniu ekosystémov a tiež prieniku chemikálií do vodného toku.
- Odstrániť invázne rastliny (sumach, netýkavka málokvetá, agát). Ak sa v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne drevinné alebo bylinné druhy, intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Prípadné úpravy, vrátane výstavby v intraviláne, uskutočňovať s ohľadom na biokoridor a zlepšenie alebo aspoň zachovanie jeho ekologickej funkcie.
- Odstrániť skládku odpadu, zabraňovať tvorbe ďalších skládok odpadu.

MBk8:

- Vysadiť pôvodné, stanovištne vhodné prirodzené druhy krov (napr. hlohy, baza, trnka, lieska...).
- Následne vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Ochrana funkcie biokoridoru - vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom významne znížil jeho priechodnosť pre akýkoľvek živočíšny druh (napr. stavba, ťažko-priechodné oplotenie a pod.). Neplánovať výstavbu, ani neumiestňovať iné trvalé bariéry v biokoridore alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10 m od biokoridoru.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

MIP1:

- Bezzásah. Vylúčiť akýkoľvek výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov, v takýchto prípadoch vykonávať výrub čo najšetrnejšie k okolitému dubovému porastu.
- Ponechávať stromy na dožitie.
- Neodstraňovať mŕtve drevo, ak to nie je nevyhnutné - napr. stromy spadnuté na cestu alebo kvôli bezpečnosti.
- Aktívna ochrana prirodzeného zmladenia dubov pred zverou v prípade, že by bolo zverou výrazne ohrozené.
- Ak sa v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti vyskytnú invázne druhy (vrátane agáta bieleho alebo sumachu), intenzívne ich odstraňovať a zamedziť ich ďalšiemu šíreniu.
- Zamedziť pohybu ťažkých mechanizmov po ploche biocentra.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Neumiestňovať stavby alebo iné trvalé bariéry v biocentre alebo jeho bezprostrednej blízkosti - min. do vzdialenosti 10m od biocentra.

MIP2:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- V prípade obnovy vylúčiť plošné zásahy postupovať výlučne jednotlivým alebo skupinovým výberom, nevysádzať invázne druhy a maximálne podporovať stanovištne vhodné pôvodné dreviny.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.
- Odporúčame vyhlásiť hrušku za strom chránený obcou, miestnou školou a pod. alebo sa pokúsiť o jej vyhlásenie za chránený strom.

MIP3:

- Zaburinené časti vykásať 1-2 krát ročne a vykosenu biomasu ihneď odviezť, aby nedošlo k vysemeneniu. Je vhodné ponechať ostrovčeky s mokradnou vegetáciou na vysemenenie mokradných rastlín. Alternatívou je vysadenie plochy vlhkomilnými drevinami (vhodné sú napr. vŕby, prípadne jelša lepkavá).
- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom negatívne ovplyvnil vodný režim lokality alebo chemizmus vody a pôdy (zhutnenie pôdy, aplikácia močovky, skládkovanie biologických odpadov, nadmerné zhromažďovanie zvierat a pod.). Lokalitu neodvodňovať!
- V prípade, že sa na ploche vyskytnú invázne druhy, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu.
- Pri chemickom ošetrovaní poľnohospodárskych plodín dbať na ochrannú zónu a zamedziť tak negatívne vplyvu na živé organizmy.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MIP4:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- Maximálne podporovať šírenie pôvodných druhov drevín, aby plochu pokrýval zapojený porast stanovištne vhodných pôvodných drevín (zo stromov – dub zimný, hrab, lipa malolistá, javor poľný, z krov baza čierna, hlohy, ruža šípová, trnka...), ideálne samonáletom, v prípade potreby aj umelou obnovou.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MIP5:

- Vylúčiť akýkoľvek zásah, ktorý by trvalým alebo dlhodobým spôsobom negatívne ovplyvnil vodný režim lokality alebo chemizmus vody a pôdy (zhutnenie pôdy, aplikácia močovky, skládkovanie biologických odpadov a pod.). Lokalitu neodvodňovať!
- V prípade potreby odstraňovať náletové dreviny, aby si plocha zachovala terajší charakter a nezarástla.
- Monitorovať a odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky

MIP6:

- Lokalitu extenzívne prepásať. Dbať pritom na neprekročenie primeraného počtu pasených zvierat vzhľadom na úrodnosť pasienka. Odporúčame pravidelné kosenie nedopaskov, ktorého cieľom je obmedziť rast a šírenie pasienkových burín. V prípade, že plochu nebude možné z nejakého dôvodu v budúcnosti prepásať, odporúčame ju extenzívne kosiť jeden až dvakrát ročne, s prvou kosbou najskôr v druhej polovici júla (po dozretí semien väčšiny lúčnych bylín). Ideálne je sušenie sena na mieste, kde ho môžu opustiť prežívajúce živočíchy.
- TTP neprosievať, nerozorávať ani neprihnojovať.
- Odstraňovať náletové dreviny, aby si plocha zachovala terajší charakter a nezarástla. Je však možné ponechať na ploche roztrúsene niekoľko jedincov (max. 3 ks) stanovištne vhodných, prirodzených druhov stromov z príp. prirodzeného náletu ako solitéry.
- Monitorovať výskyt invázných druhov, odstraňovať ich a zamedziť ich šíreniu.
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

MIP7:

- Vylúčiť akýkoľvek plošný výrub drevín, vrátane krov, ak sa nejedná o výrub nevyhnutný z hľadiska ochrany zdravia alebo majetku alebo odstraňovanie invázných druhov.
- V prípade odumretia alebo nevyhnutnej ťažby stromov ponechávať na ploche dostatočné množstvo hrubého odumretého dreva na prirodzený rozklad.
- Dbať na to, aby nedochádzalo k prieniku chemikálii do interakčného prvku.
- Odstraňovať invázne druhy a potláčať ich prípadný výskyt (vrátane agátu a sumachu).
- Zabraňovať tvorbe skládok odpadu a odstraňovať prípadné vzniknuté skládky.

Pre čo najširšie uplatnenie uvedených opatrení je potrebné rešpektovať legislatívu platnú pre jednotlivé zložky krajiny.

B.12.4 KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN - VYHODNOTENIE A ZÁVER

Pri krajinnoekologickom hodnotení sa stanovuje vhodnosť využívania územia na základe ukazovateľov krajiny. Konfrontujú sa požiadavky jednotlivých činností na krajinnoekologické podmienky so skutočne existujúcimi hodnotami krajiny pomocou limitov.

Do evalvačného procesu vstupujú: krajinnoekologické podklady, navrhované činnosti a využívanie, environmentálne limity (abiotické limity, limity súčasnej krajinnej štruktúry, limity vyplývajúce z ochrany prírody a významných krajinárskych a ekologických štruktúr, limity vyplývajúce zo stresových javov).

Krajinnoekologický plán je súčasťou procesu vypracovania ÚPN obce Dražkovce. Jeho hlavným cieľom je na základe podrobnej analýzy a hodnotenia stavu krajiny a jej zložiek v posudzovanom území sformulovať zásady, regulatívy a limity ďalšieho využívania územia a poskytnúť tak podklad pre ďalšie etapy spracovania územno-plánovacej dokumentácie obce. Pri uplatňovaní uvedených opatrení je potrebné rešpektovať legislatívu platnú pre jednotlivé zložky krajiny.

B.13 NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA**B.13.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA****B.13.1.1 Širšie dopravné vzťahy**

Obec Dražkovce sa nachádza asi 3,0 km východne od okresného mesta Martin. Riešené územie má veľmi dobré dopravné napojenie na okresné mesto Martin a tým aj na hlavné cestné trasy Slovenska a to cestou č. III/2145 spájajúcu Martin a Záborie, z nej na cestu I/65 - Martin – Kremnica -Žarnovica a ďalej pomocou I/65 smerom na sever na diaľnicu D1 Dubná Skala - Turany, ako aj na cestu I/18 Bratislava – Košice, smerom na juh cestou I/65 na rýchlostnú cestou R1 – Banská Bystrica - Trnava, resp. Prievidzu.

Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Martin. Regionálne letisko, ktoré sa nachádza priamo v k. ú. Dražkovce je vedené pod názvom Letisko Martin - Tomčany, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu v Žiline, v Poprade a Sliači, v k. ú. obce Košťany nad Turcom sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve.

Z nadradenej ÚPD, ktorou je ÚPN VÚC ŽK v znení zmien a doplnkov, vyplývajú požiadavky, ktoré je treba rešpektovať:

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry**5.1 dopravná regionalizácia**

- 5.1.1 v návrhovom období realizovať opatrenia, stabilizujúce pozíciu Žilinského kraja v dopravno - gravitačnom regióne Severozápadné Slovensko a v tejto súvislosti premyslene a koordinovane uprednostňovať dopravné stavby, podporujúce efektívnu dopravnú obsluhu územia Severozápadného Slovenska ako jedného kompaktného územia, hlavne dopravno - gravitačného centra Žilina - Martin,

5.2 paneurópska dopravná infraštruktúra ITF a TEN-T

- 5.2.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF, ktoré je nástupníckou organizáciou Európskej konferencie ministrov dopravy CEMT) a dopravných sietí TEN-T,
c) rešpektovať cestnú infraštruktúru alokovanú v trasách doplnkových sietí TEN-T Martin - Turčianske Teplice - Šášovské Podhradie - Zvolen - Šahy - Maďarská republika, schválené pre rýchlostnú cestu R3,

5.3 infraštruktúra cestnej dopravy

- 5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy - definovaných pasportom Slovenskej správy ciest „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ - ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja,

- 5.3.6 v návrhovom i výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať rýchlostnú cestu R3, cieľový stav podľa záťaže úsekov v kategórii R 24,5/120 - 80, v trase a úsekoch :
- b) križovatka s cestou I/18 Martin - Horná Štubňa, súčasť doplnkovej siete TEN-T, sieť AGR č. E77, trasa TEM 5,
- 5.6 infraštruktúra leteckej dopravy
- 5.6.2 v návrhovom a výhľadovom období chrániť územie aeroklubových letísk regionálneho významu s rozvojovými možnosťami pre medzinárodnú dopravu v lokalitách : Martin v k.ú. Tomčany a Ružomberok v k.ú. Lisková, 5.8 infraštruktúra cyklickej dopravy.

Rýchlostná cesta R3 - vo výhľade

Cez k. ú. Dražkovce je vo výhľade navrhovaná trasa rýchlostnej cesty R3 Martin - Horná Štubňa., ktorá je trasovaná v inom koridore ako v nadradenej ÚPN VÚC Žilinského kraja a ktorej trasu, spolu s jej OP, je potrebné v ÚPN-O Dražkovce akceptovať.

V stanovisku Národnej diaľničnej spoločnosti k začiatku obstarávania ÚPN - O Dražkovce pod č. j. 7295/30102/2020 zo dňa 25.08.2020 sa konštatuje:

"Pre stavbu rýchlostnej cesty R3 Martin - Horná Štubňa je vydané Záverečné stanovisko MŽP SR zverejnené na informačnom portáli MŽP SR <http://www.env/iroportal.sk/sk/SK/eia/detail/rvchlostna-cesta-r3-martin-horna-stubna>, ktorému však v zmysle platnej legislatívy skončila platnosť. V roku 2016 bolo predložené Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti (8a) pripravovanej stavby v úseku Rýchlostná cesta R3 Martin - Rakovo, ktorá sa posudzovala v odporúčanej trase modrého variantu V2 zo Štúdie realizovateľnosti (Amberg Engineering Slovakia, s.r.o. 10/2015) - vo variante V2. Uvedený najaktuálnejší digitálny podklad Vám zasielame v prílohe na elektronickom nosiči dát pre zapracovanie do pripravovaného Územného plánu. Kompletná dokumentácia procesu EIA je zverejnená na informačnom portáli MŽP SR <https://www.enviroportal.sk/sk/SK/eia/detail/rvchlostna-cesta-r3-martin-rakovo>.

V súčasnosti sa však v zmysle rozhodnutia Ministerstva dopravy a výstavby SR ako jediného akcionára NDS pripravujú súťažné podklady pre obstaranie Zámeru a Správy procesu EIA a Dokumentácie pre územné rozhodnutie (DÚR), kde sa uvažuje s trasovaním Rýchlostnej cesty R3 v koridore určenom zo Záverečného stanoviska (2011)".

B.13.1.2 Cestná automobilová doprava

Cestnú sieť v k. ú. Dražkovce možno rozdeliť podľa charakteru na cesty III. triedy vo vlastníctve ŽSK a sieť miestnych komunikácií vo vlastníctve obce . Hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy na území obce Dražkovce predstavuje cesta III/2145. Hlavná zberná komunikácia slúži prevažne účelovej a rekreačnej doprave, hlavne do Jasenskej doliny. Na území obce sa ešte nachádzajú účelové komunikácie s nespevneným povrchom a poľné cesty.

Základný komunikačný systém obce tvoria cesty III/2145 Martin – Záborie a III/2147 Dražkovce – Diaková a III/2148 Dražkovce – Horný Kalník, ktoré sa napájajú na cestu III/2145. Šírka existujúcich komunikácií sa pohybuje od 7,0 m do cca 7,5 m, t.j. min šírka jazdného pruhu je 3,0 m, čo je vyhovujúce.

Základný komunikačný systém - - ďalej dopĺňa sieť miestnych komunikácií, miestne obslužné komunikácie, slúžiace na obsluhu vnútorného územia, ktoré sú väčšinou zokruhované. Vnútorné územie obce je napojené 4 vjazdami na cestu III/2145.

Cez Sklabinský potok sú vybudované 2 mostné objekty.

Miestne komunikácie sú *smerovým vedením aj priestorovou úpravou vyhovujúce, až na ojedinelé prípady, ktoré je potrebné doriešiť* majú väčšinou vyhovujúce šírkové parametre, chýbajú popri nich vo väčšej časti územia chodníky.

Existujúci stav

Hlavnú komunikačnú (dopravnú) úlohu na území obce Dražkovce plní hlavná zberná komunikácia - cesta III/2145, ktorá slúži obslužnej a účelovej doprave (prejazd do ďalších obcí a do Jasenskej doliny), ktorá prechádza južným okrajom obce a smerom na východ pokračuje do obce Turčianske Jaseno, smerom na západ do mesta Martin. Hlavná zberná komunikácia slúži prevažne účelovej a obslužnej doprave. Po tejto komunikácii jazdí aj hromadná doprava z Martina.

Na spomínanú cestu III. triedy sa napájajú obecné miestne komunikácie, celkom 4 vjazdy do starej časti obce (ľavé odbočenia smerom od Martina) a 1 do novej časti (pravé odbočenie smerom od Martina).

Prvým dopravným napojením na štátnu cestu v smere od Martina je križovatka k Penziónu U Martina, ktorou sa sčasti napája aj nová obytná zóna za ihriskom. Druhým dopravným napojením je križovatka neďaleko športového areálu, ktorá v pokračovaní vedie k poľnohospodárskemu areálu, obecnému úradu a kostolu. Tretie dopravné napojenie je situované neďaleko druhého, okolo pohostinstva a obchodu a napája sa na cestu k obecnému úradu a kostolu. Posledné napojenie je priesečná križovatka pri kostole, ktorým sa napája cesta III/2147 do Diakovej a zároveň aj cesta III/2148 do Dolného Kalníka. Posledným dopravným napojením je pravé odbočenie do existujúcej obytnej zóny B108..

Miestne komunikácie musia byť posudzované individuálne. Šírkové usporiadanie v niektorých prípadoch, vzhľadom na spôsob existujúcej starej zástavby, nebude možné upraviť na normové parametre. V miestach, kde to terénne možnosti a stavebné podmienky dovoľujú po dohode s majiteľom pozemku a obcou, navrhujeme upraviť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií.

Navrhovaný stav

Vzhľadom na navrhovanú novú obytnú zástavbu:

- 1) **v lokalite Za dedinou (BI06)** - je potrebné vybudovať 2 prístupy do územia, z toho 1 nový prístup navrhovanou obslužnou komunikáciou, ktorá bude napojená na cestu III. triedy III/2145, cez Sklabinský potok - a s tým súvisiaci nový most. Mostný objekt je potrebné navrhnuť a realizovať s ohľadom na platnú legislatívu, na hladinu Q_{100} a podmienky určené správcom vodného toku,
- 2) **v lokalite Bôry (BI09)** - je potrebné vybudovať prístup do územia v trase poľnej cesty vedúcej do rekreačného územia Dolina, ktorá bude napojená na cestu III. triedy III/2145 cez existujúcu križovatku.

Navrhujeme:

- rešpektovať dopravný priestor pre navrhovanú obslužnú komunikáciu o min. $\text{š}=9,0\text{ m}$, ktorá napája nové obytné územie BI06 lokalita Za dedinou na cestu III. triedy
- rešpektovať dopravný priestor pre navrhovanú obslužnú komunikáciu o min. $\text{š}=9,0\text{ m}$, ktorá napája nové obytné územie BI09 lokalita Bôry na cestu III. triedy
- rešpektovať navrhovanú komunikačnú sieť funkčnej triedy C3, kategórie MO 8,5/50 a v stiesnených priestorových a sklonových podmienkach kategórie C3 MOK 6,00/30
- pri výstavbe nových obytných zón je potrebné miestne komunikácie zhotoviť so šírkou dopravného priestoru min. $9,0\text{ m}$ medzi oploteniami, t.j. $2 \times 3,0\text{ m}$ jazdný pruh, $2 \times 1,5\text{ m}$ zelené pásy, resp. $1,0\text{ m}$ zelený pás + $2,0\text{ m}$ jednostranný chodník)
- v zastavanom území obce, ktoré je vymedzené platným územným plánom obce, rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5 (8,0)/ 50, vo funkčnej triede B 3 v zmysle STN 73 6110,
- mimo zastavaného územia obce, ktoré je vymedzené platným územným plánom obce, rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101, s jej OP
- rešpektovať OP cesty III. triedy mimo z. ú. obce, ktoré je vymedzené platným územným plánom obce, v zmysle platného zákona o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb. - cestný zákon v znení neskorších predpisov) a vykonávacej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška č.35/1984 Zb.) - $20,0\text{ m}$ od osi komunikácie
- rešpektovať platný zákon o pozemných komunikáciách (v súčasnosti zákon č.135/1961 Zb. - cestný zákon v znení neskorších predpisov)

B.13.1.3 Hromadná autobusová doprava

Obec je veľmi dobre sprístupnená prímestskou autobusovou dopravou, vďaka svojej prejazdnej polohe do iných obcí (Sklabiňa, Sklabinský Podzámok, Turčianske Jaseno, Záborie). Intenzita spojov hromadnej dopravy je dostatočná a vyhovujúca. Cesta z mesta Martin do obce trvá pár minút. Na území obce sa nachádzajú 3 zastávky hromadnej autobusovej dopravy. Všetky zastávky spĺňajú dochádzkové vzdialenosti tzv. izochróny časovej dostupnosti.

Všetky zastávky sú situované pri ceste III/2145, okrem jednej, ktorá sa nachádza oproti kostolu na ceste III/2147 do Diakovej. Zastávka južne od cesty III/2145 nemá vybudovaný prístrešok. Zastávky nemajú vybudované odbočovacie a pripájacie pruhy, okrem zastávky pri autobazári a zastávky oproti kostolu, ktorá je riešená ako obratisko autobusov.

Navrhujeme

- vzhľadom na urbanistickú koncepciu rozvoja obce je potrebné vybudovať 3 nové zastávky hromadnej dopravy :
 - 1 v BI06 lokalita Za dedinou pri vstupe do územia
 - 2 v BI09 lokalita Bôry - pri vstupe do územia a v jeho strede

B.13.1.4 Železničná doprava

Cez k. ú. obce Dražkovce neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v meste Martin, na železničnej trati č. 118 Vrútky – Zvolen, ktorá je vo vzdialenosti $3,6\text{ km}$ od obce.

B.13.1.5 Civilné letectvo

V katastrálnom území obce sa nachádza regionálne letisko Martin s príslušným zázemím, regionálne letisko pre medzinárodnú dopravu v Žiline, v Poprade a Sliači, v k. ú. obce Košťany nad Turcom sa nachádza letisko pre letecké práce v poľnohospodárstve. Celé k. ú. Dražkovce sa nachádza v ochranných pásmach Letiska Martin, určených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn.313/79/99 zo dňa 11.05.1999.

Z ochranných pásiem Letiska Martin vyplývajú pre k. ú. Dražkovce nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy (vrátane stavebných a iných mechanizmov), porastov a pod. je stanovené :

- ochranným pásmom prechodových plôch s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 416,90 – 460,00 m n. m. Bpv, pričom obmedzujúca výška stúpa v skole 1:7 /14,3%/ v smere od letiska,
- ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 460,00 m n. m. Bpv
- ochranným pásmom vzletových a približovacích priestorov s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 419,42 – 499,06 m n. m. Bpv, pričom obmedzujúca výška stúpa v sklone 1:40 /2,5%/ v smere od letiska,
- ochranným pásmom kuželovej plochy s obmedzujúcou výškou v rozmedzí nadmorských výšok cca 460,00 – 487,63 m n. m. Bpv, pričom obmedzujúca výška stúpa v skole 1:25 /4%/ v smere od letiska.

Vzhľadom na fakt, že sa jednotlivé OP prelínajú, záväznou výškou pre konkrétny priestor je výška stanovená ochranným pásmom s nižšou hodnotou - nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez súhlasu Dopravného úradu.

Ďalšie obmedzenia sú stanovené:

- ochranným pásmom zo zákazom stavieb a to:
 - o ochranné pásmo prevádzkových plôch letiska – v tomto ochrannom pásme je zakázané:
 - trvalo alebo dočasne zriaďovať akékoľvek stavby (budovy, ploty, komíny, stožiare, nadzemné vedenie VN a VVN a pod.),
 - zvyšovať alebo znižovať terén tak, aby sa tým nenarušila plynulosť terénu,
 - vysádzať stromy, kry alebo iné výškové porasty,
 - trvalo alebo dočasne umiestňovať vozidlá, hospodárske alebo stavebné stroje a iné zariadenia,
 - o ochranným pásmom záujmového územia letiska- je stanovené ako plocha výhľadovo využiteľná na výstavbu letiskových objektov a zariadení,
- ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (vedenie je potrebné riešiť podzemným káblom),
- ochranným pásmom proti nebezpečným a klamlivým svetlám (povrchová úprava objektov a zariadení musí byť riešená materiálmi s nereflexnou úpravou; externé osvetlenie objektov, spevnených plôch a komunikácií reklamných zariadení a pod. musí byť riešené svetidlami, ktorých svetelný lúč je nasmerovaný priamo na osvetľovanú plochu a nemôže spôsobiť oslepenie posádky lietadiel, resp. odpútanie ich pozornosti; zákaz použitia silných svetelných zdrojov a zariadení na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia (laser) takým spôsobom, že by mohla byť ohrozená bezpečnosť leteckej prevádzky),
- vonkajším ornitologickým ochranným pásmom (vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska; obmedzenie zriaďovania poľnohospodárskych stavieb, napr. hydínarň, kravínov, bažantníc, stredísk zberu a spracovania biologického odpadu, vodných plôch a ďalších stavieb s možnosťou vzniku nadmerného výskytu vtáctva),
- vnútorným ornitologickým pásmom (vylúčenie vykonávania činností a zriaďovania stavieb a prevádzok, ktoré by mohli zvýšiť výskyt vtáctva v okolí letiska; obmedzenie zriaďovania, zákaz zriaďovať skládky, stohy, siláže; režim obrábania pôdy musia užívatelia pozemkov dohodnúť s prevádzkovateľom letiska).

V zmysle ustanovení leteckého zákona (§ 28, 29 a 30 č.143/1998 Z. z. o civilnom letectve v platnom znení) je potrebné:

- rešpektovať OP letiska Martin a z nich vyplývajúce obmedzenia
- požiadať Dopravný úrad o súhlas pri:
 - stavbách a zariadeniach, ktoré by svojou výškou, charakterom alebo prevádzkou mohli narušiť vyššie uvedené obmedzenia určené ochrannými pásmami Letiska Martin
 - stavbách a zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom (§ 30, ods.1, písm. a),
 - stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac, umiestnených na prírodných a umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30, ods.1, písmeno b),
 - zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30, ods.1, písm. c),
 - zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30, ods.1, písmeno d).

B.13.1.6 Statická doprava

Statickou dopravou rozumieme parkovacie plochy, odstavné plochy a garáže. Parkovanie a odstavovanie vozidiel v rámci obytného územia (pri rodinných domoch) prebieha sčasti na vlastných pozemkoch, autá parkujú obyvatelia aj na uliciach, čo je nevyhovujúci stav, hlavne vzhľadom na zimnú údržbu a obslužné služby (smetiari, hasiči, ap.). Pri bytových domoch sa nachádzajú radové garáže. V obci sú vybudované odstavné plochy v blízkosti niektorých stavieb občianskej vybavenosti: pri obecnom úrade, predajni

potravín, pri penzióne a pri športovom areáli. Parkovacia plocha sa nachádza aj v areáli družstva a letiska. V území absentujú parkovacie plochy. pri cintoríne a kostole, materskej a základnej škole.

Poznámka:

Vzhľadom na nemožnosť rozšírenia cintorína v rámci k. ú. Dražkovce, je v rámci ÚPN-O Záborie navrhnuté rozšírenie cintorína pre obce Dražkovce, Diaková a Dolný Kalník v k. ú. Záborie a zároveň sú v jeho blízkosti navrhnuté aj centrálné parkovacie plochy.

Navrhujeme:

- plochy pre odstavovanie a parkovanie vozidiel pre rodinné domy, bytové domy, občiansku vybavenosť, areál poľnohospodárskej výroby, riešiť v rámci vlastných pozemkov v zodpovedajúcej kapacite v súlade s príslušnou STN
- parkovacie plochy vybudovať:
 - ✓ pri materskej škole - min. 4 stánie
 - ✓ pri základnej škole - min. 4 stánie
 - ✓ pri navrhovanom dome sociálnych služieb - min. 50 stání
- min. počet parkovacích miest bude stanovený v ďalšom stupni projektovej dokumentácie pre jednotlivé prevádzky podľa počtu zamestnancov a návštevníkov v súlade s STN

B.13.1.7 Cyklistická doprava

Poloha obce je výhodná z pohľadu dostupnosti turistických trás Veľkej aj Malej Fatry. Cez obec prechádzajú viaceré cyklistické trasy (*zdroj: www.cykloportal.sk):

a) značené:

- ✓ červená č.032: Turčianska cyklomagistrála = Vrútky - T.Kľačany-Sučany -T. Štiavnička - Sklabiňa - T. Jaseno -Necpaly - Blatnica - Mošovce - T.Teplíce, celk. dl.55 km
- ✓ modrá č.5415: Dražkovce - Žabokreky, celk. dl. 4,8 km
- ✓ zelená č.5428: Martin - Dražkovce-Pltníky, celk. dl. 8,0 km

b) neznačené:

- ✓ Dolina - Martin, Ľadoveň - v trase poľnej cesty, napájajúca sa na modrú č.5415

Navrhujeme:

- vytvoriť bezpečný cyklochodník popri ceste III. triedy, resp. označiť samostatný pruh pre cyklistov - šírkové usporiadanie navrhnuť v zmysle platnej STN
- doplniť oddychové miesta a infraštruktúru pre cyklistov popri cyklotrasách

B.13.1.8 Pešia doprava

V obci je takmer vo všetkých lokalitách problém s bezpečným peším pohybom chodcov. Chodník je v obci vybudovaný popri ceste III/2145 nie úplne v celej potrebnej dĺžke. Chodníky hlavne chýbajú od cintorína do obce, ako aj v staršej aj novšej zástavbe.

Navrhujeme:

- vybudovať lávku pre peších ponad Sklabinský potok do nového obytného územia BI06 Za dedinou
- vybudovať jednostranný peší chodník v niektorých častiach obce, tam kde to šírkové parametre dovoľia:
 - ✓ popri celej ceste III/2145 - od penziónu u Martina po napojenie do obytnej zóny na hranici s k. ú. Dolný Kalník (BI 07)
 - ✓ od futbalového ihriska ku kostolu
- vybudovať min. jednostranné chodníky v navrhovaných rozvojových lokalitách
- v území vybudovať navrhované multifunkčné trasy (greenways), napr.
 - ✓ do Žabokriek cez Dolinu
 - ✓ do Turčianskej Štiavničky cez Starú Bôrovú
 - ✓ popri Sklabinskom potoku do Tomčian
- vybudovať pešie priestranstvo na juh od areálu cintorína

B.13.1.9 Negatívny vplyv motorovej dopravy na životné prostredie, hluková záťaž z dopravy, eliminácia negatívnych účinkov

Zdrojom dopravného hluku v obci je najmä cesta III/2145. Premávku na spomínanej komunikácii predstavuje prevažne cieľová doprava a tranzit do obcí Diaková, Dolný a, Sklabiňa, Záborie a Turčianske Jaseno resp. do Jasenskej doliny. Merania hlukovej záťaže z cestnej dopravy na spomínanej ceste v obci neboli vykonané. Na účely posudzovania hlukovej záťaže prostredia z dopravy je stanovená Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 237/2009 Z.z. V zmysle jej ustanovení je osídlenie obce pozdĺž cesty III/2145 a MK zaradené do II. kategórie územia pre ktorú platia najvyššie prípustné hodnoty hluku vo vonkajšom prostredí 50 dB cez deň a večer a 45 dB v nočnom období. V obci neexistuje areál zaradený do

kategórie územia I. kategória územia s najprísnejším limitom (územia s osobitnou ochranou pred hlukom – liečebné a kúpeľné areály).

Vplyv prognózovaného dopravného hluku na životné prostredie sa v návrhu ÚPN vyjadruje prostredníctvom výpočtu izofón. Vzhľadom na to, že na ceste III. triedy sa nevykonávajú celoštátne sčítania dopravy, ani nie sú pre ňu zatiaľ spracované strategické hlukové mapy, v súčasnosti nemáme pre reálny výpočet izofón potrebné podklady. Pre stanovenie izofón bude potrebné spracovať hlukovú štúdiu s reálnym meraním hluku.

Návrh eliminácie negatívnych účinkov dopravy

Vzhľadom na to, že väčšina riešeného územia (existujúceho aj navrhovaného) leží mimo hlavných komunikačných ťahov, nie je zaťaženie hlukom a vibráciami z dopravy také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach.

Vzhľadom na kompaktnú zástavbu v okolí cesty III. triedy v zastavanom území, nie je možné uvažovať so žiadnym budovaním protihlukových bariér. Znížiť nepriaznivé vplyvy dopravy na bývanie je možné len technickými opatreniami na jednotlivých pozemkoch, resp. obytných budovách napr. oplotenie, zvukovoizolačné okná a dvere, zábradlia balkónov, zmena dispozície a pod., výsadba izolačnej vegetácie,....

Poznámka:

Prípadným zdrojom hluku by v budúcnosti mohla byť rýchlostná cesta R3 vo výhlade, ak by sa realizovala cez k. ú. Dražkovce. V takomto prípade je potrebné, zo strany investora, urobiť také protihlukové opatrenia v súlade s platnou legislatívou, aby hluk negatívne nezasahoval do príľahlého existujúceho obytného územia.

Opatrenia z hľadiska obmedzenia hluku a vibrácií:

- akceptovať ochranné pásma z umiestnenej nadradenej cestnej dopravy, v ochrannom pásme neumiestňovať obytnú výstavbu
- pri realizácii nových komunikácií a rekonštrukciách ciest je nutné postupovať v súlade s Vyhláškou MZ SR č.237/2009 Z.z., ktorou sa dopĺňa Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a požiadavkách na objektivizácii hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí

B.13.1.10 Ochrana vodohospodárskych záujmov vzhľadom na dopravné vybavenie územia

Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenie riadnej údržby vodných tokov v zmysle platnej legislatívy je potrebné nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie, resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok, navrhovať:

- ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu, ap.) v súbehu s vodným tokom a s následným (jedným spoločným) križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku
- ako dopravné a technické riešenie, ktoré bude prednostne využívať už vybudované mostné objekty,
- križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s platnými technickými normami a predpismi (v súčasnosti STN 73 6822 "Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi"), za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) je potrebné ešte pred začatím spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť so správcom toku (v súčasnosti SVP, š.p.)

B.13.2 VODNÉ HOSPODÁRSTVO

B.13.2.1 Zásobovanie pitnou vodou

Zdroje vody a ich ochrana

V katastri obce Dražkovce sa nenachádza žiadny zdroj pitnej vody.

Zásobovanie pitnou vodou – súčasný stav

Obec má vybudovaný rozvod pitnej vody od r.1948. Zásobovanie pitnou vodou obce Dražkovce je verejným vodovodom, ktorý je napojený na Martinský skupinový vodovod, ktorého správcou je Turčianska vodárenská spoločnosť, a.s. Martin. Obec je zásobovaná vodou prostredníctvom vodovodu Jahodníky s objemom 6.000 m³, nachádzajúcom sa v k. ú. Martin, z ktorého prúdi voda zásobným potrubím DN 700 do Martina. Voda je do obce Dražkovce privádzaná gravitačným potrubím DN 150, ktoré je napojené na potrubie DN 700 v armatúrnej šachte. Z rozvodu vody v Dražkovciach je zásobovaná aj obec Diaková a časť obce Dolný Kalník.

Vodovodné potrubie po obci je z tlakových rúr PE, DN 100. Trasy sú vedené po verejných parcelách, po komunikáciách, v zeleni a v chodníkoch. Vodovodné vetvy sú zokruhované. V najvyššom bode nivelety potrubia je osadený hydrant ako vzdušník a najnižšom bode hydrant ako kalník DN 80. Na vetvách sú trasové uzatváracie šupátka DN 100 so zemnou súpravou. Dĺžka existujúcej vodovodnej siete je cca 7,05 km, na ktorú je napojených 270 vodovodných prípojok s celkovou dĺžkou 2,02 km (údaje z roku 2019).

Na verejný vodovod je v súčasnej dobe pripojených 100 % domácností v obci. Existujúci systém zásobovania pitnou vodou, ako aj konfigurácia vodovodnej siete dávajú predpoklad na bezporuchovú a spoľahlivú prevádzku vodárenských zdrojov.

Poľnohospodárske družstvo využíva vlastný zdroj vody a vnútroareálový rozvod vody.

V športovom areáli sú zriadené dve studne úžitkovej vody, ktoré sa používajú na polievanie zelene. Obyvatelia (cca 30%) majú vybudované na svojich pozemkoch vlastné studne na polievanie záhrad.

Objekty v časti Dolina majú vybudované studne na pitnú vodu.

Zásobovanie pitnou vodou – navrhovaný stav

Návrh koncepcie zásobovania pitnou vodou vychádza z „Programu rozvoja vodovodov a kanalizácií v regióne Turca“, kap. 8.1.1 technická správa – časť vodovody, rešpektuje existujúci systém zásobovania pitnou vodou z verejného vodovodu v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s.

Lokalita IBV Bôry (BI09) bude napojená na verejný rozvod pitnej vody z navrhovanej zástavby v k. ú. Dolný Kalník. V k. ú. Dolný Kalník je navrhnuté dotlačanie vody - automatická tlaková stanica (ATS).

Lokalita IBV Za dedinou (BI06) je v pásme s dostatočným tlakom vody.

Predložená potreba pitnej vody pre návrhový rok 2040 je vyčíslená podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. z 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a kanalizácií. Na verejný vodovod bude napojený bytový fond a zariadenia občianskej vybavenosti.

Pre výpočet potrieb pitnej vody sa vychádzalo z rozdelenia špecifickej potreby vody :

Tab. č. 21 - Celková potreba pitnej vody

Dražkovce		Počet		Špecif. potreba vody l/os/deň	Denná potreba vody l/deň	
		2021	2040		2021 l/deň	2040 l/deň
1. Bytový fond						
	obyvatelia	1.060	1.500	135	143.100	202.500
Q_{p1} =					143.100	202.500
2. Občianska vybavenosť						
Základná škola	žiaci	80	120	25	2.000	3.000
	zamestnanci	8	12	60	480	720
Materská škola	deti	45	85	60	2.700	5.100
	zamestnanci	7	14	60	420	840
školská jedáleň	zamestnanci	4	8	300	1.200	2.400
	obedy/deň	130	260	25	3.250	6.500
kultúrny dom	miesta	200	200	5	1.000	1.000
obecný úrad	zamestnanci	8	8	60	480	480
pošta	zamestnanci	3	3	60	180	180
letisko	zamestnanci	45	85	20	900	1.700
dom smútku	miesta	80	80	5	400	400
športový areál	športovci	40	40	60	240	240
	návštevníci	100	100	3	300	300
Dom sociálnych služieb	zamestnanci	-	60	-	-	-
	klienti (lôžko)	-	120	500	-	60.000
Q_{p2} =					13.550	22.860
3. Obchodné prevádzky, maloobchod						
COOP Jednota	zamestnanci	5	5	60	300	300
Potraviný u Liany	zamestnanci	3	3	60	180	180
predajne	zamestnanci	-	10	60	-	600
Q_{p3} =					480	1.080
4. Stravovacie a ubytovacie služby						
Penzión u Martina	zamestnanci	10	10	400	4.000	4.000
	reštaurácia - stoličky	130	130	25	3.250	3.250

Dražkovce		Počet		Špecif. potreba vody l/os/deň	Denná potreba vody l/deň	
		2021	2040		2021 l/deň	2040 l/deň
	ubytovaní - lôžka	31	31	150	4.650	4.650
Dražkovský výčap	zamestnanci	2	2	300	600	600
	stoličky	50	50	130	6.500	6.500
Krčma u Imra	zamestnanci	2	2	300	600	600
	stoličky	50	50	130	6.500	6.500
				Q_{p4} =	26.100	26.100
5. Výrobné a nevýrobné prevádzky						
	živnostníci	87	100	120	10.440	12.000
				Q_{p5} =	10.440	12.000
6. Poľnohospodárstvo						
Poľnohospodárske družstvo	zamestnanci	22	22	Vlastná studňa		
	zvieratá - kravy	220	220			
	- ovce	350	350			
SPOLU					193.670	264.540

Posúdenie akumulácie (r.2040)

Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 684 zo 14.11.2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií, platí:

Priemerná denná potreba vody Q_p:

$$Q_p = Q_{p1} + Q_{p2} + Q_{p3} + Q_{p4} + Q_{p5} = 264.540 \text{ l/deň} = 264,540 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Maximálna denná potreba vody Q_m:

$$Q_m = (Q_{p1} + Q_{p2}) \times K_d + Q_{p3} + Q_{p4} + Q_{p5} = 225.360 \times 1,6 + 39.180 = 399.756 \text{ l/deň} = 4,63 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba Q_h:

$$Q_h = Q_m \times K_h = 4,63 \times 1,8 = 8,33 \text{ l/s}$$

Ročná potreba vody Q_r:

$$Q_r = Q_p \times 365 = 264,540 \times 365 = 96.557,1 \text{ m}^3/\text{deň}$$

Minimálna potreba objemu akumulácie (60% z Q_m) :

$$V = 399.756 \times 0,6 = 239.853,6 \text{ l} = \text{cca } 240 \text{ m}^3$$

kde: *kd*.....koeficient dennej nerovnomernosti
kh.....koeficient hodinovej nerovnomernosti

Existujúca kapacita vodojemu postačuje aj na predpokladaný nárast spotreby pitnej vody.

Navrhujeme rozšírenie vodovodnej siete z materiálu HDPE s vnútorným priemerom DN 100 HDPE s maximálnou snahou zokruhovať rozvody. Na vodovodoch budú navrhnuté podzemné hydranty DN 80, ktoré budú plniť funkciu vzdušníka a kalníka.

Všetka existujúca a navrhovaná zástavba je v pásme s dostatočným tlakom vody, nebolo potrebné riešiť dotlačanie vody.

B.13.2.2 Vodné toky, podzemná voda

Územie obce Dražkovce patrí z hydrologického hľadiska do povodia významného vodného toku Váh (č. hydrologického poradia 4-21-01-038).

Pri navrhovaní rozvoja obce je potrebné rešpektovať platné zákony - v súčasnosti: zákon o vodách č.364/2004 Z. z a príslušné platné normy - v súčasnosti STN 73 6822 Križovanie a súbegy vedení a komunikácií s vodnými tokmi, STN 75 2102 Úpravy riek a potokov a pod. Okrem toho rozvojové aktivity musia byť v súlade so Zákonom č.7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a je potrebné dodržať ochranné pásma vodných tokov.

a) Vodné toky

Cez katastrálne územie obce preteká:

- **Sklabinský potok**, tok IV. rádu, hydrologické poradie 4-21-05-106, ktorý je vodohospodársky významný tok (príloha č. 1 k vyhláske č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov). Pramení na severozápadnom úpätí Končitého vrchu (1 096,8 m n. m.) vo Veľkej Fatre. Ústi do Turca v k. ú. Martin (m. č. Priekopa).
- **potok Kalník**, ktorý je ľavostranný prítok Sklabinského potoka, má dĺžku cca 2,877 km a je tokom V. rádu. Niekedy sa nazýva aj Jordán. Severozápadne od stredu tejto obce ústi v nadmorskej výške cca 422 m n. m. do Sklabinského potoka.
- **potok Silava**, ktorý pramení v južnom okraji katastra, v území je dlhý cca 3,905 km a má jeden bezmenný pravostranný prítok.

b) Podzemná voda

Podzemná voda je definovaná ako voda vyplňujúca dutiny zvodnených hornín. Základnou jednotkou pre hodnotenie podzemných vôd je hydrogeologický rajón. Hranice hydrogeologických rajónov sa nekryjú s hranicami povodí povrchových tokov (Malík & Švasta 2002). V k. ú sa vyskytujú z hľadiska genézy 3 typy podzemnej vody.

Podzemné vody v katastri obce Dražkovce zaradujeme do dvoch kategórií:

- kategóriu A - najlepšia kvalita. Zväčša v plnom rozsahu vyhovujú všetkým ukazovateľom podľa Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 pre pitnú vodu
- kategóriu G - príčinou zhoršených kvalitatívnych vlastností podzemných vôd sú neprípustné koncentrácie NH₄, Al, Pb, Fe, Mn, NO₂ na 2 odberových miestach

c) Pramene a hydrogeologické vrtý

V k. ú. Dražkovce je evidovaný 1 hydrogeologický vrt úzkoprofilový s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou o hĺbke 14 m, štandardná merná výdatnosť vrtu je 2,333 l.s⁻¹. V území vyvierajú 3 pramene, dva s výdatnosťou 0,03 l.s⁻¹ a jeden s výdatnosťou 0,03 - 0,31 l.s⁻¹.

d) Citlivé a zraniteľné oblasti

Nariadenie vlády č. 174/2017 Z.z. ustanovuje citlivé a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. Podľa tohto nariadenia sú za citlivé oblasti vyhlásené vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k nežiadúcemu stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd. **Citlivou oblasťou je celé územie okresu Martin.**

Riešené územie nie je podľa § 34 zákona č. 174/2017 Z.z. o vodách zraniteľnou oblasťou.

B.13.2.3 Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôdZneškodňovanie odpadových vôd - súčasný stav

V obci je vybudovaná gravitačná kanalizačná sieť splaškovej kanalizácie PVC-U DN 300, dĺžky 2,65 km (údaj z r.2019), napojená na skupinovú kanalizáciu Martin - Vrútky, s čistením na ČOV Vrútky. Potrubia sú uložené v strede obecných komunikácií. Kanalizačné šachty sú typové VSK 100 na celej kanalizácii, v max. vzdialenosti 50 m, mieste zmeny nivelety potrubia a pri odbočení trasy. Z juhovýchodnej strany kanalizácia v obci Dražkovce príberá splaškovú vodu z obce Dolný Kalník a Diaková, PVC-U DN 300.

Splaškové vody z územia v časti Dolina sú odvádzané do individuálnych žump.

Zneškodňovanie odpadových vôd - navrhovaný stav

Odkanalizovanie rešpektuje odvádzanie splaškových odpadových vôd do kanalizácie a následné čistenie na ČOV Vrútky. Navrhovaná splašková kanalizácia bude vybudovaná z potrubia PVC, resp. PP s vnútorným priemerom DN 300 pevnosti SN10 a zaústená do existujúcej splaškovej kanalizácie.

Lokalita IBV Bôry (BI09) bude odkanalizovaná do existujúcej kanalizácie cez navrhovanú zástavbu v k. ú. Dolný Kalník. V k. ú. Dolný Kalník je navrhnutá prečerpávací stanica odpadových vôd.

Lokalita IBV Za dedinou (BI06) bude odkanalizovaná do existujúcej verejnej kanalizácie. Vzhľadom na výškové pomery územia, je navrhnuté umiestnenie prečerpávacej stanice odpadových vôd. v navrhovaných plochách verejnej zelene.

Dažďové vody budú odvádzané mimo verejnú splaškovú kanalizáciu, ktorá je dimenzovaná len na odvod splaškových vôd.

Odtokové množstvá splaškových odpadových vôd v roku 2040:

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd Q₂₄:

- je totožný s priemernou dennou potrebou vody (v zmysle STN 756101)

Q₂₄ = 264,540 m³/deň = **4,63 l/s**

Maximálne denné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{h \max} = Q_{S, \text{priem}} \times k_d = 4,63 \times 3,0 = \mathbf{13,89 \text{ l/s}}$$

Minimálny prietok splaškových vôd Q_{\min} :

$$Q_{h \max} = k_{h \min} \times Q_{24} = 0,6 \times 4,63 = \mathbf{2,78 \text{ l/s}}$$

Ročné množstvo splaškových vôd:

$$Q_{\text{rok}} = Q_{V, \text{priem}} \times 365 = 264,540 \times 365 = \mathbf{96.557,1 \text{ m}^3/\text{deň}}$$

13.2.4 Odvádzanie dažďových vôd

V obci nie je vybudovaná samostatná dažďová kanalizácia. Dažďové vody z o obecných komunikácií sú odvedené uličnými vpustami do podlažia alebo do odvodňovacieho systému rigolov popri komunikáciách, ktoré sú zaústené do potokov pretekajúcich obcou. Tento stav je nevyhovujúci a nezodpovedá environmentálnym stratégiám.

Dažďové vody z rodinných domou sú odvedené do terénu.

Dažďovú vodu je potrebné v čo najväčšej miere zadržať v území. Dažďové vody zo striech objektov budú prednostne likvidované priamo na príľahlých pozemkoch vsakovaním do podlažia.

Veľkosť zrážkového odtoku bude stanovená na základe predpokladu ustáleného stavu dažďového odtoku na návrhový dažďový prietok podľa rovnice :

$$Q_d = q_{15} \times S \times \Psi \quad [\text{l.s}^{-1}]$$

q_{15} - výdatnosť 15-min. náhradného dažďa $[\text{l.s}^{-1}.\text{ha}^{-1}]$

(pre Martin uvažujeme hodnotu $152 \text{ l.s}^{-1}.\text{ha}^{-1}$)

S - veľkosť odvodňovanej plochy [ha]

Ψ - súčiniteľ odtoku, ktorého hodnoty závisia od spôsobu zastavania, druhu a sklonu povrchu

B.13.2.5 Hydromeliorácie

V k. ú. sa nenachádzajú funkčné hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p. V k.ú. sa nachádzajú odvodnené plochy v správe neznámeho vlastníka.

B.13.2.6 Požiarna voda

Zdrojom požiarnej vody je Sklabinský potok a potok Kalník. V prípade potreby bude voda na hasenie požiarov zabezpečená odberom z týchto potokov, v zmysle platnej vyhlášky (v súčasnosti vyhláška Ministerstva vnútra SR č.699/2004 Z. z.) o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov v znení neskorších predpisov.

Ochranné pásma

V zmysle zákona č.442/2002 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov o verejných vodovodoch a kanalizáciách §19 stanovuje pásma ochrany verejných vodovodov a verejnej kanalizácie, ktoré sú 1,5 m od vonkajšieho pôdorysu potrubia na obidve strany do priemeru DN 500 mm. Pri súbehu viacerých vedení technickej infraštruktúry rešpektovať ustanovenia STN 73 6005 – Priestorová úprava vedení technickej infraštruktúry.

B.13.3 ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA

B.13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Pre spracovanie návrhu elektrifikácie boli ako podklad použité Prieskumy a rozboru obce Dražkovce (11/2020) ako aj konzultácie s odborom SSD, a.s. Žilina.

Obec je v súčasnosti plynofikovaná, čo má vplyv aj na predpokladanú potrebu elektrickej energie v návrhovom období (r.2040).

A) Súčasný stav

Obec bola elektrifikovaná už v r.1936. Obec je zásobovaná elektrickou energiou VN linkami č.248, 277, 208.

Trasy rozvodov sekundárneho napätia sú situované v krajniciach miestnych komunikácií, zelených pásoch, resp. v predzáhradkách. Staršie rodinné domy sú napojené prevažne závesnými káblami AYKYz novšie objekty podzemnými prípojkami.

Vzhľadom na vzrastajúci dopyt po elektrickej energii môžeme konštatovať, že dnešné rozvody nie sú postačujúce a bude potrebné ich posilniť a rozšíriť.

Napätiové sústavy

VN : 3x50Hz, 22kV – IT

NN : 3+PEN, 50Hz, 230/400V-TN-C

VVN rozvody 110kV, 220kV a 400 kV

Cez katastrálne územie Dražkovce nie sú trasované VVN linky nadradenej prenosovej sústavy.

Primárne vedenie VN 22kV

V súčasnosti je obec zásobovaná VN linkami č.248, 277, 208. Distribučné trafostanice 22/0,4kV sú prevažne napojené cez vzdušné prípojky.

Na území katastra Dražkovce sa nachádza 9 trafostaníc. Niektoré stanice zásobujú aj územie susedných katastrálnych území. Napájacie body sú väčšinou vyústené odbočnou konzolou z hlavných trás VN 22 kV liniek. Prípojková časť je opatrená úsekovým vypínačom pre individuálne odpájanie každej trafostanice. Distribučný sekundárny rozvod vzdušného prevedenia je na prevažne na betónových stožiaroch. Použité sú prevažne vodiče AlFe. Kioskové trafostanice sú napojené zemnými káblami.

Sekundárne vedenie NN 230/400V

Existujúce NN vedenie je riešené prevažne v starej zástavbe ako verejná vzdušná sieť na betónových stĺpoch, v novej zástavbe ako podzemné rozvody. Prípojky NN z tohto rozvodu sú riešené individuálne ako vzdušné, alebo káblové zemné. Konfigurácia sekundárnej siete dáva predpoklad spoľahlivej a bezporuchovej prevádzky, vzhľadom na zokruhovanie rozvodov a posilňovacích káblov. *Navrhujeme vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblovými.*

Transformačné stanice 22/04 kV v k.ú.

V k. ú. obce sa nachádza 9 transformačných staníc, vo vlastníctve SSE, a.s.

Tab. č.22 Existujúce trafostanice v k. ú. obce Dražkovce

číslo	názov	Odhadovaný výkon /kVA	typ	vlastník
T1	248/ts/drazkovce_tj	400	2-stĺpová	SSE
T2	248/ts/drazkovce_stred	630	2-stĺpová	SSE
T3	248/ts/drazkovce_kostol.helena	400	Mrežová(stožiarová)	SSE
T4	277/ts/drazkovce_pd	250	4-stĺpová	SSE
T5	277/ts/diakova_obec2	400	2-stĺpová	SSE
T6	277/ts/diakova_obec3	160	1-stĺpová	SSE
T7	248/ts/drazkovce_ibv	400	kiosková	SSE
T8	248/ts/drazkovce_ibv2	400	kiosková	SSE
T9	208/ts/drazkovce_dolina	100	2-stĺpová	SSE

Energetická bilancia obce - súčasný stav

Obec Dražkovce je plynofikovaná a vykurovanie ako aj príprava teplej úžitkovej vody je v prevažnej miere riešené zemným plynom. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť sa jedná o dvojcestné zásobovanie energiou.

Predpokladaný max. súdobý výkon cca 2.000 kVA.

inštalovaný výkon 3.140 kVA
súdobý výkon cca 2.000 kVA

Vzhľadom na uvedené výkonové parametre existujúcich trafostaníc zásobujúcich územie sú trafostanice zatiaľ postačujúce. Niektoré trafostanice zásobujú aj územia mimo katastra obce Dražkovce.

B) Navrhovaný stav

Obec Dražkovce má v súčasnosti vybudovaný plynový rozvod. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť navrhujeme dvojcestné zásobovanie energiou.

Tab. č. 23 - Základné východiskové údaje o riešenom území

vstupné údaje	Etapizácia		
	stav r.2020	návrh r.2040	výhľad po r.2040
Trvalo obývané byty/b.j. – ks	228		
Výstavba nových bytov - ks		200	20
celkom bytov v r.2040		428	448
elektrické vykurovanie bytov - /ks	15	25	

Tab. č. 24 - Prepočet elektrického príkonu podľa druhu odberu v kW

Druh odberu		kW		
		stav r.2021	návrh r.2040	výhľad po r.2040
A	Bytový fond b.j.	228	428	
	- elektricky vykúr. b.j.	15	25	
	- návrh elektric. vykúr. b.j.	-	10	
	- zostatok	213	403	
	Spolu :	1.002	1.862	
B	Občianska vybavenosť			
	- OÚ+kultúrny dom	60	60	
	- materská škola+šk.jedáleň	100	120	
	- základná škola	50	60	
	- obchody	60	100	
	- pohostinstvá	40	40	
	- penzión	60	60	
	- dom smútku	40	40	
	- letisko	40	60	
	- dom sociálnych služieb	-	50	
	- iné služby	40	50	
	- verejné osvetlenie	5	5	
Spolu :	495	645		
C	Výroba - areál PD	150	150	
Súčasný výkon celkom A+B+C		1.647kW	2.657kW	

Transformačné stanice 22/04 kV

Vzhľadom na návrh rozšírenia obytných plôch, občianskej vybavenosti a rekreácie, navrhujeme posilnenie distribučnej siete o novonavrhované trafostanice (vid' tab. č. 25) tak, aby jednotlivé výbežky od zdroja neprekračovali 350 m. Konfigurácia sekundárnej siete dáva predpoklad spoľahlivej a bezporuchovej prevádzky, vzhľadom na zokruhovanie rozvodov a posilňovacích káblov.

Navrhujeme všetky vzdušné prípojky ku trafostaniciam nahradiť podzemnými kábllovými prípojkami ako aj príslušné trafostanice vymeniť za kioskové do 630kVA.

Tab. č. 25 Transformačné stanice 22/0,4 kVA - navrhované

Číslo TR	Výkon v kVA		Typ TR	umiestnenie TR
	stav	návrh		
TR č.10	-	do 630kVA	kiosková	lokalita BH 02
TR č.11	-	do 630kVA	kiosková	lokalita BI 06

Uvedené transformačné stanice ako aj ich napojenie zemnými káblami VN sa budú budovať postupne podľa požiadaviek na pribúdajúce odbery elektrickej energie. VN trasy navrhujeme prednostne umiestniť popri komunikáciách.

Distribučné sekundárne rozvody

Novonavrhované sekundárne rozvody pre bytovú výstavbu, občiansku vybavenosť, výrobu a služby budú budované ako jednoduchá podzemná mrežová sieť.

Existujúce sekundárne rozvody v obci ako aj rozvody verejného osvetlenia navrhujeme postupne nahradiť kábllovými trasami v zemi.

Demontáž (prekládky) vzdušných vedení VN a VVN

Všetky vzdušné vedenia VN a VVN v existujúcom obytnom území, tak isto aj v navrhovaných plochách výstavby navrhujeme preložiť a umiestniť tak, aby neobmedzovali naplánovaný rozvoj obytného územia. V súlade s platnými zákonmi pri zmene je potrebné riešiť zmenu na podzemné kábllové vedenia, uložené popri cestách, v súlade s ÚPN-O obce Dražkovce (výkres č.5 – Verejné technické vybavenie územia).

Verejné osvetlenie

Rozvod verejného osvetlenia je namontovaný na stĺpoch vzdušnej sekundárnej siete a na oceľových stožiaroch, ktoré slúžia aj pre miestny rozhlas (vodiče, konzoly a osvetľovacie telesá). Vodiče sú prevažne AlFe. Meranie, ovládanie a istenie rozvodu verejného osvetlenia je zo samostatných rozvádzačov.

Verejné osvetlenie bolo rekonštruované v roku 2019-2020. Prebehla výmena starých svietidiel za LED svietidlá v starej časti obce. Je potrebné ešte na niektorých miestach doplniť osvetlenie.

Stav verejného osvetlenia je vyhovujúci.

Optické káble

V roku 2019 - 2020 spoločnosť Slovak Telekom, a.s. vybudovala v obci optickú sieť na internet a televíziu. Optické káble sú väčšinou vedené v zelených pásoch popri miestnych komunikáciách, alebo stĺpmi.

Ochranné pásma

V zmysle § 43 zákona č.251/2012 Z. z. v znení neskorších prepisov treba rešpektovať ochranné pásma od krajných vodičov na každú stranu, resp. od elektrických staníc, resp. od káblových podzemných vedení:

- 22 kV holé vzdušné vedenie..... 10 m
- 22 kV vzdušné vedenie so zakl. izoláciou 4 m
- 22 kV závesné káblové vedenie..... 1 m
- kábel v zemi do 110kV..... 1 m
- trafostanice 22kV/0,4kV

- ✓ Ochranné pásmo trafostaníc s vonkajším vyhotovením je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplatenie alebo na hranicu objektu elektrickej transformačnej stanice, zároveň musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.
- ✓ Ochranné pásmo trafostanice s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplatením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

B.13.3.2 Zásobovanie zemným plynom

Energetická koncepcia Slovenskej republiky, ktorej súčasťou je zásobovanie zemným plynom, navrhuje efektívne využitie existujúcich rozvodov pre všetky formy spotreby zemného plynu. Rozvojový program počíta so zvyšovaním podielu zemného plynu na energetickej bilancii pri zachovaní relácie ceny zemného plynu oproti ostatným primárnym zdrojom. Využitie plynu je vhodné aj z dôvodu minimálneho dopadu na životné prostredie.

Zásobovanie zemným plynom – súčasný stav

Obec Dražkovce je v súčasnosti plynofikovaná. Plynom je obec zásobovaná z prepojovacím plynovodom z k. ú. Tomčany D160 s max. prevádzkovým tlakom do 100 kPa. V k. ú. obce sa v súčasnosti nachádza distribučná sieť, prevádzkovaná SPP-D, a.s.:

- STL plynovod z materiálu PE s maximálnym prevádzkovým tlakom do 100 kPa

Médium je zemný plyn naftový s výhrevnosťou približne 33,84 MJ/m³ a energetická hodnota 1 m³ pri uvedenej výhrevnosti predstavuje cca 9,4 kWh (1 MJ = 0,27778 kWh). Potrubie po obci je plastové PE, D 90, D 63 DN 50 D 32. Na konci obce Dražkovce prechádza plynové potrubie STL do ďalšieho katastrálneho územia v dvoch miestach. Po trase plynovodu sú osadené uzatváracie šupátka pre prípad poruchy podľa príslušného potrubia. Plyn sa používa na kúrenie, prípravu TUV a varenie. V obci ani jej intraviláne sa nenachádza žiadna výstavba, ktorá by vyžadovala väčšiu potrebu zemného plynu. Od kolaudácie v roku 2004 na potrubí nebola vážnejšia porucha, ktorá by si vyžiadala dlhšiu odstávku plynu. ZPN sa používa okrem domácností aj v objektoch občianskej vybavenosti.

Potrubie STL križuje cestu III/2147 a Sklabinský potok.

Tab. č.26 Výpočet objemového prepočítavacieho čísla

Kód obce	Obec/mesto	Kód okresu	Kód kraja	Nadmorská výška	Objemové prepočítavacie číslo
512061	Dražkovce	506	5	426	0,971

Podľa vyhlášky č. 269/2012 Z. z sa stanovuje pre výpočet spotrebovaného plynu odberateľom koeficient, ktorý zohľadňuje nadmorskú výšku obce/mesta (v metroch) za obce/mestá slovenskej republiky a stanoví hodnotu objemového prepočítavacieho čísla.

Zásobovanie zemným plynom – navrhovaný stav

ÚPN-O navrhuje zásobovanie obce aj zemným plynom. Navrhované rozšírenie rozvojových plôch si vyžiada aj rozšírenie plynovodného potrubia.

Využitie zemného plynu sa navrhuje komplexne (vykurovanie, príprava teplej úžitkovej vody, varenie). Navrhujeme budúce komplexné potreby tepelnej energie riešiť jednak palivom zemný plyn, jednak s využitím nových trendov v systéme zásobovania územia teplom, hlavne systém tepelných čerpadiel, slnečných kolektorov, elektrického ohrevu objektov, prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

Navrhovaná konfigurácia trás dáva predpoklad na bezproblémovú prevádzku.

Vzhľadom na to, že navrhované lokality sú rozložené na rôznych miestach, ku každej je navrhnuté individuálne riešenie napojenia. Nové plynovody navrhujeme vybudovať z materiálu PE dimenzie DN 110, napojené na existujúcu sieť.

V rámci riešenia ÚPN-O navrhujeme doplniť sieť plynovodov na celom území obce s maximálnou možnosťou zokruhovať rozvody. Predložený návrh počíta so 30% plynofikáciou vzhľadom na novodobé alternatívne a obnoviteľné zdroje energií.

Nápočet potreby zemného plynu podľa TP 702 07:

a) Rodinné domy (varenie, vykurovanie, príprava TÚV)

Predpokladáme 30% rodinných domov plynofikovaných :

t.j. $\frac{\text{plánované RD } 226 \times 30\%}{\text{spolu:}} = \frac{68 \text{ rodinných domov na plyn}}{68}$
 $68 \times 1,5 = 102 \text{ m}^3/\text{hod}$
 $102 \times 3.500 = \mathbf{357.000 \text{ m}^3/\text{rok}}$

Poznámka:

Pri navrhovanom dvojcestnom zásobovaní energiami (ZPN+ elektrická energia) pre IBV a občiansku vybavenosť pre budúcich odberateľov, budú rozhodujúce ekonomické faktory vzhľadom na aktuálnu a budúcu cenovú reláciu dodávateľov energií.

Ochranné a bezpečnostné pásma

Podľa zákona je potrebné dodržať pásmo ochrany od osi plynovodu na každú stranu :

Ochranné pásmo : STL a NTL v zastavanom území obce 1 m
 Bezpečnostné pásmo : STL plynovod v nezastavanom území 10 m
 STL a NTL v z. ú. určí dodávateľ plynu

B.13.3.3 Zásobovanie tepelnou energiou

Zásobovanie obce Dražkovce je zabezpečované decentralizovaným spôsobom prevažne zemným plynom, v menšej miere elektrickou energiou, resp. tuhým palivom. V území sa nenachádza väčší zdroj tepla, ktorý by prevzal funkciu centrálného tepelného zdroja. Teplo sa pripravuje lokálne v domových kotolniach elektrickými a plynovými kotlami alebo elektrickými priamovýhrevnými telesami, v menšej miere spaľovaním uhlia a dreva. Objekty občianskej vybavenosti - kultúrny dom a materská škola sú napojené na zemný plyn, ostatné verejné budovy sú vykurované elektrickými konvektormi.

Uvedený trend bude zrejme pokračovať, s prípadným využitím solárnej energie ako doplnkovým zdrojom, resp. s využitím alternatívnych zdrojov energie – spaľovanie biomasy, tepelné čerpadlá, ap.

Riešené územie patrí do oblasti s vonkajšou výpočtovou teplotou -18°C v krajine s intenzívnymi vetrami. Dĺžka vykurovacieho obdobia trvá 235 dní s priemernou vonkajšou teplotou vzduchu $+2,8^{\circ}\text{C}$. Priemerná ročná teplota vzduchu je $+7,2^{\circ}\text{C}$, priemerná teplota v najchladnejšom mesiaci je $-3,9^{\circ}\text{C}$.

Tab. č.27 Vykurovanie obývaných bytov (SDOB 2011)

Médium	b.j.	%
Plyn	83	34,6
Elektrina	78	32,5
Kvapalné	1	0,4
Pevné palivo	57	23,8
Iné a nezistené	3	1,3
Nezistené	18	7,4
Spolu	240	100

*Tabuľka bola spracovaná zo zdroja: ŠÚ SR

Zásobovanie teplom má tiež značný vplyv na životné prostredie a stupeň znečistenia ovzdušia. Rozvoj zásobovania teplom musí vychádzať z energetickej koncepcie SR, UPN VUC Žilinského kraja, z koncepcie územného rozvoja obce a tiež z hodnotenia prínosu pre životné prostredie. Rozvoj zásobovania teplom je potrebné uskutočňovať v zmysle platnej legislatívy (§ 31 zákona č.657/2004 o tepelnej energetike, v znení zákona č.99/2007 Z. z., a zákona č.184/2011 Z. z.) a v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky SR.

Je potrebné vytvárať priaznivé podmienky a podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov v systémovej energetike s vylúčením negatívneho dopadu na charakter krajiny. Navrhujeme budúce potreby tepelnej energie na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie riešiť palivom zemný plyn v kombinácii so solárnou energiou a s využitím tepelných čerpadiel (elektrická energia), prípadne využiť ako palivo biomasu, resp. obnoviteľné a fosílné energie. Navrhované riešenie bude mať priaznivý dopad na čistotu ovzdušia, najmä počas vykurovacej sezóny.

B.13.3.4 Napojenie územia na telekomunikačné a informačné siete

Poštová prevádzka

V obci Dražkovce sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty, ktorá zabezpečuje poštové služby (dodacie a podacie). Pošta Dražkovce prislúcha podľa organizačného poriadku k obvodu Hlavnej pošty Martin.

Priestory pošty sa nachádzajú v objekte obecného úradu, čo je vyhovujúce. Pošta zamestnáva 3 zamestnancov. Donáška poštových zásielok v spádovom území je zabezpečené poštovými doručovateľmi.

Tento stav je vyhovujúci aj pre návrhové obdobie.

Telekomunikačné a informačné siete

Z hľadiska telekomunikačného členenia, patrí obec pod Primárne centrum sieťovej infraštruktúry Martin (CSI-MA) a následne do Sekundárneho centra (RCSI-ŽA) Žilina. Miestna telefónna ústredňa je umiestnená v priestoroch pošty.

V obci sa nachádza káblová televízia, obyvatelia majú aj vlastné satelitné prijímače.

V obci je pokrytie signálom operátorov Slovak Telekom, Orange, O2. Pokrytie signálom mobilných operátorov je v dedine dobré. V roku 2019-2020 spoločnosť Slovak Telekom vybudovala v obci optickú sieť na internet a televíziu. Optické káble sú väčšinou vedené v zelených pásoch popri miestnych komunikáciách, alebo stĺpmi. V k.ú. sa nachádza vykryvač mobilnej siete.

Vzdušné vedenie v obci je potrebné nahradiť podzemným vedením.

Miestny rozhlas

Miestny informačný systém je zameraný na dôležité obecné informácie, správy a oznámenia. Jeho nositeľom je aj miestny rozhlas. Ústredňa je situovaná na obecnom úrade. Z nej sú vyvedené vzdušné vývody smerujúce do obce. Rozvod tvoria prevažne samostatné oceľové stožiare s konzolami a izolovanými vodičmi a smerovými reproduktormi. Signál pokrýva celé súčasné zastavané územie. V roku 2017 prebehla rekonštrukcia reproduktorov.

Rozvody sú vyhovujúce, súčasný stav vyhovuje – o zmene na bezdrôtový systém sa neuvažuje. Navrhujeme vymeniť kabeľáž, doplniť reproduktory. Je potrebné jeho rozšírenie do všetkých novonavrhovaných lokalít.

Tranzitné siete

V katastrálnom území sa nachádzajú podzemné telekomunikačné vedenia (diaľkové káble) v majetku spoločnosti Slovak Telekom a.s..

Ochranné pásma

V zmysle zákona č.610/2003 Z. z. pre ochranu trás optických a metalických káblov v území treba rešpektovať a dodržať ochranné pásmo 1,5 m od trasy ich pokládky.

B.13.3.5 Požiadavky civilnej ochrany

- spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva riešiť v zmysle platného znenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva (v súčasnosti zák. č.42/1994 Z.z., úplné novelizované znenie zák.č.47/2012 Z.z.) a platnej vyhlášky o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany (v súčasnosti vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. v znení novelizácie č.399/2012 Z. z.),
- spôsob a rozsah ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti právnických a fyzických osôb riešiť v zmysle platného znenia zákona o civilnej ochrane obyvateľstva (v súčasnosti zák. č.42/1994 Z.z., úplné novelizované znenie zák.č.47/2012 Z.z.) a vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. (novelizovaná vyhl.č.399/2012 Z. z.) o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany
- technický prostriedok pre varovanie obyvateľstva a vyzoznenie osôb (siréna) podľa vyhlášky MV SR č.388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa nachádza na dome kultúry a jej dosah je 1.500 m
- v záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami

B.14 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

B.14.1 STRATÉGIE ADAPTÁCIE SR NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLIEDKY ZMENY KLÍMY

Stále intenzívnejšie negatívne prejavy a dôsledky zmeny klímy vyvolali aj na Slovensku potrebu identifikovať a navrhnuť preventívne adaptačné opatrenia, ktorými by sa v budúcnosti mali minimalizovať nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach prírodného a sociálneho prostredia. V tejto súvislosti Ministerstvo životného prostredia SR vypracovalo „Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (prijaté uznesením vlády SR č.148/2014). V r.2017 vypracovalo MŽP jej aktualizáciu (prijatá uznesením vlády SR č.478/2018). Aplikáciou príslušných navrhnutých adaptačných opatrení má aj územný plán obce vytvoriť základné územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na sídelné prostredie.

Z navrhovaných opatrení sú pre riešené územie aktuálne nasledovné adaptačné opatrenia pre sídelné prostredie :

Opatrenia voči zvýšenému počtu tropických dní a častejšiemu výskytu vín horúčav

- koncipovať urbanistickú štruktúru sídla tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu; vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov, cyklistov v meste,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napr. vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, využívaním svetlých farieb a odrazových povrchov na budovách,
- vytvárať trvalé resp. dočasné prvky tienenia na verejných priestranstvách a budovách,
- zabezpečiť ochladzovanie interiérov budov,
- zabezpečiť, aby dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra boli prispôsobené klimatickým podmienkam,
- zvyšovať podiel vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň v sídlach,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do priľahlej krajiny; podporiť zriadenie sídelných lesoparkov,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín; prispôbiť výber drevín pre výsadbu klimatickým podmienkam, pri voľbe druhov uprednostňovať pôvodné a nealergénne druhy pred inváznymi,
- podporovať vertikálne zazelenenie a zvýšiť podiel zelených striech a fasád,
- zachovať a zvyšovať podiel vegetácie v okolí dopravných komunikácií,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu a budovanie vodných plôch,
- zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v zastavanom území aj mimo zastavaného územia obce.

Opatrenia voči extrémnym poveternostným situáciám (búrky, víchrice, tornáda)

- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napr. ochranou a výsadbou vetrolamov a živých plotov,
- zabezpečiť a podporovať výsadbu spoločenstiev drevín a aplikáciu prenosných zábran v územiach mimo z. ú. sídiel pre zníženie intenzity víchric a silných vetrov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

- zabezpečiť udržateľné hospodárenie s vodou v sídlach,
- podporovať a zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov,
- zabezpečiť a podporovať zvýšené využívanie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov,
- minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla,
- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržovanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách sídiel,
- zabezpečiť racionalizáciu využívania vody v budovách a využívanie odpadovej "sivej" vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd a koreňových čistiarní,
- zabezpečiť starostlivosť, údržbu, revitalizáciu a budovanie vodných plôch a mokradí.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu extrémnych úhrnov zrážok

- zabezpečiť protipovodňovú ochranu sídiel,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadupne k životnému prostrediu,
- zabezpečiť používanie a plánovanie priepustných povrchov, ktoré zabezpečia prirodzený odtok vody a jej vsakovanie do pôdy,
- zabezpečiť zadržiavanie strešnej vody, napr. strešnými alebo dažďovými záhradami,
- zabezpečiť budovanie dažďových záhrad, vsakovacích a retenčných zariadení, mikromokradí, depresných mokradí,
- diverzifikácia odvádzania dažďovej vody (do prírodných alebo umelých povrchových recipientov, do kanalizácie iba v nevyhnutnom prípade),
- zabezpečiť dostatočnú kapacitu prietoku kanalizačnej sústavy,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.

B.14.2 OCHRANA OVZDUŠIA

Riešené územie sa nachádza cca 3,0 km východne od priemyselnej aglomerácie Martin – Vrútky. V obci Dražkovce a jej blízkom okolí sa v súčasnosti nenachádzajú významní znečisťovatelia ovzdušia. Kvalita

ovzdušia v obci nie je ovplyvnená prevádzkovateľmi vyžadujúcimi integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania - IPKZ (<http://ipkz.enviroportal.sk>).

Priamo v obci sú lokalizované len malé zdroje znečistenia, ktoré spôsobujú miestne znečistenie ovzdušia - *lokálne kúreniská* (hlavne počas zimnej vykurovacej sezóny a zhoršených rozptylových podmienok), poľnohospodárske družstvo, sčasti aj cesta III/2145 prechádzajúca cez obec – vzhľadom však na to, že po ceste premáva hlavne osobná automobilová doprava, ktorej frekvencia nevytvára významné zhoršenie ovzdušia riešeného územia.

V širšom okolí (územie okresu Martin) sú činné prevádzky priemyselnej výroby emitujúce do ovzdušia znečisťujúce látky. Územie miest Martin a Vrútky bolo v roku 2010 zaradené do oblasti č. 9 riadenia kvality ovzdušia (znečisťujúca látka PM10). Lokálne znečistenie ovzdušia sa vo Vrútkach nemonitoruje. V blízkosti sa nachádzajú monitorovacie stanice lokálneho znečistenia ovzdušia v Žiline, Ružomberku a v Martine.

Na zlepšenie kvality ovzdušia navrhujeme:

- *podporovať intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov*
- *rešpektovať všetky legislatívne predpisy v oblasti ochrany ovzdušia*
- *komunikácie na území obce riešiť so spevneným, bezprašným povrchom*
- *zabezpečiť kropenie ciest a vysušených depónií vyťaženého materiálu z hľadiska ochrany ovzdušia a vplyvu na zdravie obyvateľstva najmä v období zvlášť nepriaznivých podmienok (suchých a teplých dní). Zdravotné riziká sú pri emisiách tuhých znečisťujúcich látok do voľného ovzdušia v danej lokalite pri dodržaní technologických postupov krátkodobo prípustné.*

B.14.3 OCHRANA POVRCHOVÝCH A PODZEMNÝCH VÔD

Voda je nenahraditeľnou zložkou životného prostredia všetkých rastlinných a živočíšnych ekosystémov a mnohých technologických procesov. Škody na životnom prostredí spôsobuje nielen jej nerovnomerný výskyt v priestore a čase, ale aj jej kvalita. Výskyt vody ovplyvňujú prírodné podmienky. Jej kvalitu ovplyvňuje predovšetkým ľudská činnosť v území s negatívnym alebo pozitívnym dopadom.

Preto je správanie sa človeka pri nakladaní s vodami legislatívne usmerňované. Hlavným právnym predpisom je zákon č. 364/2004 Z. z. v znení novelizácie č. 384/2009 Z. z. O vodách – vodný zákon, v znení neskorších predpisov.

Ochrana množstva vôd, kvantitatívna ochrana, je založená na zvyšovaní akumulačnej schopnosti krajiny a na kontrole dodržiavania vypočítaných hodnôt pre odoberané množstvá vôd. Za tým účelom sa stanovujú limity využívania zásob podzemných vôd (ekologické limity), ako aj záväzné minimálne prietoky.

Ochrana vodných zdrojov je potrebné chápať ako integrovanú ochranu kvality a kvantity podzemných a povrchových vôd. Rozhodujúcim faktorom pri ochrane kvality vodných zdrojov je problematika zdrojov znečisťovania vôd, či už s priamym alebo nepriamym dopadom na vodné zdroje.

B.14.3.1 Legislatívna ochrana vôd

Ochrana vodného bohatstva vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z. z. O vodách – vodný zákon v znení neskorších predpisov a delí sa podľa stupňa a spôsobu ochrany na :

- ✓ **všeobecnú ochranu**, platnú pre celé územie SR. Predstavuje povinnosť vyžiadania povolenia vodohospodárskeho orgánu pri nakladaní s vodami podľa § 8 vodného zákona. *V katastrálnom území obce sa jedná o povolené odbery.*
- ✓ **širšiu, regionálnu ochranu** – realizovanej formou chránených vodohospodárskych oblastí. Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) je územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významnú prirodzenú akumuláciu vôd. *V k. ú. Dražkovce sa nenachádza.*
- ✓ **sprísnenú, špeciálnu ochranu** – pre využívané vodné zdroje na pitné účely, vyplýva z § 30, § 31 zákona č. 384/2009 Z. z. a realizuje sa formou stanovenia pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre všetky využívané zdroje pitnej vody a § 65 odst. 13 Národnej rady SR č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 241/1988 Z. z. a realizuje sa formou vyhlásenia ochranných pásiem (OP). *V katastrálnom území obce je evidovaný 1 hydrogeologický vrt úzkoprofilový s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou. V území vyvierajú 3 pramene. Na území nie sú vyhlásené PHO.*

B.14.3.2 Zdroje znečistenia vôd

S ochranou a kvalitou vôd úzko súvisia zdroje znečistenia vôd. Zdrojom znečistenia vôd v území sú bodové a plošné znečistenia. Rozhodujúcimi zdrojmi bodového znečistenia sú vypúšťané odpadové vody, komunálne, ale aj poľnohospodárske. Zdroje plošného znečistenia sú ťažšie identifikovateľné než bodové, ale ich účinky sú rovnako dlhodobé a ťažko odstrániteľné. Najväčšími zdrojmi plošného znečistenia sú: poľnohospodárstvo, poľné hnojiská a rozptýlené skládky, kontaminované závlahové, ale i zrážkové vody.

Znečistenie povrchových vôd

Podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 174/2017 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti podľa § 33 a 34 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, sú za citlivé oblasti vyhlásené vodné útvary povrchových vôd, v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín k

nežiaduceho stavu kvality vôd, ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje a ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

Potenciálnym zdrojom možného znečistenia sú prípadné havarijné úniky škodlivých látok z mechanizácie používanej v poľnohospodárstve. Ďalším zdrojom možného znečistenia a zanášania toku sú splachy pôdy do toku z plôch postihnutých preháňaním hospodárskych zvierat na miesta pastvy, ako aj voľba nevhodných foriem obhospodarovania pôd a výskyt čiernych skládok odpadov (prevažne komunálny a stavebný odpad).

Podľa prílohy č. 1 k nariadeniu vlády č. 174/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú **citlivé oblasti a zraniteľné oblasti**:

- poľnohospodársky využívané pozemky obce Dražkovce **nepatria medzi zraniteľné oblasti** - zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtiekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.
- K. ú. obce Dražkovce **patria medzi citlivé oblasti** - za citlivé oblasti sa ustanovujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Znečistenie podzemných vôd

Potenciálnym nebezpečenstvom je poľnohospodárske znečistenie prejavujúce sa zvýšenými koncentraciami zlúčenín dusíka, fosforu, draslíka a stopových prvkov vo vode. Obdobné kontaminácie u podzemných vôd sa pripisujú nesprávnemu silážovaniu, nesprávnemu skladovaniu a manipulácii tuhých a tekutých exkrementov živočíšnej výroby.

Z hľadiska pôsobenia sú poľnohospodárske zariadenia (najmä lokalizáciou a technickým stavom zariadení živočíšnej výroby) zaradené medzi faktory so strednou intenzitou negatívnych vplyvov, ktoré ovplyvňujú svoje okolie (zvýšené hladiny hluku, zápach, vznik odpadov, výskyt hnojísk- riziko kontaminácie spodných vôd) (RÚSES okresu MT, SAŽP 2014).

Opatrenia na zlepšenie stavu vôd

Okrem dodržiavania legislatívne stanovenej ochrany vôd sa treba zamerať na elimináciu znečistenia vôd postupným odstraňovaním zdrojov plošného a bodového znečistenia.

- voliť vhodné formy obhospodarovania poľnohospodárskych pozemkov – orba po vrstevnici a pod.
- likvidovať všetky skládky komunálneho a stavebného odpadu v k.ú.
- realizovať protihavarijné systémy na zabránenie úniku škodlivých látok, monitorovať kvalitu vôd v lokalitách prevádzok s látkami škodiacimi vodám
- obmedziť plošné znečistenie t.j. vykonať opatrenia na zmenšovanie vodnej erózie na poľnohospodárskej pôde, obmedzovať hnojenia priemyselnými hnojivami a používanie pesticídov
- realizovať opatrenia vzhľadom na poľné hnojiská
- sanovať plochy postihnuté preháňaním hospodárskych zvierat

B.14.4 OCHRANA PŮDY

Väčšina tunajších pôd bola ovplyvnená činnosťou človeka. Nesystémové úpravy v krajine, ako napr. likvidácia rozptýlenej zelene, neopodstatnené melioračné úpravy a rekultivácie, narušili vodný režim v krajine (vysoký výpar, pokles hladiny podzemných vôd, urýchlenie odtoku vody) a podporili negatívny vplyv vodnej a veternej erózie, a tiež zasoľovanie pôd.

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutná ochrana a kultivácia pôdneho krytu, ktorá vyplýva aj zo vstupu Slovenskej republiky do európskych štruktúr. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť platnou legislatívou. Podľa platnej legislatívy o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (v súčasnosti zákon č. 57/2013 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy), je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území.

Kontaminácia pôdy

Potenciálne nebezpečenstvo kontaminácie pôdy predstavujú skládky odpadu. V riešenom území Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava podľa vyjadrenia eviduje 5 skládok odpadu, z toho 4 odvezené a 1 nelegálnu skládku - opustenú bez prekrytia.

Ďalšími zdrojmi znečistenia pôdných zdrojov sú:

- chemizácia (hnojenie priemyselnými hnojivami),
- koncovka chovu hospodárskych zvierat (vývoz tekutých odpadov), priesaky z poľnohospodárskej výroby
- úniky zo žump
- poľné hnojiská - riziko kontaminácie pôdy vzniká aj pri dočasnom uskladňovaní hnoja v nezabezpečených hnojiskách v extraviláne

Erózia pôdy

Pôdna erózia sa v našich pôdno-klimatických podmienkach najčastejšie vyskytuje ako vodná a veterná erózia. Samotný erózný proces zahŕňa čiastkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách). Potenciálne extrémnou vodnou eróziou a veľmi silnou vodnou eróziou sú ohrozené plochy južne od zastavaného územia obce. Veľmi silne ohrozené pôdy sú aj menšie plochy na severozápade územia a na juhu katastra.

Nakoľko územie Dražkoviec tvorí z veľkej časti veľkoblková poľnohospodárska pôda, hlavne vo svahoch vzniká zvýšené riziko stekania vody po privalových dažďoch (erózia, v prípade obývaných častí riziko povodní). Preto navrhujeme vytvorenie zasakovacích pásov, ktorých ochranná funkcia spočíva v premene povrchového odtoku vody na podpovrchový (vsiaknutie vody do pôdy).

Navrhujeme::

- realizovať zasakovacie pásy EP 1 - 5 (v rizikových častiach) slúžiace na stabilizáciu svahov

B.14.5 HLUK

Vzhľadom na to, že väčšina riešeného územia (existujúceho aj navrhovaného) leží mimo hlavných komunikačných ťahov, nie je zaťaženie hlukom a vibráciami z dopravy také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach.

Vzhľadom na kompaktnú zástavbu v okolí cesty III. triedy v zastavanom území, nie je možné uvažovať so žiadnym budovaním protihlukových bariér. Znížiť nepriaznivé vplyvy dopravy na bývanie je možné len technickými opatreniami na jednotlivých pozemkoch, resp. obytných budovách napr. oplotenie, zvukovoizolačné okná a dvere, zábradlia balkónov, zmena dispozície a pod., výsadba izolačnej vegetácie,....

Poznámka:

Prípadným zdrojom hluku by v budúcnosti mohla byť rýchlostná cesta R3 vo výhlade, ak by sa realizovala cez k. ú. Dražkovce. V takomto prípade je potrebné, zo strany investora, urobiť také protihlukové opatrenia v súlade s platnou legislatívou, aby hluk negatívne nezasahoval do príslušného existujúceho obytného územia.

B.14.6 ELEKTROSMOG

Elektrosmog je každé elektromagnetické žiarenie, ktoré je umelo človekom vyrobené a teda nie prírodného charakteru. Zvyčajne je elektrosmog rozdelený do dvoch typov:

- nízkofrekvenčný elektrosmog do 1MHz (trakčné vedenie železníc, vysokonapäťové vedenie, transformátory, úsporné žiarovky, spotrebná elektronika ...),
- vysokofrekvenčný elektrosmog 1 MHz a viac (mobilné telefóny, základňové stanice BTS, rozhlasové a televízne vysielacie, Wi-Fi, Bluetooth, satelity, radary ...).

Každé elektromagnetické žiarenie sa skladá z elektrických a magnetických zložiek.

Elektromagnetické pole pochádza z káblov, nie zo stožiarov elektrického vedenia. Najvyššia úroveň polí je na strane prostredných vodičov v kábloch. Ako ďaleko sú polia šírené, závisí na napätí linky (elektrické pole) a prúdu, ktorý káblom preteká (magnetické pole). Čím vyššie je napätie alebo prúd, tým ďalej sa polia šíria. Jediný spôsob, ako získať spoľahlivú predstavu o veľkosti polí z vysokonapäťových rozvodov je meranie.

Úrovně magnetického poľa pravdepodobne klesajú na úrovni asi 50 metrov od 22 kV, 25 m od vedenia 11 kV. Veľké elektrické pole okolo napájacích káblov priťahuje všetky druhy vzdušných znečisťujúcich častíc, vrátane tých škodlivých. Elektrické pole sa výrazne znižuje takmer všetkými stavebnými materiálmi, s výnimkou klasického skla. Stromy a kríky tiež znižujú elektrické polia.

V návrhu územného plánu sa v zastavanom území obce navrhuje náhrada vzdušných vedení za podzemné, čo zabezpečuje aj ochranu pred žiarením.

B.14.7 NAKLADANIE S ODPADMI

Obec Dražkovce má spracovaný Program odpadového hospodárstva v súlade s Programom odpadového hospodárstva Žilinského kraja na r.2016 - 2020, z ktorého vyplývajú rôzne opatrenia:

- opatrenia na dosiahnutie cieľov pre vybrané prúdy odpadov
- opatrenia na zníženie množstva vzniku komunálnych odpadov, opatrenia na zvýšenie podielu triedeného zberu komunálnych odpadov a ich následného zhodnotenia
- opatrenia na znižovanie množstva biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov ukladaných na skládky odpadov
- opatrenia na zabezpečenie informovanosti obyvateľov o triedenom zbere komunálnych odpadov z obalov a o význame značiek na obaloch, ktoré znamenajú, že obal je možné zhodnotiť

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu	Množstvo v t
200139	plasty - PET	O	32,94
200101	papier a lepenka	O	16,54
200133	batérie a akumulátory s Pb2Hg	N	0,02
200126	odpadové oleje	N	0,02
200121	odpady so žiariviek	N	
200101	Odpady z viacvrstvových materiálov (okrem r.1)	O	
200136	Vyradené elektric.a elektronické zariadenie s obs.NL	N	1,14
200139	Odpady z plastov - PE	O	
200139	Odpady z plastov - PP	O	
200139	Odpady z plastov - PS	O	
200139	Odpady z plastov - PVC	O	
200102	Odpady zo skla	O	26,37
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	O	127,75
200140	Kovový odpad	O	
200301	zmesový komunálny odpad	O	185,27
170107	Drobný stavebný odpad	O	6,51
200110	Šatstvo	O	7,13
200123	Vyradené zariadenia obsahujúce chlorfluórované uhlovodíky		0,79
	ODPADY SPOLU	O + N	404,48

V roku 2019 sa v obci vyprodukovalo spolu 404,48 t komunálneho odpadu, t.j. v priemere 381,6 kg odpadu na obyvateľa. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Brantner Fatra s.r.o. Martin a ukladá ho na skládku Martin – Kalnô. Komunálny odpad sa vyváža spreď domov. Obec má zavedený dobrý systém zberu separovaného odpadu – komponenty: papier, sklo, PET fľaše, kovový odpad, šatstvo, na separovaný odpad sú stojiská - zberné miesta - s 1100 litrovými kontajnermi. Na území obce sa nachádza 20 stojísk - zberných miest. Elektro-odpad býva vyvážený 2x do roka.

Obec nemá vybudované zberné zariadenie na separovaný odpad (zhromažďovanie, predbežné triedenie, dočasné uloženie odpadu na účely prepravy do zariadenia na spracovanie odpadov) - zberný dvor, ani obecné kompostovisko a nemá ani záujem ho vybudovať.

V k. ú. Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava eviduje 5 skládok odpadu, z toho 4 odvezené a 1 nelegálnu skládku - opustenú bez prekrytia.

Navrhujeme:

- zabezpečiť sanáciu a rekultiváciu území po nepovolených skládkach odpadov - pred prípadnou výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum
- v navrhovaných lokalitách umiestniť stojiská na separovaný odpad

B.15 VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V katastrálnom území obce sa nenachádza prieskumné územie, chránené ložiskové územie ani dobývací priestor.

Nenachádzajú sa tu lokality, ani nie sú dotknuté záujmy chránené banskými predpismi.

B.16 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V katastrálnom území obce si zvýšenú ochranu vyžadujú plochy súvisiace s návrhom ochrany území stanovených v R-ÚSES, zapracovaných v KEP a s následným prevzatím do návrhu ÚPN – O Dražkovce. Ide o územia, ktoré sú súčasťou samostatnej kapitoly :

- ✓ biocentrá lokálneho významu
- ✓ biokoridor regionálneho významu
- ✓ genofondové lokality

Tieto ekologicky hodnotné územia je potrebné chrániť pred poškodením, nevhodnými zásahmi, zničením – napr. odvodnením, zasypaním, ap.

V riešenom území nie sú k dispozícii mapy s určením záplavového územia.

V k. ú. je podľa údajov Štátného geologického ústavu Dionýza Štúra (ŠGÚDŠ) Bratislava evidovaných 5 skládok odpadu, z toho 4 odvezené a 1 nelegálnu skládku - opustenú bez prekrytia, ktoré sú vyznačené v ÚPN-O.

V predmetnom území je v súčasnosti evidované 1 územie svahových deformácií - potenciálne, vyznačené v ÚPN-O.

Katastrálne územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika.

V riešenom území je potrebné rešpektovať evidované územia podľa osobitných predpisov, t.j. vymedzené plochy vyžadujúce si zvýšenú ochranu - riziká stavebného využitia územia:

- 1) evidované svahové deformácie - potenciálne (viď výkres č.2_Komplexný urbanistický návrh.... v M 1:10000) vyžadujúce zvýšenú ochranu v súlade s Vyhláškou MŽP č.55/2001 Z. z., § 12 odst. 4, písm. o) - vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom,
- 2) katastrálne územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Celé súčasné zastavané územie spadá do stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa platného zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- 3) 4 evidované odvezené skládky odpadov a 1 nelegálnu skládku - opustenú bez prekrytia, podľa údajov ŠGÚDŠ Bratislava (viď výkres č.2 Komplexný urbanistický návrh.... v M 1:10000) - pred akoukoľvek výstavbou na území bývalých skládok je potrebné zabezpečiť inžinierskogeologický prieskum.

B.17 VYHODNOTENIE DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POL'NOHOSPODÁRSKEJ PÔDE A LESNÝCH POZEMKOV**B.17.1 PREDMET STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POL'NOHOSPODÁRSKEJ PÔDE V ÚPN-O DRAŽKOVCE**

V k. ú. obce Dražkovce sú zábery poľnohospodárskej pôdy riešené v zastavanom území obce a v priamom dotyku s ním..

B.17.1.1 Použité podklady

- Zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy č.220/2004 Z. z. v znení jeho novelizácie č.57/2013 Z. z.,
- Nariadenie vlády SR č.58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy,
- Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva SR č.508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení vyhl. 59/2013 Z.z.,
- urbanistické riešenie ÚPN-O Dražkovce,
- KEP obce Dražkovce, Ing. M. Baláž PhD. a kol., 2019,
- mapové podklady s vyznačenými hranicami a 7 miestnym kódom BPEJ (NPPC- Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy Banská Bystrica),
- vyjadrenie Hydromeliorácií, š.p., k existencii hydromelioračných zariadení.

B.17.1.2 Pôdne pomery a kvalita pôdyPôdne pomery

Pôdy, dotknuté navrhovaným záberom, sú prevažne na miernych svahoch. Z hľadiska hodnotenia typologicko-produkčných kategórií prevládajú v riešenom území produkčné trvalé trávne porasty a menej produkčné trvalé trávne porasty. V záberoch pre nepoľnohospodárske využívanie sú zastúpené orné pôdy, trvalé trávne porasty a záhrady.

Prírodné podmienky

- Navrhované lokality v ÚPN O Dražkovce patria podľa kódu do klimatických regiónov:
- 07 mierne teplého, mierne vlhkého s priemernou teplotou vzduchu v januári -2 - -5°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie 13 - 15°C
- 08 mierne chladného, mierne vlhkého s priemernou teplotou vzduchu v januári -3 - -6°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie 12 - 14°C

Pôdny typ

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfo genetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou (zdroj: www.vupop.sk). Rozšírenie pôdnych druhov a pôdnych typov na predmetnom území je podmienené jeho geologickou stavbou a klimatickými pomermi.

Na dotknutých lokalitách návrhu ÚPN - O Dražkovce sa vyskytujú tieto druhy pôdy:

- 11 - fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké),
- 12 - fluvizeme glejové ťažké,
- 57 - pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké,
- 63 - kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, stredne ťažké,
- 64 - kambizeme typické na minerálne bohatých zvetralinách flyša, ťažké,
- 69 - kambizeme pseudoglejové na flyši, stredne ťažké,
- 82 - kambizeme (typ) na flyši, na výrazných svahoch stredne ťažké až ťažké,

Charakteristika pôd v riešenom území na základe bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek

BPEJ	Charakteristika BPEJ na poľnohospodárskej pôde
0711002	fluvizeme glejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0711005	fluvizeme glejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy - ľahšie
0712003	fluvizeme glejové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0720003	čiernice karbonátové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0729002	čiernice glejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0729003	čiernice glejové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0733062	čiernice typické, silne skeletovité, plytké stredne ťažké pôdy

BPEJ	Charakteristika BPEJ na poľnohospodárskej pôde
0757002	pseudogleje, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0757202	pseudogleje, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0763402	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0764003	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0764203	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0764303	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0764403	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0769002	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0769202	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0769402	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0770403	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0770503	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0782872	kambizeme typické, silne skeletovité, stredne hlboké a stredne ťažké pôdy
0788403	regozeme, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0863402	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0864403	kambizeme typické, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0869202	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké stredne ťažké pôdy
0870203	kambizeme pseudoglejové, bez skeletu, hlboké ťažké pôdy
0882672	kambizeme typické, silne skeletovité, stredne hlboké a stredne ťažké pôdy

*Zdroj: KEP obce Dražkovce, 2019

Bonita pôdy

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotline sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Z hľadiska kvality pôd, vyjadrenej BPEJ, sú tu pôdy zaradené do skupiny 5. – 9.

Dotknuté skupiny BPEJ záberom poľnohospodárskej pôdy v ÚPN-O Dražkovce

Skupina BPEJ	Kód BPEJ
5	0711005, 0712003, 0720003, 0764203
6	0729002, 0757002, 0764403
7	0769402
9	0782872, 0882672

Pôda a jej ochrana

Väčšina tunajších pôd bola ovplyvnená činnosťou človeka. Nesystémové úpravy v krajine, ako napr. likvidácia rozptýlenej zelene, neopodstatnené melioračné úpravy a rekultivácie, narušili vodný režim v krajine (vysoký výpar, pokles hladiny podzemných vôd, urýchlenie odtoku vody) a podporili negatívny vplyv vodnej erózie, a tiež zasoľovanie pôd.

Z uvedeného dôvodu je nevyhnutná ochrana a kultivácia pôdneho krytu, ktorá vyplýva aj zo vstupu Slovenskej republiky do európskych štruktúr. Obec sa preto musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť platnou legislatívou.

Podľa zák. č. 57/2013 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, je potrebné chrániť najkvalitnejšiu pôdu v katastrálnom území. Podľa Nariadenia vlády SR č.58/2013 Z.z. v katastrálnom území Dražkovce sú to poľnohospodárske pôdy nasledovných BPEJ: 0711002, 0711005, 0712003, 0720003, 0764003, 0764203, 0769002.

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. obce

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v % z celkovej výmery
orná pôda	235,20	53,61
Záhrady	10,03	2,29
lúky a pasienky-TTP	110,47	25,18
Poľnohospod. pôda spolu	355,70	81,08

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v % z celkovej výmery
lesná pôda	25,93	5,91
vodné plochy	4,83	1,10
zastavané plochy	36,78	8,38
ostatné plochy	15,48	3,53
Celkom	438,72	100,0

*zdroj : www.katasterportal.sk, 2020

Z uvedeného percentuálneho členenia je možné vyčítať charakteristické ukazovatele :

- poľnohospodárske využitie krajiny (%poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery)..... 81,08 %
- stupeň zornenia (% ornej pôdy z celkovej výmery poľnohosp. pôdy).....66,12 %
- stupeň zatrávnenia (% TTP z celkovej výmery poľnoh. pôdy).....31,06 %
- lesné pozemky sa podieľajú na celkovej výmere katastrálneho územia..... 5,91 %

17.1.3 Hydromelioračné zariadenia

V k. ú. sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p.

V k.ú. Dražkovce je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

B.17.1.4 Zdôvodnenie urbanistického riešenia z hľadiska uplatnenia zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy

V súlade s celkovou koncepciou rozvoja obce, boli rozvojové plochy situované v rámci zastavaného územia obce využitím voľných, nezastavaných prieluk a v priamej nadväznosti na zastavané územie.

Rozvoj obce nie je možný bez toho, aby sa zaberali aj osobitne chránené pôdy, vzhľadom na fakt, že v takmer celom zastavanom území a sčasti na plochách v priamej nadväznosti na zastavané územie, sa vyskytujú hlavne tieto pôdy. Navrhované rozvojové plochy priamo nadväzujú na doterajšiu zástavbu.

Poľnohospodárska pôda v zastavanom území alebo v priamom dotyku s ním v niektorých lokalitách patrí do chránenej pôdy čo je zdokumentované v tabuľke **A** - Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôdy. Návrh rozvoja obce s častí aj na chránenej poľnohospodárskej pôde vyplýva zo skutočnosti obmedzených rozvojových možností. V obci je záujem o výstavbu IBV, HBV, objektov občianskej vybavenosti, športu a rekreácie, ale stavebné pozemky sú k dispozícii v obmedzenom množstve.

V zmysle platného zákona o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy (v súčasnosti §13 a §14 zákona č.220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, v znení jeho novelizácie č.57/2013 Z.z.), sa musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami jej ochrany pri každom obstarávaní a spracovaní územnoplánovacej dokumentácie.

Pri urbanistickej koncepcii návrhu rozvoja územia boli uvedené zásady rešpektované nasledovne:

- zábery poľnohospodárskej pôdy pre rozvoj obce v návrhovom období boli navrhnuté v odôvodnenom a nevyhnutnom rozsahu,
- pre výstavbu je navrhnuté využiť prednostne prieluky v zastavanom území a poľnohospodárske pôdy v dotyku so z. ú. obce,
- nie je narušená ucelenosť honov a nie je sťažené obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy nevhodným situovaním stavieb, jej delením a drobením alebo vytváraním častí nevhodných na obhospodarovanie poľnohospodárskymi mechanizmami,
- v návrhu sú riešené prístupy a poľné cesty na poľnohospodársku pôdu mimo zastavaného územia obce.

B.17.1.5 Územné vymedzenie záberov poľnohospodárskej pôdy

Záber poľnohospodárskej pôdy je vypracovaný v zmysle požiadaviek, dotýkajúcich sa ochrany PP, ustanovených v zákone o ochrane a využívaní PP - zákon č. 220/2004 v znení neskorších predpisov a novelizácie vyhlášky 57/2013, ktorou sa dopĺňa zákon č. 220/2004 Z.z.

Predmetom vyhodnotenia záberov poľnohospodárskej pôdy sú lokality, vyplývajúce z urbanistického návrhu, ktoré sú v grafickej časti vyznačené vo výkrese č.6 **Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej.**

Výkres č.6 je v územnom rozsahu v M = 1: 5 000. Plochy sú označené poradovými číslami záberov č.1 – 32, s vyznačením skupiny kvality poľnohospodárskej pôdy, aktuálneho 7 miestneho kódu BPEJ.

V grafickej textovej a tabuľkovej časti ÚPN – O Dražkovce sú vyhodnotené zábery pre navrhovanú výstavbu IBV s prístupovými komunikáciami, pre HBV, pre vybavenosť, zmiešanú funkciu HBV s vybavenosťou, pre šport, pre rekreáciu, dopravné napojenie a verejnú zeleň.

Predpokladaný záber poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v ÚPN-O Dražkovce je **12,88** ha

Prehľad riešených lokalít a ich funkčné zameranie

Lokality určené pre rozvoj IBV	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29,
Lokality určené pre rozvoj HBV	26,
Lokality určené pre rozvoj HBV s OV	7a,
Lokality určené pre rozvoj OV	28,
Lokality určené pre rozvoj športu	27,
Lokality určené pre rozvoj rekreácie	30, 31, 32,
Lokality určené pre rozvoj verejnej zelene	1a, 6,
Lokality určené pre rozvoj dopravného napojenia	8, 1b, 26a,

Pri výpočte záberov v lokalitách určených pre výstavbu, sa výmera záberov znižuje v zmysle regulatívov záväznej časti na jednotlivé funkčné plochy. Pre výstavbu IBV sa výmera záberu poľnohospodárskej pôdy znižuje o 50%.

PREHĽAD STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDE

Žiadateľ: Obec Dražkovce
Spracovateľ: p. Marta Kučerová
Dátum: November 2021

Kraj: Žilinský
Okres: Martin
Obec: Dražkovce

Kat. územie : DRAŽKOVCE

tab. A : Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde , kat. územie Dražkovce

Číslo lokality	Index špecifikácie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromelioračné zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990	poznámka	
				Spolu v ha	Z toho						
					Kód / skupina BPEJ	Výmera v ha					Najkvalitnejšia PP v ha
1	BI 07	IBV	2,19	1,09	0764203 / 5 0763402 / 5 0782872 / 9	0,04 1,07 0,06	0,04	fyz osoby a iní	nie	nie	Z celkovej výmery je už odrátaná zastavaná, (ostatná) plocha
1a	ZV 04	Zeleň verejná	0,17	0,17	0782872 / 9 0763402 / 5	0,08 0,09		fyz osoby a iní	nie	nie	
1b	DP 05	Dopravné napojenie	0,59	0,59	0763402 / 5 0882672 / 9	0,25 0,34		fyz osoby a iní	nie	nie	
2	BI 05	IBV	1,35	0,68	0712003 / 5	0,68	0,68	fyz osoby a iní	áno	nie	
3	BI 05	IBV	0,25	0,13	0712003 / 5	0,13	0,13	fyz osoby a iní	áno	nie	
4	BI 05	IBV	0,24	0,12	0712003 / 5	0,12	0,12	fyz osoby a iní	nie	nie	
5	BI 05	IBV	0,08	0,04	0712003 / 5	0,04	0,04	fyz osoby a iní	nie	nie	
6	ZV 03	Zeleň verejná	0,24	0,24	0712003 / 5	0,24	0,24	fyz osoby a iní	nie	nie	
7	BI 06	IBV a prístupové komunikácie+ zeleň	8,65	4,33	0712003 / 5 0757002 / 6 0769202 / 6	1,93 1,82 0,58	1,93	fyz osoby a iní	áno	nie (časť áno 0,07ha) nie (časť áno 0,06ha) nie	Z celkovej výmery je už odrátaná zastavaná, (ostatná) plocha
7a	ZU 02	HBV a OV	0,64	0,64	0712003 / 5	0,64	0,64	fyz osoby a iní	áno	nie	
8	DP 03	komunikácia	0,85	0,85	0764203 / 5 0764403 / 6 0712003 / 5 0757002 / 6	0,03 0,05 0,60 0,17	0,03 0,60	fyz osoby a iní	áno áno áno časť áno	nie nie nie nie	Z celkovej výmery je už odrátaná ostatná plocha (vodný tok)
9	BI 01	IBV	0,13	0,06	0757002 / 6	0,06	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
10	BI 01	IBV	0,07	0,03	0757002 / 6	0,03	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
11	BI 01	IBV	0,07	0,03	0757002 / 6	0,03	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
12	BI 01	IBV	0,08	0,04	0757002 / 6	0,04	-	fyz osoby a iní	nie	áno	
13	BI 01	IBV	0,22	0,11	0757002 / 6	0,11	-	fyz osoby a iní	nie	áno	
14	BI 01	IBV	0,22	0,11	0757002 / 6	0,11	-	fyz osoby a iní	nie	áno	
15	BI 01	IBV	0,08	0,04	0769202 / 5	0,04	-	fyz osoby a iní	nie	áno	
16	BI 01	IBV	0,09	0,04	0769202 / 5 0769402 / 7	0,02 0,02	-	fyz osoby a iní	nie	áno	
17	BI 03	IBV	0,08	0,04	0712003 / 5	0,04	0,04	fyz osoby a iní	áno časť	áno	
18	BI 03	IBV	0,23	0,12	0712003 / 5	0,12	0,12	fyz osoby a iní	áno časť	áno	

Číslo lokality	Index špecifikácie	Funkčné využitie	Výmera lokality spolu v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydromeliorač. zariadenia (závlaha, odvodnenie)	Iná informácia - v zast. území k 1.1. 1990	poznámka	
				Spolu v ha	Z toho						
					Kód / skupina BPEJ	Výmera v ha					Najkvalitnejšia PP v ha
19	BI 03	IBV	0,18	0,09	0712003 / 5	0,09	0,09	fyz osoby a iní	nie	áno	
20	BI 03	IBV	0,09	0,04	0712003 / 5	0,04	0,04	fyz osoby a iní	nie	áno	
21	BI 03	IBV	0,12	0,06	0712003 / 5	0,06	0,06	fyz osoby a iní	nie	áno	
22	BI 03	IBV	0,16	0,08	0712003 / 5 0711005 / 5	0,05 0,03	0,05 0,03	fyz osoby a iní	nie	áno	
23	BI 03	IBV	0,10	0,05	0711005 / 5	0,05	0,05	fyz osoby a iní	nie	áno	
24	BI 03	IBV	0,16	0,08	0711005 / 5 0712003 / 5 0711002 / 5	0,03 0,04 0,01	0,03 0,04 0,01	fyz osoby a iní	nie nie nie	áno áno áno	
25	BI 09, ZV 04	IBV, verejná zeleň	1,05	0,52	0882672 / 9	1,69		fyz osoby a iní	nie	nie	
26	BH 02, DP 06	HBV	1,32	0,66	0882672 / 9 0763402 / 5	0,22 0,44	-	fyz osoby a iní	nie nie	nie nie	
26a	DP 06	Dopravné napojenie	0,25	0,25	0763402 / 5	0,25		fyz osoby a iní	áno časť	nie	
27	SP 03	šport	0,20	0,02	0763402 / 5	0,02	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
28	OV 10	OV	0,46	0,46	0763402 / 5	0,46	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
29	BI 10	IBV	0,49	0,25	0763402 / 5	0,25	-	fyz osoby a iní	áno časť	nie	
30	RU 01	rekreácia	2,14	0,64	0764203 / 5	0,64	0,64	fyz osoby a iní	áno časť	nie	
31	RU 01	rekreácia	0,47	0,14	0764203 / 5 0729002 / 6	0,09 0,05	0,09	fyz osoby a iní	áno	nie	
32	RU01	rekreácia	1,02	0,31	0729002 / 6	0,31	-	fyz osoby a iní	nie	nie	
Spolu			24,20	12,88		12,88	5,74				

Poznámka :

V stĺpci "kód/BPEJ" sú hrubo vyznačené BPEJ, zaradené medzi najkvalitnejšie v k. ú. (príloha č.2 NV SR č.58/2013 Z.z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP).

Vysvetlivky :

Funkčné využitie: **BI** - obytné územie-plochy rodinných domov, **BH** - obytné územie-plochy bytových domov, **DP** - plochy dopravy, **OV** - občianska vybavenosť, **RU** - rekreačné územia, **SP** – športové plochy, **ZU** - zmiešané územie, **ZV** - zeleň verejná

B.17.2 Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na lesných pozemkoch v ÚPN-O DRAŽKOVCE

V k. ú. obce Dražkovce nepríde k záberom lesnej pôdy.

B.18 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Navrhovaná koncepcia rozvoja obce, prezentovaná v územnom pláne, vychádza z požiadaviek formulovaných v schválenom Zadaní pre ÚPN-O Dražkovce. Navrhované funkčné a priestorové využívanie územia bolo pri procese návrhu posúdené zo všetkých rozhodujúcich hľadísk, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu výsledného riešenia vo vzťahu jednak ku krajine a kultúrohistorickému dedičstvu, či životnému prostrediu ako aj k budúcim „užívateľom“. V neposlednom rade prihliada na komplexnosť a vzájomný súlad navrhovaného riešenia.

Environmentálny aspekt

Navrhované riešenie funkčného využitia a jeho budúce dôsledky nebude mať, z hľadiska environmentálneho, negatívny vplyv na riešené územie. Pri tvorbe koncepcie boli vyhodnotené a zohľadnené všetky možné vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu životného prostredia. Návrh ÚPN rešpektuje kosť Regionálneho územného systému ekologickej stability, vrátane navrhovaných nových prvkov miestneho územného systému a premieta ju do záväznej časti dokumentácie, rešpektuje všetky chránené územia regionálneho aj miestneho významu. Do záväznej časti boli zapracované jednak výstupy z Krajinoekologického plánu, ako aj rôzne opatrenia na zmiernenie rôznych stresových javov v krajine.

Realizáciou navrhovanej kanalizácie, ďalšou plynofikáciou, dôsledným zberom druhotných surovín, zneškodňovaním odpadov, výsadbou nových línii a plôch zelene, ap. dôjde k zlepšeniu životného prostredia.

Ekonomický aspekt

Navrhované komplexné riešenie funkčného využitia územia bude mať pre obec z dlhodobého hľadiska v konečnom dôsledku pozitívny ekonomický prínos. Územie priamo nadväzujúce na z. ú. obce navrhujeme efektívne dostavať, čo bude mať vplyv na ekonomiku a efektívnosť dopravnej a technickej infraštruktúry, čo sa prejaví v nákladoch na investície a prevádzku územia. Navrhované plochy zmiešaného územia (bývanie + občianska vybavenosť a služby) umožnia umiestniť nové prevádzky a služby a tým zabezpečiť obci ďalší ekonomický rast a zároveň ponúknuť ďalšie nové pracovné príležitosti priamo v obci.

Sociálny aspekt

Navrhovaným posilnením urbanizačnej osi v centre obce o územie s polyfunkčným využitím sa posilnia sociálne a kultúrne väzby medzi obyvateľmi. Vytvorením nových verejných priestorov v existujúcom ako aj navrhovanom obytnom území, vybudovaním a úpravou nových oddychových plôch v zeleni, bude do istej miery ovplyvnená aj úroveň sociálneho prostredia s priamym dopadom na obyvateľov aj na budúcich návštevníkov obce.

Územno-technický aspekt

Navrhované riešenia z hľadiska územno-technických dôsledkov, ktoré vychádzajú z koncepčných rozvojových zámerov, ovplyvnia riešenia v danej lokalite a to hlavne vzhľadom na dopravnú a technickú infraštruktúru a umiestnenie objektov vo funkčných plochách, hlavne obytného, resp. zmiešaného územia (bývanie + občianska vybavenosť). V neposlednom rade sa posilnia urbanizačné zámery v ťažiskovej polohe obce. Priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia koncipované a zaregulované v územnom pláne sa prejaví aj zväčšením rozsahu zastavaných plôch a dobudovaním dopravnej a technickej infraštruktúry.

Záver

Z hľadiska dopravnej dostupnosti, priaznivého demografického vývoja a dostatku pracovných príležitostí v neďalekom okresnom meste Martin, môžeme obec zaradiť do oblasti priaznivej na bývanie. Z hľadiska výskytu negatívnych prvkov v životnom prostredí ide o územie bez nadmerného výskytu pôsobenia negatívnych javov. Súčasná ekologická kvalita krajiny obce Dražkovce, sa po realizácii opatrení navrhovaných v ÚPN-O zlepší. Celkovo možno územie obce zaradiť do oblasti s vysokým potenciálom na funkciu bývania.

Vytvorenie ponuky využiteľných plôch napomôže rozvoju všetkých funkcií - bývania s občianskou vybavenosťou (priaznivé dôsledky na vývoj počtu obyvateľov obce, vekovú štruktúru, spokojnosť obyvateľov), výroby a služieb (priaznivý vplyv na zamestnanosť a rozpočet obce), športu a verejnej zelene (priaznivý vplyv na atraktivitu obce pre obyvateľov a návštevníkov, vytvorenie podmienok pre zdravý životný štýl obyvateľov).

Navrhovaná koncepcia riešenia nebude mať za následok zhoršenie životných podmienok obyvateľov a po jej realizácii bude mať také dôsledky, ktoré vo všetkých posudzovaných aspektoch pozitívne ovplyvnia obytné prostredie.

Celkovo možno navrhované riešenie hodnotiť ako vhodné a primerané.

C. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

Pri spracovaní ÚPN-O Dražkovce boli k dispozícii nasledovné podklady, z ktorých boli čerpané a následne zapracované relevantné doplňujúce údaje do riešenia:

- Zadanie Územného plánu obce Dražkovce, schválené uznesením OZ č.10 zo dňa 18.02.2021,
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Martin, SAŽP B. Bystrica, 2014,
- Krajinno-ekologický plán obce Dražkovce, 11/2019,
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, Uznesenie vlády SR č.148/2014, 26.03.2014 a jej aktualizácia z r.2017, Uznesenie vlády SR č.478/2018,
- Cyklostratégia „Budovanie cyklotrás na území ŽSK“, Ing. arch. Kubina, 02/2014,
- Stratégia rozvoja CR ŽSK pre roky 2007- 2013,
- stanoviská dotknutých orgánov a organizácií, doručené po oznámení o začatí obstarávania ÚPN - O Dražkovce.

D. DOKLADOVÁ ČASŤ

Dokladová časť je samostatnou prílohou územnoplánovacej dokumentácie "Územný plán obce Dražkovce".

ZÁVÄZNÁ ČASŤ RIEŠENIA A VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Návrh záväznej časti riešenia a Schéma záväznej časti riešenia sa nachádza na nasledujúcich stranách.

